

PS. II.
78

P. 602

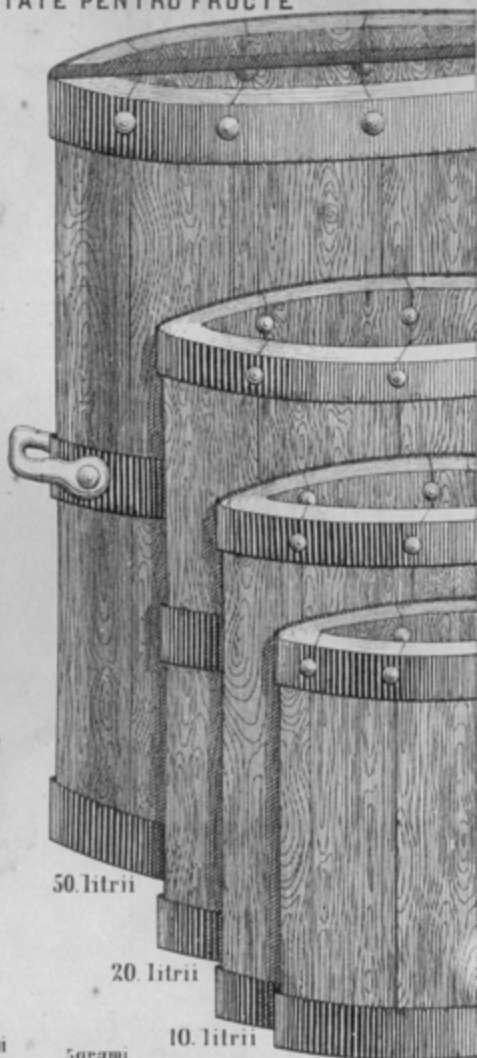
Municipal Papermill

1876

INTRODUCU

RI DE CAPACITATE PENTRU FRUCTE

UIDITATI

0.01 litru

1 centilitru

5. chiloğrami

50 litrii

20 litrii

10 litrii

5 litrii

2 decagrami

5grami

5decagrami

1decagrami

2grami 1gramu

COTU DE VIENA

Ru 1592

25. II. 78

AMICULU POPORULUI.

Câlindariu

PE ANULU VISECTU

1876.

Biblioteca publica a orasului Sibiu
Nr. 1000 173/428 Valoarea
Romani de la Cluj

Compusu

de

Visarionu Romanu.

Anulu XVI.

Pretiuulu 50 cruceri.

SIBIU.

Editur'a si provedietur'a autorului.

P-16-369

BIBLIOTECA INDEPTA
P-8183-D

Cronologia pe anulu 1876.

	anii
Dela facerea lumii dupa Suidas (6000 ina. de Crs.)	7876
Dela facerea lumii dupa cei 70 de traducatori ai bibliei (5634 ina. de Cristosu)	7510
Dupa calcululu greciloru noi, séu er'a bisantina séu constantinopolitana-bisericésca (21. Martiu, ori 1. Aprile 5508 ina. de Cristosu)	7384
Dela facerea lumii dupa socotél'a lui Eusebiu	7076
Dupa periodulu iulianu (1. Ian. 4713 ina. de Crs.)	6589
Dupa calcululu vechiu alu evreiloru 4005 ina. de Cristosu)	5881
Dupa calcululu comunu	5859
Dupa calcululu lui Calvisiu	5825
Dupa calcululu nou alu evreiloru (echinoptele de primavera 3761)	5637
Dela fondarea Romei (dupa Varro 24. Aprile 753 ina. de Cristosu)	2629
Dela mortea lui Alesandru celu mare	2229
Dela indreptarea calindarului iulianu prin Sosigene (1. Ianuariu 45 ante Cristosu)	1921
Dela nascerea Domnului Isusu Cristosu	1876
Dela risipirea Ierusalimului prin Romani (1. Sept. 69 dupa Cristosu)	1807
Dela descalecarea Romaniloru in Dacia sub imperatulu Traianu	1771
Dela celu d'antaiu soboru a tóta lumea din Nicea	1551
Dela caderea imperiului romanu la apusu (dupace a statutu 1230 de ani, in 476 d. Crs.)	1400
Er'a dela Mohamedu	1291
Dela fondarea regatului ung. (1000 dupa Cristosu)	876
Dela desbinarea bisericiloru resariténa si apuséna	823
Dela re'ntemeierea statului Tiêrii-române prin Radu Negru-Basarabu, Domnulu Fagarasiului	586
Dela aflarea pulberei de pusica	534
Dela re'ntemeierea statului Moldaviei prin Bogdanu Dragosiu	531
Dela aflarea artei tipografice	434
Dela descoporirea Americi (11 Octobre 1492)	384
Dela reformati'a lui Luteru	359
Dela caderea Ungariei la Mohaciu	350
Dela desrobirea limbei romane de slavo'n'a prin antai'a carte romana	305

Dela indreptarea calindarului prin pap'a Gregoriu	anii
alu XIII. (15 octomvre 1582)	294
Dela aducerea cartofiloru in Europ'a	292
Dela introducerea prasirei tabacului	284
Dela venirea Transilvaniei sub cas'a austriaca	177
Dela aflarea masineloru cu aburu	177
Dela introducerea calindarului indreptatu	176
Dela mórtea lui Iosifu II.	86
Dela introducerea demnitatii imperatesci ereditarie	
in Austri'a (11. Augustu 1804)	71
Dela nascerea Maiestatii Sale c. r. apost. FRANCISCU	
IOSIFU I. (18. Augustu 1830)	46
Dela stergerea iobagiei in Ardealu, Dumin. tuturoru	
Sântiloru 6./18. Iuniu 1848	28
Dela domni'a Maiestatii Sale c. r. apost. <i>Franciscu</i>	
<i>Iosifu I.</i> (2. Decembre 1848)	28

Pascali'a séu semnele cronologice pe anulu 1876.

Numerulu de auru dupa calind. iul. 15	dupa celu Greg. 15
Epact'a	" " " XV. " " " IV.
Cursulu sórelui	" " " 9 " " " 9
Numerulu romanu	" " " 4 " " " 4
Liter'a Duminecii	" " " B. A. " " " C. D.

Serbatorile si alte dile schimbátóre.

Nascerea Domnului Sâmbata, mancare de carne septemâni 6, dila 4. — Triodulu incepe in 25 januariu. — Lasatulu de carne in 8 februaru, lasatulu de brânza in 15 februaru. — Eudochi'a luni a trei'a septemâna din postu. — SS. 40. mucenici marti a patra septemâna din postu. — Bunavestire joi a 6 septemâna din postu. — Pascile in 4 aprile. — Santu-Georgiu vineri a 3-a septemâna dupa pasci. — Inaltirea Domnului in 13. maiu. Rosalie in 23 maiu. — Postulu SS. Apostoli 4 septemâni si 1 di, diu'a loru marti.

Cele 12 zodii din calea sórelui.

Berbecel	Leulu	Sagetatorulu
Taurulu	Fetiór'a	Capriorulu
Gemenii	Cumpan'a	Udatorulu
Raculu	Scorpionulu	Pescii

Cele patru anutimpuri.

Inceputulu primaverii in 8 martiu, 7 ore diminiéti'a. Diu'a cu nóptea sunt asemenea. Sórele intra in zodi'a berbecelui.

Inceputulu verii in 9. iuniu la 3 ore diminéti'a Diu'a cea mai lunga si nóptea cea mai scurta. Sórele intra in zodi'a racului.

Inceputulu tómnei in 10. sept., 6 ore sér'a. Diu'a cu nóptea su asemenea. Sórele intra in zodi'a cumpenei.

Inceputulu iernii in 9. decembre, diu'a la 12 ore. Diu'a e cea mai scurta si nóptea cea mai lunga. Sórele intra in zodi'a capriorului.

Intunecimi.

In anulu 1876 voru fi dóue intunecimi la sóre si dóue la luna, din care inse numai cele dóue intunecimi la luna se voru vedé in pârtile nóstre.

Antâi'a intuneciune la luna, in 27 februariu, incepe la 6 ore 10 minute diminéti'a si se termina la 8 ore 11 minute inainte de amédiu. $\frac{3}{10}$ din disculu lunci va fi in umbr'a pamêntului.

A-dóu'a intunecime la luna, in 22 aug., incepe la 9 ore 5 min. sér'a si se termina la 11 ore 19 min. nóptea.

Regintele anului

e **Marte**, alu patrul in ordinea planetelor. Departarea lui de sóre e de 34 milióne mile. Cea mai mare departare a sa de pamêntu e de 54 milióne mile, cea mai mica de 9 milióne mile. Diametrulu sêu e de 909 mile. Suprafaci'a sa e $\frac{3}{10}$ din suprafaci'a pamentului, adica $2\frac{6}{10}$ milióne mile $\square$, ér volumele sêu de 393 milióne mile cubice, aprópe de siepte ori mai micu cá alu pamêntului. Mass'a sa e a 9 parte din mass'a pamêntului. Rotéza impregiurulu osiei sale in 24 ore, 27 min., 23 secunde, ér impregiurulu sórelui si-face cursulu in 687 díle. Luni n'are. Dupa elu incepe ordinea planetelor mici, de cari se decoperu continuu nóue si alu câroru numeru a ajunsu dejá la 140.

Sistem'a planetara a sórelui.

Mercuriu	se	intórce	impregiur.	sórel.	in	—	a.,	87	d.,	23	ó.
Vinerea	"	"	"	"	"	—	"	224	"	17	"
Pamêntulu	"	"	"	"	"	—	"	365	"	6	"
Marte	"	"	"	"	"	1	"	321	"	17	"

Intre Marte si Joue (Jupiter) se misica planete mici, dintre cari pana acum sunt cunoscute 140 si a caroru timpu de cerulatiune e de $3\frac{1}{4}$ si $6\frac{7}{10}$ ani

Joue se întorce impregiurulu sórel. in 11 a., 314 d., 20 ó.

Saturnu " " " " " 29 " 166 " 23 "

Uranu " " " " " 84 " 5 " 20 "

Neptunu " " " " " 164 " 285 " 15 "

Lun'a se rotesce impregiurulu pament. in. — " 27 " 8 "

Sórele se întorce impregiurulu osiei sale in 25 dile, 5 óre si 37 minute.

Calindariu evreicu.

5636.	1876.	5636.	1876.
Siebat 1 . . . Ianuariu 15		Ab 1 iuliu 10	
Adar 1 . . . febr. 14		9 Post. Arderea templului. " 18	
13 Estirulu postul. " 26		Elul 1 augustu 9	
14 Purim . " 27		5637 Tischei 1 anu nou* sept. 7	
15 Siussian-purim " 28		2 A dóu'a serbare " 8	
Nisan 1 . . . martiu 14		3 Postu. Gedaljah " 9	
15 Inceputulu pasceloru* " 28		10 Serbarea impaciurei* " 16	
16 Pascile a dóu'a serbare* " 29		15 Serbarea cortului " 21	
21 Pasc. a siéptea serbare* aprile 3		16 A dóu'a serbare* " 22	
22 Pascile a opt'a serbare* " 4		21 Serbarea stalpariloru " 27	
Ijar 1 . . . " 13		22 Fine serb. cort.* " 28	
18 Lag-B'omer " 30		23 Bucuri'a legii* " 29	
Sivan 1 . . . maiu 12		Marcheschwan 1 . . . oct. 7	
6 serbarea sept. " 17		Kislev 1 nov. 5	
7 " a dóu'a* " 18		25 Sântirea bisericei " 29	
Thamuz 1 . . . iuniu 11		Tebet 1 dec. 5	
17 Postulu derâmârii templului " 27		10 Post. ocuparea Ierusalimului " 14	
		Siebat 1 . . . 1877 ianuariu 3	

Serbatorile insemnate cu * se tienu strênsu.

Splicatiuni de semne si prescurtâri.

● insemnéza luna nóua, ☾ patrarulu antâiu, ☾ luna plina, ☾ patrarulu din urma, Cuv. cuviosu, par. parintele, St. sântulu, M. mártiru (mucenicu), Ep. episcopu, Pr. prorocu, SS. sântii, — c. la evanghelii insemnéza capu, v. versu (glasu), a inv. a invierii, adica voscrézn'a. In „calindariulu istoricu“ numerulu antâiu e diu'a lunei respective, numerulu din parantesa este anulul intemplării, * insemnéza nascerea, † reposarea celui numitu.

IANUARIU,

are 31 zile

Gerariu.

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele reare	Sorele apune
Joi	1(†) Taiarea impr.	13 Ilariu		7 46 4 32
Vineri	2 Par. Silvestru	14 Felice		7 45 4 33
Sâmb.	3 Pror. Malachia	15 Mauru		7 45 4 34

Duminec'a inaintea botezului, Evangeli'a dela Marcu v. 5, a inv. 8.

Dum.	4 Sobor. SS. Apost.	16 Marcelinu		7 44 4 36
Luni	5 S. Teopemptu si Teon.	17 Antonu pust.		7 44 4 37
Marti	6(†) Botezulu Dlui ☾	18 Prisca		7 43 4 38
Merc.	7 † S. Ioanu Botez.	19 Sara		7 42 4 40
Joi	8 C. Georg. si Dominica	20 Fab. si Seb.		7 41 4 41
Vineri	9 Muc. Palivchie	21 Agnesia		7 41 4 42
Samb.	10 Par. Grigorie Nisisu	22 Vincentiu		7 40 4 44

Duminec'a dupa botezu, Evang. dela Mat. c. 4., v. 6, a inv. 9.

Dum.	11 Cuv. Teodosiu	23 Log. Mariei		7 39 4 45
Luni	12 Muceniti'a Tatiana	24 Timoteiu		7 38 4 47
Marti	13 Muc. Ermilu	25 Int. lui Saulu		7 37 4 48
Merc.	14 SS. PP. ucisi in Sinai ●	26 Policarpu		7 36 4 50
Joi	15 Cuv. Pavelu Tiv.	27 Ioane Chris.		7 35 4 51
Vineri	16 Inch. lant. Ap. Petru	28 Carolu c. m.		7 34 4 53
Sâmb.	17 † Cuv. Antoniu	29 Francisc. Sal.		7 33 4 55

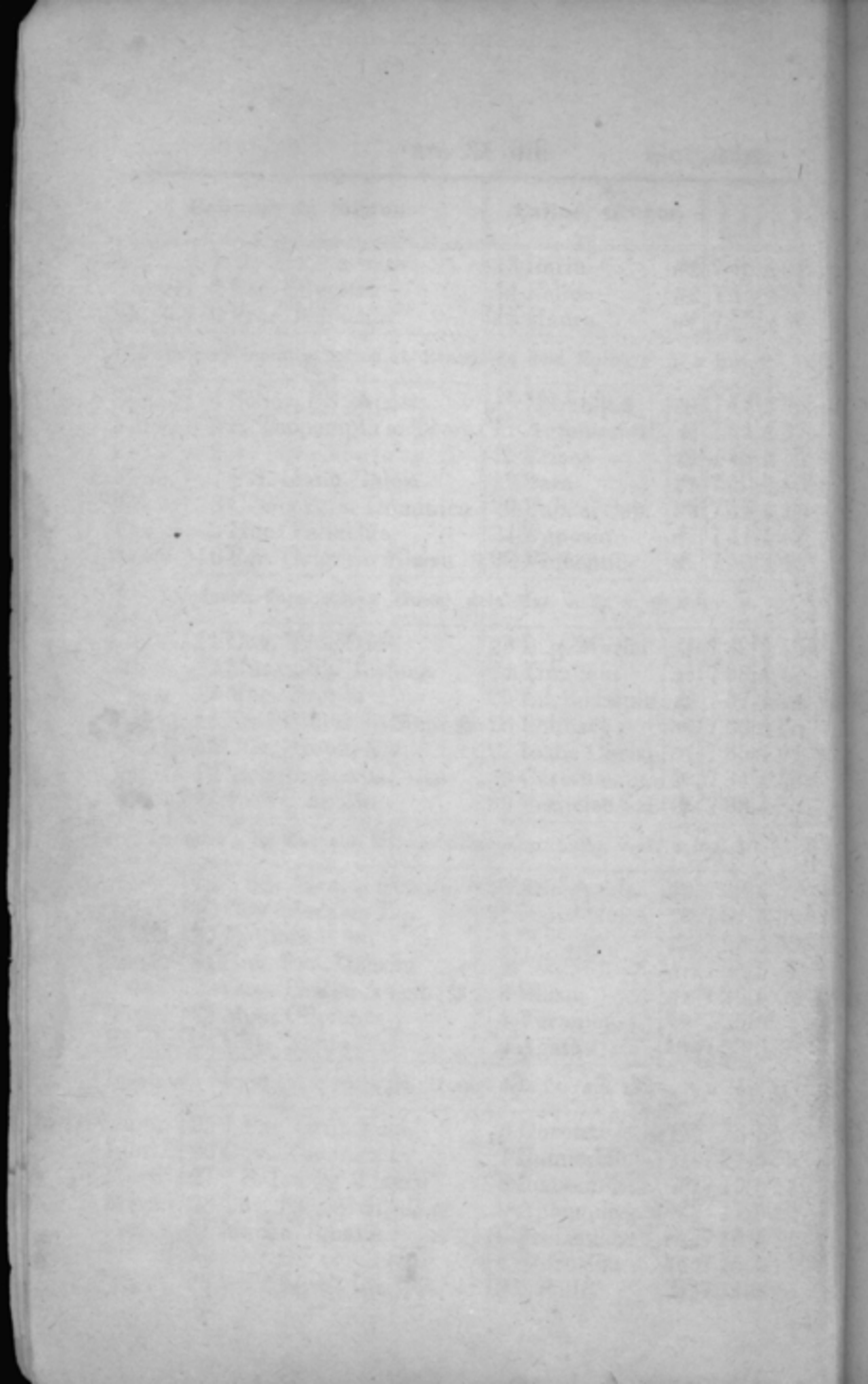
Duminec'a lui Zacheu, Evang. dela Luca c. 29., v. 7, a inv. 10.

Dum.	18 † SS. Atan. si Chirila	30 Adelgunda		7 32 4 57
Luni	19 Cuv. Macariu Eg.	31 Petru Nol.		7 31 4 58
Marti	20 Eutimiu c. m.	1 Febr. Ign.		7 29 4 59
Merc.	21 Cuv. Par. Macsim	2(†) Int. Christ.		7 28 5 1
Joi	22 Cuv. Tim. si Anast. ☾	3 Blasiu		7 26 5 2
Vineri	23 Muc. Climentu	4 Veronica		7 25 5 4
Sâmb.	24 Cuv. Xenia	5 Agata		7 23 5 6

Duminec'a vamesiului si fariseului, Evang. dela Luc'a c. 18., v. 8, a inv. 11.

Dum.	25 † Par. Grig. Teol.	6 Dorotea		7 22 5 7
Luni	26 Cuv. Xenofontu	7 Romualdu		7 21 5 9
Marti	27 † S. Ioan g. d. auru	8 Ioane mil.		7 19 5 11
Merc.	28 Cuv. Efrem. Sirul. ☾	9 Apoloni'a		7 17 5 12
Joi	29 Mucen. Ignatie	10 Scolastica		7 16 5 13
Vineri	30(†) SS. Vas. Gr. Io.	11 Eufrosina		7 15 5 14
Sâmb.	31 SS. Chir. si Ion.	12 Eulalia		7 14 5 16

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Ianuarium.

Calindariu istoricu.

1. (963) † Petru regele Româniloru și Bulgariloru; (1595) Mihaiu eroulu trece Dunarea și bate Rasciuculu; (1806) Reintroducerea calindariului Gregorianu in Franci'a. — 3 (1281) † Curcubeta Domnulu Bulgariei și Romaniei. — 5 (1634) Mateiu Domnulu Romaniei sosesc in Constantinopole. — 6 (1658) Constantinu Domnulu Romaniei abdice din domnia. — 8 (1587) Moldovenii batu pre casaci. — 14 (1527) † Stefanu VI. Domnulu Moldovei — 16 (814) † Carolu celu mare. — 20 (1527) Petru Raresiu se face Domnu Moldoviei. — 22 (1200) Pacea intre imperatulu romanu și bisantinu. — 25 (1558) Mircea III. se numesce Domnu Romaniei — 26 (1595) Mihaiu eroulu trece Dunarea, sdobesce întrăga armat'a turcésca de sub Mustafa pasi'a, care cade mortu. — 28 (1439) Consiliu dela Florenti'a pentru unirea bisericeii. — 29 (1360) Vladu Domnulu Romaniei iá titulu de voivodu alu Transilvaniei, banu de Severinu și duce de Fagarasiu.

Calindariu agronomicu.

Cauta, direge și adú in rându instrumentele economice, pregatesce pentru véra cosiuri de albine. La imblatitu se fi cu grige, căci cu câtu timpulu e mai móle, cu atâtu mai greu ésa sementi'a din painu, d'aceea trifoiulu si lutiern'a se se imblatésca pre timpu gerosu, inse in lun'a acést'a. Grigesce pentru pari de viia. Gunoiesce viile și gradinile. Trage viurile de pre drojdii. Pazesc de geru camer'a de póme și alege pre cele putredé la o parte. Grigesce cu nutretiu mai bunu vitele insarcinate (de-a fetá), le tiene in curatienia și le tieséla mai desu. Grajdurile trebe tienute caldu, la amédiu, cându e sóre trebe aerisate, ér vitele lasate se ámbles puçinu prin curte. Candu e geru mare, gunoiulu nu trebe desu curatitu din grajdu. Risipirea musunóieloru de pe fenatie și sterpirea tufárilor de totu-feliulu. Taiarea lemnelor de focu și de lucru. Curatirea pomilor de óuele de ómida, de crengile si de cój'a uscata. Aduna simburi de póme pentru semenatu in scól'a de pomi din pómele ce se petrecu. Taie vlastare de altoiu și incepe altuirea din mana in casa. Sapa scól'a de pomi, daca concede timpulu. Pregatirea patulelor de gunoiu. Lasa albinele se sbóre cate puçinu in díle mai caldutie, cându nu este néua in apropiare, ér candu e geru mare séu ninge pazescele de frigu și de sióreci. Lun'a acést'a e acomodata pentru invetiarea junciloru la jugu și a cailoru ténéri la hamu. Nu uitá a dá viteloru sare in tóta septamân'a, și daca vrei cá vacile se ti-dea lapte multu și bunu, in acést'a luna nutretiulu loru se constea in $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ párti din plánte tuberculóse séu radecinóse, intre aceste primul locu lu-ocupa napii. Vitele trebue tieselate și nutrite bine. Gunoiulu de porcú se lu-cari in lun'a acést'a pe locuri de lutierna.

D i v e r s e.

Diu'a cresce 1 óra, 22 minute. — In 25 ianuariu inceperea triodului.

Semne de timp u. Ianuariu caldu nu e semnu de ann manosu. Dupa Ianuariu uscatu și gerosu urméza Februariu cu nea. Negur'a din Ianuariu aduce Februariu umedu. Cându nuorii se tragu spre média-dí, urméza frigu, cându se tragu spre média-nópte, vine caldura.

FEBRUARIU, are 29 zile.

Fauru.

Calindariulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele resare	Sorele apune
Duminec'a fiului retacitu, Evang. dela Luc'a c. 15, v. 1., a inv. 1.				
Dum.	1 St. Muc. Trifonu	13 Iordanu	☩	7 11 5 17
Luni	2 (†) Intemp. Domnului	14 Valentinu	☩	7 9 5 19
Marti	3 St. Simeon	15 Faustu	☩	7 7 5 21
Merc.	4 Cuv. Isidoru	16 Iulianu	☩	7 6 5 22
Joi	5 Muc. Agati'a	17 Muc. Sabina	☩	7 4 5 24
Vineri	6 Par. Vucolu	18 Simeonu	☩	7 2 5 26
Sâmb.	7 Par. Parteniu	19 Susanna	☩	7 0 5 28

Duminec'a lasatului de carne, Evang. dela Mateiu c. 25., v. 2, a inv. 2.

Dum.	8 M. Teodoru Stratil.	20 Eleutera	☩	7 0 5 29
Luni	9 Niceforu	21 Eleonora	☩	6 59 5 30
Marti	10 M. Haralampiu	22 Petru C.	☩	6 56 5 32
Merc.	11 St. Muc. Vlasie	23 Eberhardu	☩	6 54 5 34
Joi	12 P. Meletiu	24 Visectu	☩	6 52 5 35
Vineri	13 Cuv. Martinianu	25 Matia Ap.	☩	6 51 5 37
Sâmb.	14 Cuv. Auxentiu	26 Valburga	☩	6 49 5 39

Duminec'a lasatului de brânza, Evang. dela Mat. c. 6., v. 3, a inv. 3.

Dum.	15 Ap. Onisimu	27 Leandru	☩	6 47 5 40
Luni	16 Muc. Pamfiliu	28 Renata	☩	6 45 5 41
Marti	17 Muc. Teod. Tironu	29 Romanu	☩	6 43 5 42
Merc.	18 Par. Leonu Papa	1 L. Mart. Alb.	☩	9 42 5 44
Joi	19 Apost. Archipu	2 Simpliciu	☩	6 40 5 45
Vineri	20 Leonu Ep. Catan.	3 Cunegunda	☩	6 38 5 47
Sâmb.	21 Cuv. Timoteu	4 Casimiru	☩	6 36 5 49

Duminec'a 1. din paresimi, Evang. dela Ioanu c. 1., v. 4, a inv. 4.

Dum.	22 Afl. móst. din Eug.	5 Eusebiu	☩	6 34 5 50
Luni	23 Par. Policarpu	6 Fridericu	☩	6 32 5 51
Marti	24 † Afl. cap. St. Ioanu	7 Toma	☩	6 30 5 52
Merc.	25 Par. Taras. Arch.	8 Ioane Cris.	☩	6 29 5 54
Joi	26 Par. Porfire	9 Francisca	☩	6 27 5 56
Vineri	27 Par. Procopu Decap.	10 40 Mucenici	☩	6 24 5 57
Sâmb.	28 Par. Procopu	11 Eracliu	☩	6 22 5 58

Duminec'a 2. din paresimi, Evang. dela Marcu c. 2., v. 5., a inv. 5.

Dum.	29 Par. Vasilie	12 Gregoriu	☩	6 23 5 59
------	-----------------	-------------	---	-----------

Februariu.

Calendariu istoricu.

1 (1245) † Calimanu imperatul Romaniei si Bulgariei. — 5 (1673) † Molier. — 7 (1473) *Copernicu astron. — 8 (1513) Négoeasarabu se suie pe tronulu Romaniei. — 9 (1600) Mihaiu eroulu convocă diet'a (camer'a) Transilvaniei la Alb'a-Julia. — 12 (1468) Gutenberg aflatorulu tipografiei. — 13 (369) Valentinu imperatul Romaniloru bate pe Atanar. — 15 (274) *Const. imper. Romaniloru. — 20 (1790) † Iosifu II. — 23 (161) Titu Elie Antoniu I. imper. Romaniloru. — 24 (1702) † Vilhelmu III. reg. Angliei. — 27 (1514) Bogdanu domn. Moldovei bate pre Trifaila. — 28 (1523) Radu dela Afumati vine Domnu in Bucuresci.

Calindariu agronomicu.

Cerne bine semēti'a de bucate si o curatia de tōta neghin'a. Cerne totu-deun'a si bucatele ce le duci la tērgu spre vendiare. Fērmitul papusioiului (cucuruzului). Continua caratul gunoiului. Cine are de cugetu a zidi ceva, se nu uite a si-procură de acum materialulu trebuintiosu. Curatia locurile de petrii si de musinōie. Ara, dēca iērtă timpulu, locurile destinate pentru lutierna, ovesu, orzu si alte semēnături de primavēra. Curatia siantiurile, risipe gunoiulu caratu si māsina provisiune de faina pe mai multu timpu. Curatia pomii cu serciintia de crengi uscate. Daca timpulu e favoritoriu, sēmena scōl'a de pomi, si plantēza pomii padureti destinati pentru altuire. Micșiorēza a pomiloru saditi din tōmna, cā se li se intarēscă tulpin'a. Timpu mutatului pomiloru tēneri, a plantării de sālci, arini si plopi. Pregatesce pātule de gunoiu si sēmena in ele salata, crastaveti, redichii de luna, pepeni si altele. Taie ramurile de altoiu pentru primavēra si le pune la nesipu umedu, pāna ce ai lipsa de ele. Lasa berbecii la oile, cari vrei se fete in Iuliu. Cauta mai desu prin stauale, fiindu timpulu fatatului viteloru cornute. In lun'a acest'a se mai ai inca jumetate nutretiulu de vite. Viteloru de trasu si de prasila se le dai acum nutretiulu celu mai bunu, ce l'ai grigitu a-nume spre acestu scopu din tōmna; boiloru se le dai desu urluiēla de orzu cu paie maruntite. Vitieiloru le asterne desu; daca au urdinare pune in mai multe locuri prin stauale creta pentru linsu. Oile imparechiate in septembrie fēta acum, asemenea fēta acum scōrōfele, care s'au vieriutu la inceputulu lui octobre. Frigulu umedu e fōrte periculosu pentru purcei. Daca p'intre asternutu preserāmu cenusia, purceii nu facu paduchi. Curatia si aerisēza stupii, si celoru mai slabi pune-le mancare, totu acumu e timpulu d'a transportā cosnitiele de albine cumperate sēu pre care vrei a le mutā.

D i v e r s e .

Diu'a cresce 1 ōra, 32 minute. — Lasatulu de carne in 8 februariu, lasatulu de bānza in 15.

Semne de timpu. Fauru albu intaresce semenaturile. Februaru uritu infrumsetieza pre maiu. Cāndu nu inghiatia in februariu, nu e semnu de anu manosu. Vēnturile de nordu pela midiu-loculu lui fauru prevestescu anu manosu. Negur'a de apusu arata geru. Daca ap'a curgātōre e caldă, va urmā geru mare.

MARTIU, are 31 zile **Germenariu.**

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele rosare	Sorele apune
Luni	1 Cuv. Eudochi'a	13 Rosina	62	60
Marti	2 Mucen. Teodotu	14 Mathild'a	63	61
Merc.	3 Mucen. Eutropiu	15 Longinu	64	62
Joi	4 Cuv. Gerasimu	16 Heribertu	65	63
Vineri	5 Mucen. Cononu	17 Gertrudu	66	64
Sâmb.	6 SS. 42 Martiri	18 Alesandru	67	65

Duminec'a 3. din paresimi, Evang. dela Marcu c. 8., v. 6, a inv. 6.

Dum.	7 Muc. Vasiliu scl.	19 Iosifu Logof.	68	66
Luni	8 Par. Teofilactu	20 Nichit'a	69	67
Marti	9 † SS. 40 Muc. d. Seb.	21 Benedictu	70	68
Merc.	10 Muc. Codratu	22 Octavianu	71	69
Joi	11 Sofronie Patr. Ier.	23 Victoriu	72	70
Vineri	12 Cuv. Teofanu	24 Gavriila Ar.	73	71
Sâmb.	13 P. Nich. Patr. Cons.	25 † Bun'a-Vest.	74	72

Duminec'a 4. din paresimi, Evang. dela Marcu c. 9., v. 7, a inv. 7.

Dum.	14 Cuv. Benedictu	26 Emanuilu	75	73
Luni	15 Muc. Agapiu	27 Rupertu	76	74
Marti	16 Muc. Savinu	28 Malchu	77	75
Merc.	17 Cuv. Alesiu	29 Eustachiu	78	76
Joi	18 Par. Chirilu Ier.	30 Cvirina	79	77
Vineri	19 MM. Crisanu si Dariu	31 Amos	80	78
Sâmb.	20 PP. Uc. in mon. Sav.	1 L. Apr. Hugo	81	79

Duminec'a 5. din paresemi, Evang. dela Marcu c. 10., v. 8 a inv. 8.

Dum.	21 Par. Iac. Ep. Cat.	2 Franc. Paulu	82	80
Luni	22 Muc. Vasilie	3 Richardu	83	81
Marti	23 Cuv. Niconu	4 Isidoru	84	82
Merc.	24 Cuv. Zacharia	5 Fridericu	85	83
Joi	25 † Bun'a-Vest.	6 Celestinu	86	84
Vineri	26 Sob. Arch. Gavriilu	7 Albertu	87	85
Sâmb.	27 Cuv. Matrona	8 Dionisiu	88	86

Duminec'a 6 din paresemi, a floriloru Evang. dela Ioanu c. 12.

Dum.	28 Cuv. Illarionu	9 Demetriu	89	87
Luni	29 Cuv. Marcu	10 Ezechiilu	90	88
Marti	30 C. Ioanu d. scara	11 Leo Papa	91	89
Merc.	31 Cuv. Ipattie	12 Iulia Papa	92	90

Martiu.

Calindariu istoricu.

3 (101) Traianu imperatulu Romaniloru trece Dunarea pe vase. — 4 (1790) Orsiov'a cade in mân'a Austriei. — 5 (180) † M. Aureliu I. R. la Buda in etate de 50 ani. — 6 (1480) Stefanu dom. Moldovei casitiga batai'a dela Scheia. — 8 (275) † Aureliu imper. Romaniloru la cetatea noua. — 10 (1558) Mircea domnu Rom. macelaresce boierii. — 15 (1443) *Mathia Corvinu, reg. Ungariei. — 22 (33) Crucificarea (restignirea) lui Isusu Cristosu, Vineri. — 23 (1432) Vladu III. dom. Rom. bate pe teotoni la Severinu. — 25 (1199) *Ricardu inima de leu. — 26 (2348) Inceperea potopului lui Noe. — 27 (217) † Caracala imper. Romaniloru. — 31 (1545) Mircea III. intra in Bucuresci cá Domnitoriu alu Romaniei.

Calindariu agronomicu.

Fiindu lun'a acést'a de comunu umeda, se nu imblatesci in ea; căci grauntile in timpu umedu nu esu bine din paiu. Sémena ovesu, orzu, grâu de primavéră, mazere, mazeriche. Ara și grapa bine locurile destinate pentru mazere, linte, tabacu, canepa, inu și napi. Dupa ce s'a sventatu pamentulu, grapa locurile cu grâu, cu trifoiu și lutierna, inse atunci dupa ce a resaritu bine. P'ntre semenaturile de tómnă și de primavéră se póte aruncá seménti'a de trifoiu. Bucatele in grăuntie din podu ori magazinu se le intorci desu. In dile cu sóre curatia și aeriséza grajdurile. Economulu bunu nu uita nici-candu a grigi nutre-tiulu celu mai bunu pe timpulu aratului. Cara zoi (zém'a de gunoiu) pe locurile de napi. D'ntre plante de gradina sémena anisonu, curechiu timpuriu, caralabe, carfioli, morcovi, salata, petrangei, tieleru, pastinacu, marariu, chiminu etc. Incepe ocularea și altuirea pomiloru; sadesce și muta pomisiorii noi. Pela finea acestei luni se desvelesci (se deslegi) ramurile altuite (oculate) in anul trecut. Continua curatirea pomiloru de omide. Intocmesce scól'a de pomi. Curatia cój'a pomiloru vechi și o unge cu mestecatura de varu nesténsu și balega móle de vite cornute. Tunde (retéza) perii, merii, gutuii și fragarii. Scrófele fetate trebe bine ténute, se li se dea crumpene; ér' purceii trebe cătu mai curéndu deprinsi la mancare. Lasa vierii la scrófele de prasila, cari n'au fetatu. De altu-mintre in lun'a acést'a albinele incepu a esi; cosiurile loru trebe curatite, ér' gaur'a cosiului deschisa pucinu, fiindu-ca pela finea acestei luni afla dejá p'afara cate-ceva de mancare. Crutia ielepele insarcinate. Incepe lucrulu câmpului. Curatia fenatiile de mu-sinóie, de petrii, crengi etc. si sémena locurile góle cu seménti'a de iérba, pe care e bine se o aduni spre acestu scopu inca din tómnă. Daca in Februaru nu ti-ai macinatu provisiune de faina pe mai multu timp, macina acum, pentru-cá in timpulu lucrului mai greu, ce se apropia, se nu fi silitu a perde timp, și a te lipsi de folosirea vitelor in acelu timp.

D i v e r s e.

Diu'a cresce 1 óra, 45 minute. — In 8 diu'a cu nóptea e ase-mene, inceputulu primaverii.

Semne de timp. Imparechiarea iepurilor, — apropiarea primaverii. Náu'a din martiu nu sporesce vinulu.

APRILE,

are 30 zile.

Prieru.

Calindariulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele resare	Sorele apune
Joi	1 (†) Cuv. Maria Egipt.	13 Justinu	☿	5 18 6 44
Vineri	2 (†) Vinerea patimil.	14 (†) Vin. pat.	♈	5 16 6 46
Sâmb.	3 Cuv. Par. Nichita	15 Anastasia	♈	5 14 6 47

Duminec'a Pasciloru, Evang. dela Ioanu c. 1., v. 1.

Dum.	4 (†) Sântele pasci	16 (†) St. Pasci	♈	5 13 6 48
Luni	5 (†) M. Teod. si Agat.	17 (†) Rudolfu	♈	5 11 6 50
Marti	6 Par. Eutichie	18 Valeriu	♈	5 8 6 52
Merc.	7 P. Geor. ep. Mel.	19 Antonia	♈	5 6 6 53
Joi	8 Ep. Irodion	20 Sulpiciu	♈	5 4 6 54
Vineri	9 M. Euspiche	21 Anselm.	♈	5 3 6 56
Sâmb.	10 Muc. Terentiu	22 Soter. si Caiu	♈	5 1 6 58

Duminec'a 2. a Tomii, Evang. dela Ioanu c. 20., v. 1, a inv. 1.

Dum.	11 Mucen. Antipa	23 M. Georgiu	♈	4 59 7 0
Luni	12 C. Par. Vas. ep. Par.	24 Adalbertu	♈	4 56 7 1
Marti	13 St. M. Antemonu	25 Marcu Ev.	♈	4 55 7 2
Merc.	14 P. Martinu p. R.	26 Ezechias	♈	4 53 7 3
Joi	15 Ap. Aristarchu	27 Anastasiu	♈	4 51 7 4
Vineri	16 Agapie	28 Vitalis	♈	4 48 7 6
Sâmb.	17 Cuv. Simeonu	29 Petru mar.	♈	4 46 7 7

Duminec'a 3. a Mironositiiloru, Evang. dela Marcu c. 15., v. 2, a inv. 4.

Dum.	18 Par. Ioanu	30 Catarina	♈	4 45 7 8
Luni	19 Ioanu Pust.	1 L. Maiu F. si L.	♈	4 43 7 9
Marti	20 Par. Teodoru Trich.	2 Sigismundu	♈	4 42 7 11
Merc.	21 St. M. Ianuariu	3 † Af. Crucii	♈	4 41 7 12
Joi	22 C. Teodoru Sicheot.	4 Florianu	♈	4 40 7 14
Vineri	23 (†) St. Georgiu	5 Gothardu	♈	4 38 7 15
Sâmb.	24 Muc. Sava Strat.	6 Ditrich	♈	4 37 7 16

Duminec'a 4. a paraliticului, Evang. dela Ioanu c. 5., v. 3, a inv. 5.

Dum.	25 † St. Ev. Marcu	7 Stanislau	♈	4 36 7 17
Luni	26 Muc. Vasilie	8 Michailu	♈	4 35 7 19
Marti	27 Simeonu frat. D.	9 Gregoriu N.	♈	4 33 7 21
Merc.	28 Ap. Iasonu	10 Anton	♈	4 32 7 23
Joi	29 SS. 9 M. de Chizicu	11 Beatrice	♈	4 31 7 24
Vineri	30 Ap. Iacobu	12 Pancratiu	♈	4 29 7 25

l.

Sórels
apuno

644
646
647

648
650
652
653
654
656
658

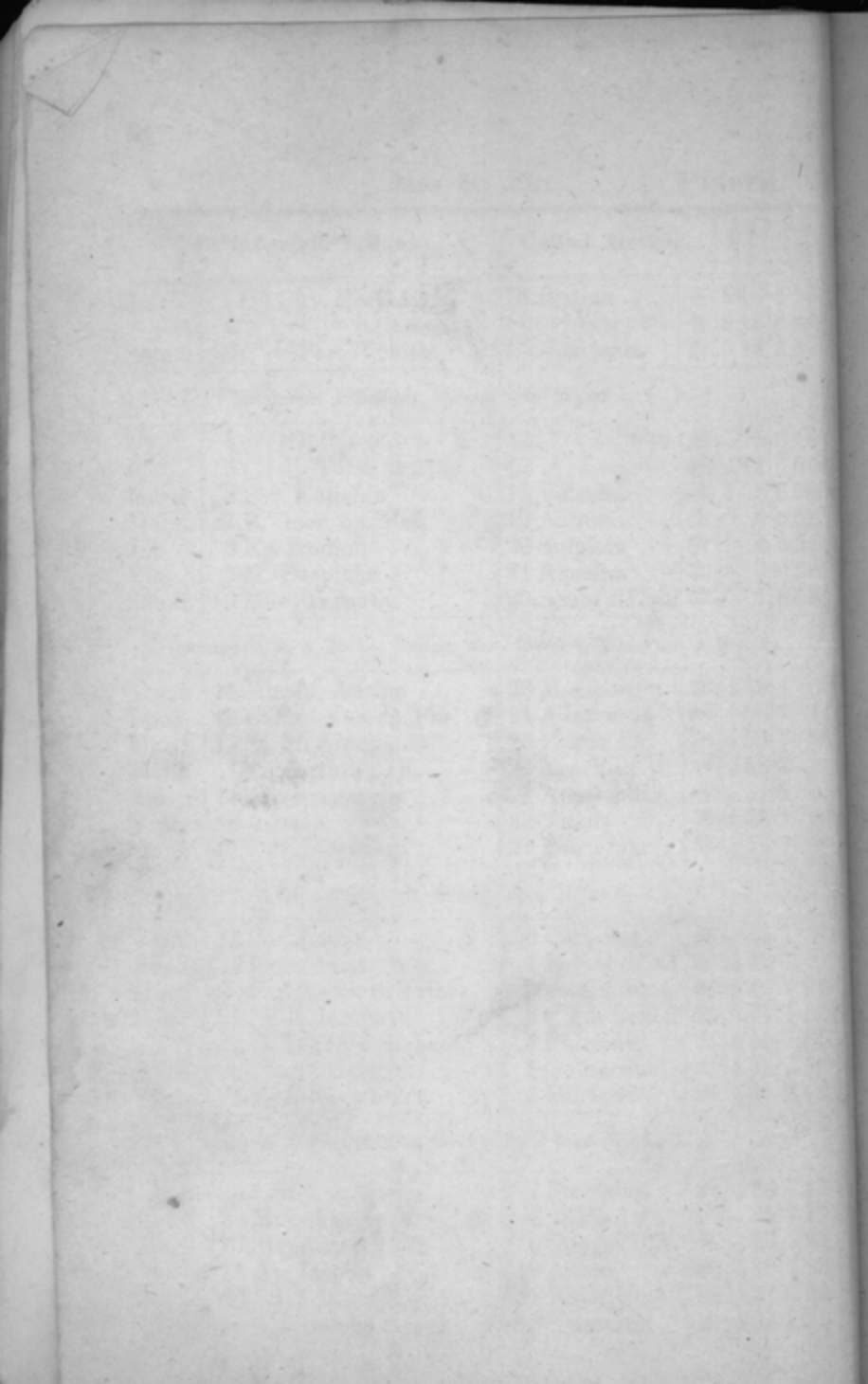
7 0
7 1
7 2
7 3
7 4
7 6
7 7

v. 4.

7 8
7 9
7 11
7 12
7 14
7 15
7 16

5.

7 17
7 19
7 21
7 23
7 24
7 25

Aprile.

Calindariu istoricu.

1 (276) † Claudiu Tacitu imper. Rom. — 4 (529) Legea lui Iustinianu se publica. — 6 (1480) † Mathia Corvinu regele Ungariei. — 9 (1421) A dón'a devastare a Transilvaniei de Danu III, dom. rom. — 10 (1073) Grigore VII. se face papa. — 13 (1077) † Geza regele Ungurilor. — 14 (121) * Marcu Aureliu, imper. Rom. — 21 (1205) Românii batu pe cruciati la Tesalonieu. — 22 (1702) Petru I. fundéza Petersburgulu. — 23 (1595) Aronu domn. Moldovei omóra boerii. — 24 (2348) Corabi'a lui Noe se opresce pe muntele Arara. — 25 (431) Inceputulu resbelului peloponesu. — 27 (1502) A patr'a caletoria a lui Columbu.

Calindariu agronomicu.

Nu neglige sventurarea si întórcerea graunțiilor. Pana in lun'a ast'a cei mai multi economi au semenatu tóte fruptele spicóse; cine a intardiatu cu acea lucrare, se n'o mai amène de acum. Incepemu cu semenatulu papusioiului (cucuruzului) si cu pusulu crumpeneleru si napiloru; de altu-mintre cu semenatulu si pusulu acestoru semèntie nu trebe pré grabitu. Pela finea acestei luni inse trebe semenate locurile destinate pentru nutretiu de papusioiu (cucuruzu de cósa). Pela finea acestei luni se póte incepe si ogoritulu. Uda bine pomii saditi de nou. Sapa si plivesce scól'a de pomi. Plivesce semenaturile de câmpu. Gatesce pâțulu de gunoiu pentru plânte de tabacu. Curatia si aeriséza celariulu (pivniti'a, podrumulu). Clasifica oile. Continua nobilarea pomiloru si resboiulu contra omideloru. Sapa papusioiulu (cucuruzulu) indata ce i-a datu a patr'a fôia. Jugane (castréza) armasarii, mânzii, vitiei, taurii si arietii (berbecii), in catu acést'a nu s'a facutu in lun'a trecuta. Dă viteloru nutretiu uscatu inainte d'a le maná la pasiune. Nutresce bine si pazesce stupii tēneri contr'a góngeloru. Risipe musinóiele, daca acést'a nu s'a facutu pâna acum. Tiene bine cu nutretiu vitele de trasu. Alege crumpenele de semenatu. Curatirea fontâniloru. Incepe reparaturile de casa si cladirile nóue ce ti-ai propusu a le ridicá. Iepele fetate trebe bine provideute cu nutretiu, mânzii deprinsi de timpuriu, cá se manânce, si indata-ce' au inceputu a mestecá se le dai fēnu si ovēsu. Iepele inca nemanzite trebe duse la armasariu. Asemene vacile, cari ámbla la pasiune mai cu sēma acum si in maiu se gonescu. Timpulu plantării gardului viu. Sēmena in gradina mazerera, fasolea, varz'a (curechiulu), carfiolulu, calarabe, crastavetii, penpii, salat'a de véra si crumpenele pentru bucataria. In lipsa de plóia nu uitá a udá semenaturile de gradina, inse diminéti'a, ér' nu sér'a. Ridichea de véra ér' trebe semenata. Antáiuulu sapatu la vii; asemene trebe inceputu in lun'a ast'a paruítulu viiloru. Orzulu semenatu pe umediéla va aduce secerisiu bogatu. Dupa S. Georgiu se nu se mai pasca fenatiela.

Diverse.

Diu'a cresce 1 óra, 34 minute.

Semne de timpu. Aprile frumosu, maiu viforosu. Aprile umedu aduce binecuventare. Gandacii, cari s'arata in aprile, voru inghiaciá in maiu. Negur'a de aprile la resaritu si média-di vestesce bine.

MAIU,

are 31 zile.

Pretariu.

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele reșare	Sorele apune
Sâmb.	1 Par. Ieremie	13 Servatiu	4	4 27 7 26
Duminec'a 5. a Samarinenei, Evang. dnlă Ioanu c. 4., v. 4, a inv. 7.				
Dum.	2 Par. Atanasie	14 Cristianu	7	4 25 7 27
Luni	3 Timoteiu	15 Sofia	7	4 24 7 29
Marti	4 Mti'a Pelagia	16 Ioane Nep.	8	4 22 7 30
Merc.	5 Mti'a Irina	17 Galata	8	4 21 7 31
Joi	6 Dreptulu Iovu	18 Venantiu	11	4 20 7 33
Vineri	7 Muc. Achaciu	19 Celestin'a	11	4 19 7 34
Sâmb.	8 † Ioanu Evang.	20 Bernardu	11	3 18 7 35

Duminec'a 6. a Orbului, Evang. dela Ioanu c. 9., v. 5, a inv. 8.

Dum.	9 Pror. Isaia	21 Felice	12	4 17 7 36
Luni	10 Ap. Simonu Zilotu	22 Elena	12	4 16 7 37
Marti	11 Mucen. Mochie	23 Desideriu	12	4 15 7 38
Merc.	12 Epifaniu ep. Chipr.	24 Ioana	12	4 14 7 39
Joi	13 (†) Inaltierea Dlui	25 (†) Inalt. Dlui	12	4 13 7 40
Vineri	14 Cuv. Isidoru	26 Filipu	12	4 12 7 41
Sâmb.	15 Cuv. Pachomie	27 Lucianu	12	4 11 7 42

Duminec'a 7. a SS. Parinti, Evang. dela Ioanu c. 17., v. 6, a inv. 9.

Dum.	16 Par. Teodoru	28 Gulieltu	12	4 10 7 43
Luni	17 St. Andronicu	29 Macsimianu	12	4 10 7 44
Marti	18 M. Teodotu	30 Ferdinandu	12	4 9 7 45
Merc.	19 Pror. Isaia	31 Petronilu	12	4 8 7 47
Joi	20 M. Talaleu	1 L. Iun. Nic.	12	4 7 7 48
Vineri	21 (†) Const. si Elen'a	2 Erasmu	12	4 7 7 48
Sâmb.	22 M. Vasiliscu	3 Clotilda	12	4 7 7 49

Duminec'a Rusaliiloru, Evang. dela Ioanu c. 20.

Dum.	23 (†) Pogor. Spir. St.	4 (†) Rosaliile	12	4 6 7 50
Luni	24 (†) Cuv. Simeone	5 (†) Bonifaciu	12	4 5 7 51
Marti	25 Afl. cap. I. Ioanu Botez.	6 Norbertu	12	4 4 7 52
Merc.	26 Ap. Carpu	7 Lucretia	12	4 4 7 53
Joi	27 St. M. Terapont	8 Medardu	12	4 3 7 54
Vineri	28 Nichita	9 Gebhardu	12	4 3 7 55
Sâmb.	29 M. Teodosiu	10 Margareta	12	4 3 7 56

Duminec'a 1. a Tutaroru Sântiloru, Evang. dela Mateiu c. 10., v. 8, a inv. 1.

Dum.	30 Cuv. Isachie	11 Varnava	12	4 2 7 56
Luni	31 S. Ap. Ermiu	12 Ioane Fac.	12	4 2 7 57

I.

Sórelle
apune

726

7.

727

729

730

731

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

9.

743

744

745

747

748

748

749

50

51

52

53

54

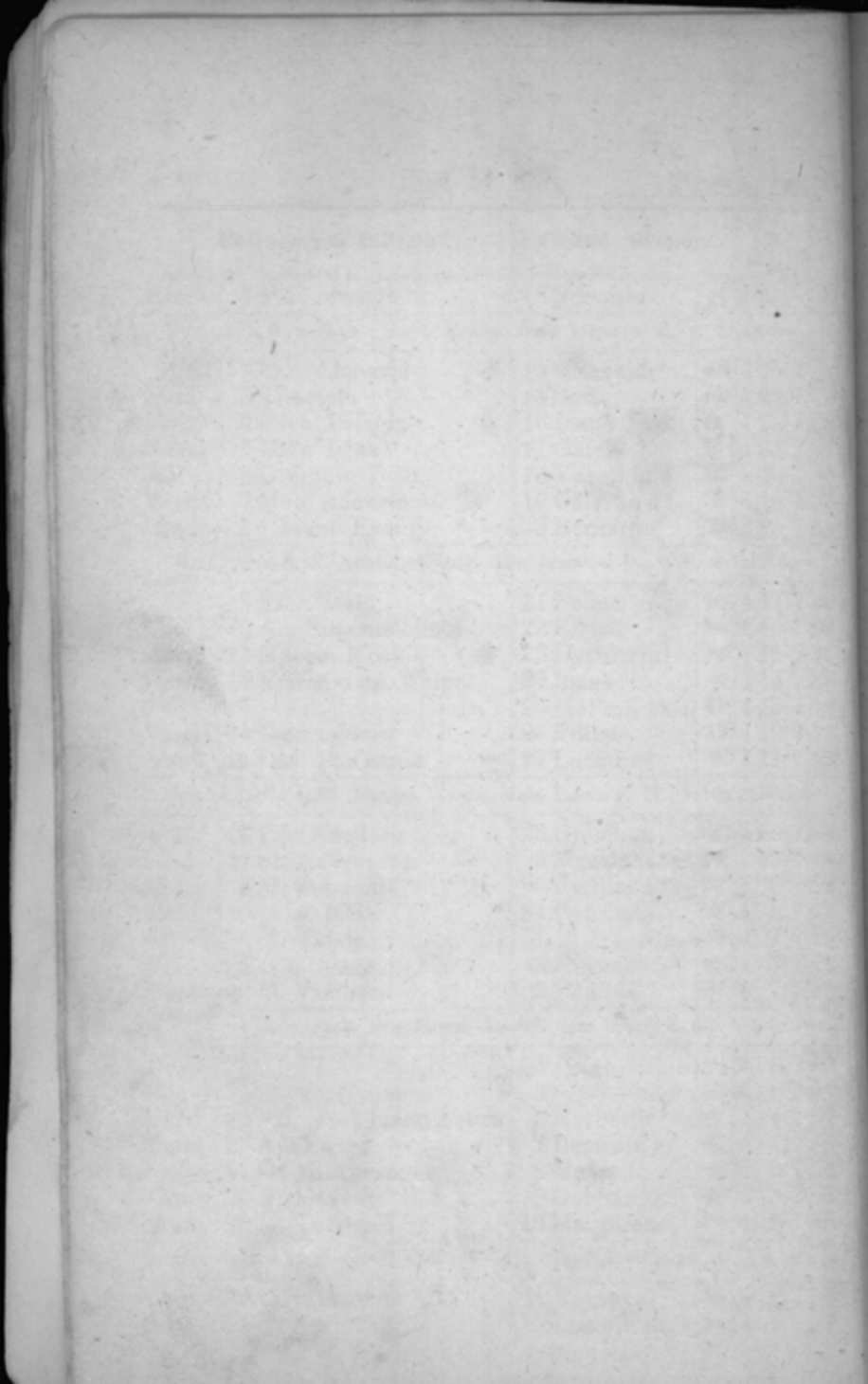
55

56

1.

56

57

Maiu.

Calindariu istoricu.

1 (1660) Constantin Basarabu intra cu forti'a in Bucuresci — 7 (1798) Napoleonu plăca in Egiptu. — 8 (1506) † Cristoforu Columb. — 9 (1664) Grigoriu domn. Rom. pornesce a 2-a ora contra ungurilor. — 10 (1432) Vladu III., domn. Rom. pradéza Brasiovulu. — 12 (1543) † Copernicu Astron. — 17 (1653) Mateiu domn. Rom. bate pre tataru si moldov. la Finta. — 19 (1595) Aronu domn. Mold. pusu la inchisore in Vintiu din Transilvani'a. — 24 (1316) † Ludovicu X regele Franciei. — 26 (1717) † St. si Constan. Cant. decapitati la Constantinopole. — 27 (1581) † Batori, principele Transilvaniei.

Calindariu agronomicu.

Grigesce de granariu in modulu aratatu la aprile. Uda desu pomii nobilati si slabesc-le pucinu legatur'a. Curatia pomii de gandaci si omide. Sémena orzu, inu si canepa. Sémena papusoiulu (cucuruzulu) cându inflorescu merii, si cartofii (crumpenele) cându inverdiescu fagii. Smulge din rasadu (patulu) plantele de tabacu pela midilocolu lunei si le muta la loculu lor. Asemene muta curechiulu, salat'a cu capatin'a, endivi'a si cele mai multe legumi de-prin patule. Curatia hambarele, pivnitiele, podurile pentru nutretiu. Drumurile de câmpu trebe reparate. Curatia fontânile. Continua plivirea si saparea diferitelor plante in gradina si câmpu. Boii de jugu tiene-i cu nutretiu verde. Incheia cu ogoritulu, daca favoréza timpulu. Timpulu opritului oiloru din fenatie. Trage vinurile a două ora. Grigesce de stupi, căci potu se începa a roi. In timpu frumosu tunsulu oiloru si spalatul lănei. Cugeta la assecurarea contra focului si grândinei. Ordina si reguleza cele trebuitoru pentru facutulu si adusulu fânului. Pe gramad'a de gunoiu pune in tota septemăna câte unu rondu de pamentu. Incepe ingrasiatulu porciloru cu lutierna. Daca s'arata gandaci multi in maiu, diminéti'a de timpuriu trebe scuturati arborii si adunându gandacii cadiuti, se i-dămu ôreloru din curte (găniloru, gasceloru etc.) Contra melciloru pune sub pomi siomoiage ude de paie, preste nôpte ci intra in acele, si diminéti'a i poti prapadi. Sémena ridiche de luna si de iérna. Paruesce mazarea si fasolea si o sapa, asemene sapa cartofii (crumpenele). Sapatulu viiloru si incheiatulu parutulu. Gonitulu vaciloru mai tiene inca. Iepele trebe duse la armasariu, chiaru si acele, cari au fostu dejă odata. Porcii preste vëra se nu duca lipsa de apa. Timpulu plantării napiloru si a varzei. Cositul trifoiului si lutiernei incepe. Gata cu ogoritulu. Fenatielu seu livedile espuse inundărilor trebe cosite câtu mai timpuriu.

D i v e r s e.

Diu'a cresce 52 minute. — In 3./15. serbarea adunării nationale dela Blasiu din 1848.

Semne de timp. Rôu'a de sér'a si recôrea din Maiu aduce multu vinu si multu fënu. Plôia calda in maiu e binecuvëntare. — Rusale umedose, craciunu grasu. — Roiulu de stup din Maiu pretiuesce unu caru de malaiu. — Cantatulu pirolei vestesce plôia. — Gandaci multi, vestescu anu manosu.

IUNIU,

are 30 zile.

Ciresieriu.

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele resare	Sorele apune
Marti	1 Muc. Iustinu	13 Anton d. Pad.	4	2 7 57
Merc.	2 Cuv. P. Nichiforu	14 Vasilie	4	2 7 57
Joi	3 M. Lucianu	15(†) Joia verd.	4	2 7 58
Vineri	4 Mitrofanu	16 Francis. Ep.	4	2 7 58
Sâmb.	5 Par. Doroteu	17 Adolfu	4	2 7 59

Duminec'a 2. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 4., v. 1, a inv. 2.

Dum.	6 Par. Visarionu	18 Marcelinu	4	2 8 59
Luni	7 St. Muc. Teodotu	19 Gervasiu	4	2 8 0
Marti	8 M. Teodoru Strat.	20 Silverius	4	2 8 0
Merc.	9 Chirilu Arch. Alex.	21 Aloisiu	4	2 8 0
Joi	10 Par. Timoteu	22 Paulinu	4	2 8 1
Vineri	11 Ap. Bart. si Barn.	23 Sidonia	4	2 8 1
Sâmb.	12 Cuv. Par. Onufriu	24 Ioanu Bot.	4	3 8 1

Duminec'a 3. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 6., v. 2, a inv. 3.

Dum.	13 Mti'a Achilini'a	25 Prosperu	4	3 8 1
Luni	14 Pror. Eliseu	26 Ioane si Pav.	4	3 8 1
Marti	15 Pror. Amosu	27 Ladislau	4	4 8 1
Merc.	16 Mucen. Tihonu	28 Leo Papa	4	4 8 1
Joi	17 M. Manuilu	29(†) Petr. si Pav.	4	5 8 1
Vineri	18 Muc. Leontiu	30 Memori'a l. Pav.	4	5 8 0
Sâmb.	19 Ap. Iuda frat. Dlui	1 L. Iuliu Teod.	4	6 8 0

Duminec'a 4 dupa Rusale Evang. dela Mateiu c. 8., v. 3, a inv. 4.

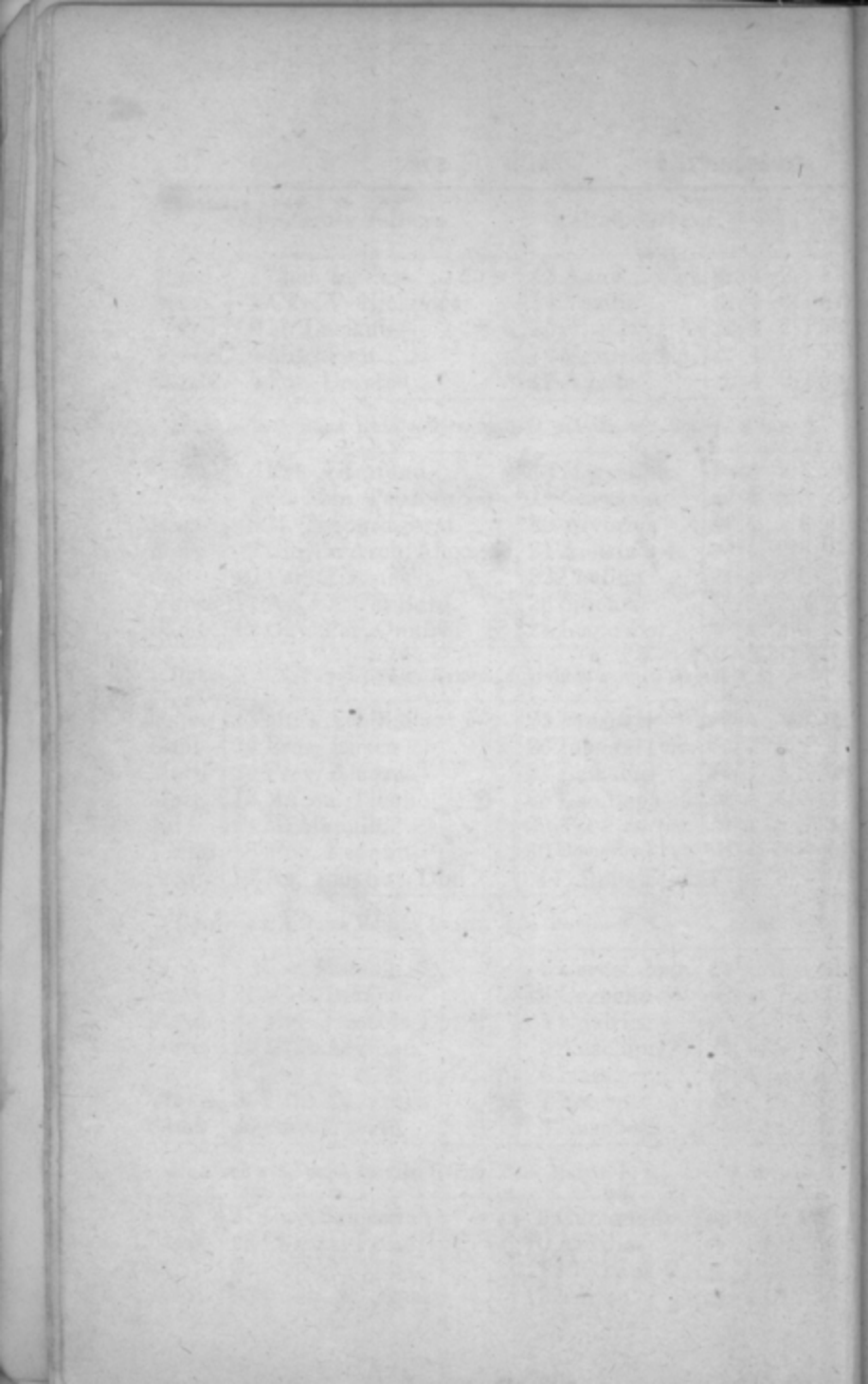
Dum.	20 Par. Metodi	2 Cercet. Mar.	4	7 8 0
Luni	21 Muc. Iulianu	3 Corneliu	4	7 8 0
Marti	22 Muc. Eusebiu Ep.	4 Udalicu	4	7 8 0
Merc.	23 Mti'a Agripina	5 Anselmu	4	8 7 59
Joi	24(†) Nasc. S. Iaconu B.	6 Isaia pror.	4	9 7 59
Vineri	25 Mti'a Fevroni'a	7 Esteru	4	10 7 58
Sâmb.	26 Cuv. Davidu	8 Elisabeta	4	11 7 57

Duminec'a 5. dupa Rusale Evang. dela Mateiu c. 8., v. 4, a inv. 5.

Dum.	27 Cuv. Samsonu	9 Cunigunde	4	12 7 57
Luni	28 Chiru si Ioane	10 Amalia	4	13 7 56
Marti	29(†) Petru si Pavelu	11 Piu Papa R.	4	14 7 56
Merc.	30† Sob. SS. Apost.	12 Enricu	4	15 7 55

an esita oja forte mare

La cosa la Poiana
Graxavonitorn
Georgin Lavo
Joann Lavo
Ivanit Lavo
Vasiti Blasin
Georgin Toja L. Mitru
Joanniti Toja -
Teodora Braxovann

Iuniu.

Calindariu istoricu.

1 (282) Probu I. R. bate pe tiranu in Gallia. — 2 (451) Atila cu Hunii bate pe Goti. — 6 (1848) Stergerea iobagiei in Transilvani'a. — 7 (64) Nerone arde Roma. — 13 (1741) Maria Teresia Imp. se face si regina Ungariei. — 15 (1309) Incoronarea lui Carolu Robertu de rege alu Ungariei. — (1389) Batali'a lui Mircea, Domnulu Rom. cu Turcii. — 20 (1778) † J. J. Russo. — 24 (1391) Mircea, Dom. Rom. renoesce tratatulu cu Polonii. — 27 (1541) Batali'a Moldoveniloru cu Transilvani'a. — 28 (1509) Bogdanu, Domnulu Moldaviei iá Lembergulu din Poloni'a.

Calindariu agronomicu.

Prepara si tiene gata instrumintele economice de tómn'a. Pune pari le fasole. Sapa in giurulu pomiloru, inse cu grige. Continua ocularea si altuirea in partea de catra resaritu si apusu a pomiloru. In timpu secetosu trebe udati pomii tineri; sémena ridichi de iérna. Cosesce iérb'a indata ce e cópta de ajunsu pâna nu se trece: căci cine pré intardie face paie in locu de fenu. Incheiarea sapatului alu doile de vii. Vitiele de viie inflorescu, nu e bine a ámblá intre ele, d'aceea legatulu trebe facutu mai nainte. Smulge crescaturile nóue dela radacinile pomiloru. Grigesce de stupi si de roii cei ténéri se nu se pérda. Curatia siur'a si podurile. Scalda desu caii si vitele cornute. Sapatulu napiloru si cartofiloru (crumpeneloru). Intórce bucatele in granariu. Curatitulu fontânei. In timpu uscatu gramad'a de gunoiu trebe udata in tóta septemân'a de dóua ori cu zoiu (zéma de gunoiu) si trebe pusu unu rându de pamentu de-asupr'a. Caii destinati pentru lucrulu greu de câmpu se nu se mâne nici cându in fuga. Se nu mâni oile prin locuri maracinóse si umede, cá se nu iá calbéza. Ogoritulu trebe incheiatu. Cositulu si uscatulu trifoiului. Inceputulu semenatului rapitiei. Spicele secarei din loculu cu gráu esíndu dea-supr'a, trebe taiete, cá gráulu se remana câtu mai curatu. Continuarea sapatului. A se vedé de facutulu fénului in tóta puterea. Iérb'a trebe cosita, candu e mai infiorita. Aduna simburi de ciresie si i-sémena indata, căci altu-cum se usuca si resaru greu. Sapa si plivesce scól'a de pomi. Usuca pentru iérna ciresie, visíne, strugurei etc. Se mai póte semená in lun'a acést'a meu, hirisca, inu, cum si mazere, mazeriche, ovesu si orzu mestecate, pentru vite.

D i v e r s e.

Dela 9. iuniu diu'a începe a scadá; pana atunci ea mai cresce 3 minute, apoi pan' la fine scade 17 minute. — Inceputulu verii in 9.

Semne de timpu. Iuniu mai uscatu de câtu mai umedu, imple butile cu vinu bunu. Ómenii si vântulu de Iuniu se schimba curéndu. Iuniu umedu si rece strica anulu întregu. Rosele multe prevestescu iérna grea. Cându peregrina furnicile va fi timpu bunu. Omidele multe sunt semne de gráu si de vinu multu. Saritulu pesciloru vestescu tempestate.

IULIU,

are 31 zile.

Cuptorii.

Calindariulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele tesare	Sorele ne
Joi	1 Cosm'a si Dam.	13 Margareta		415 755
Vineri	2 Vest. Précuratei	14 Bonavent.		416 754
Sâmb.	3 Muc. Iacintu	15 Imp. Apost.		418 753

Duminec'a 6. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 9., v. 5, a inv. 6.

Dum.	4 Par. Andreiu Critu	16 Faust si Mar.		419 752
Luni	5 Par. Atan. Aton.	17 Alecsiu		420 752
Marti	6 Cuv. Sisoie	18 Simfoniu		421 751
Merc.	7 Cuv. Toma	19 Vicentiu		422 750
Joi	8 M. Procopiu	20 Ilie Prorocu		423 749
Vineri	9 M. Pancratiu	21 Danilu Pror.		424 748
Sâmb.	10 45 Muc. din Nicop.	22 Maria Magd.		425 747

Duminec'a 7. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 9., v. 6, a inv. 7.

Dum.	11 Mti'a Eufemia	23 Livoriu		426 746
Luni	12 M. Proclu si Ilarie	24 Cristina		427 745
Marti	13 † Sob. Ar. Gavriilu	25 Iacobu Ap.		428 744
Merc.	14 Ap. Achila	26 Ana		429 743
Joi	15 MM. Chiricu si Iud.	27 Panteleonu		430 742
Vineri	16 Muc. Atinogenu	28 Inocentiu		431 740
Sâmb.	17 Mti'a Marina	29 Marta		433 738

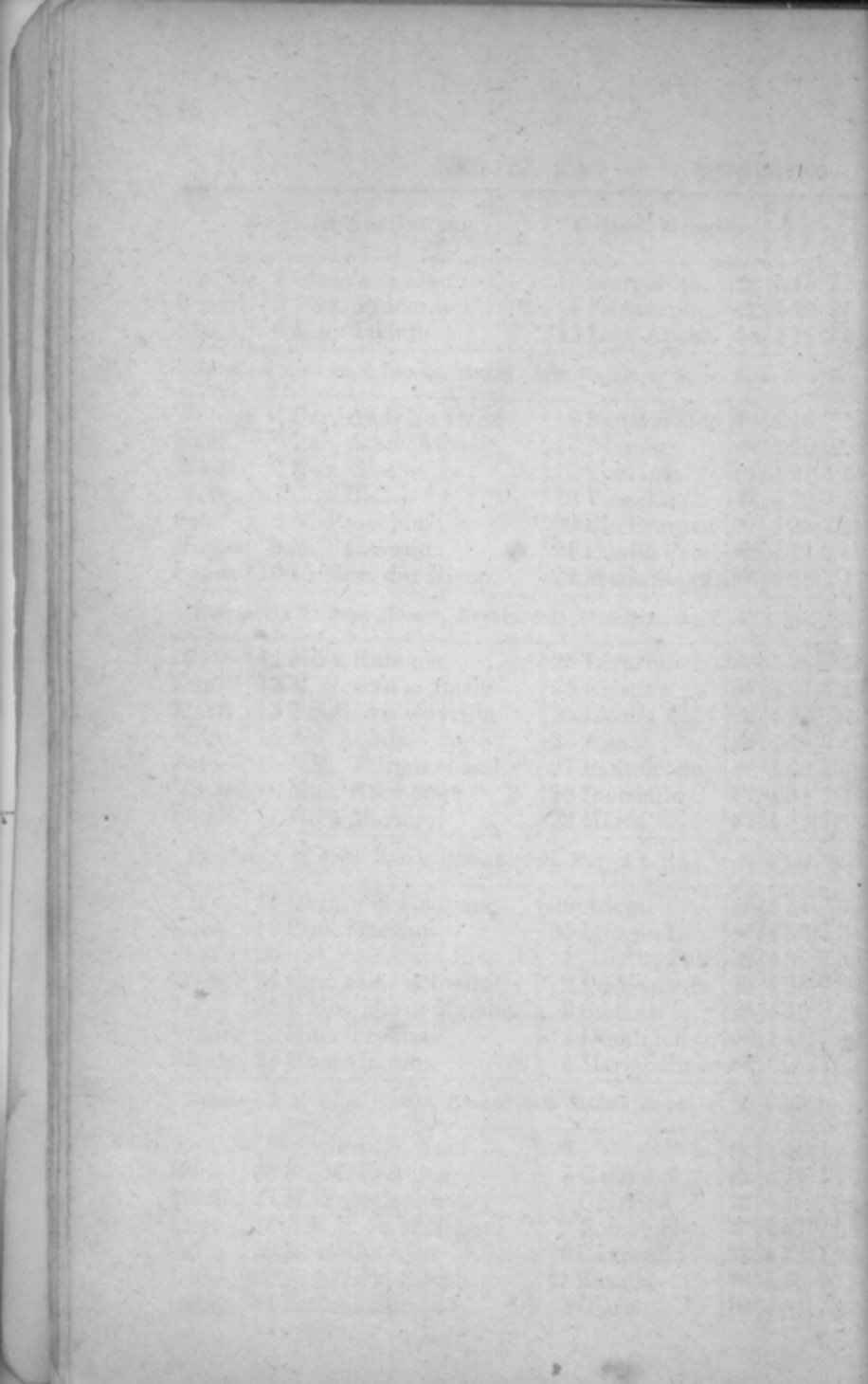
Duminec'a 8. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 14., v. 7, a inv. 8.

Dum.	18 Iacintu si Emilianu	30 Adonu		434 737
Luni	19 Cuv. Macrina	31 Ignatiu L.		436 736
Marti	20 (†) Proroculu Ilie	1 L. AugPetr.		437 735
Merc.	21 Cuv. Sim. si Ioanu	2 Portiuncula		438 733
Joi	22 † Mir. Maria Magdal.	3 Stefanu		440 731
Vineri	23 Muc. Trofimu	4 Dominicu		441 730
Sâmb.	24 Mti'a Cristina	5 MariaSchnee		442 729

Duminec'a 9. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 14., v. 8, a inv. 9.

Dum.	25 † Adorm S. Anei	6 Schimb. la fac.		443 727
Luni	26 St. M. Ermolae	7 Caietanu		445 726
Marti	27 M. Panteleimonu	8 Chiriacu		446 724
Merc.	28 AA. Proh. si Nicanu	9 Romanu		447 723
Joi	29 Muc. Caliniu	10 Laurentiu		448 721
Vineri	30 A. Sil'a si Silvan.	11 Susana		450 719
Sâmb.	31 Eudochimu	12 Clara		451 717

Petru Daminescu albi
Gheorghe Daminescu
din Crivina —

Iuliu.

Calindariu istoricu.

2 (1448) † Roman III. Dom. Mold. otravitu. — 4 (1099) Cruciati ocupă Ierusalimulu. — 4 (1658) Racoti II. bate pre Chinan-pasi'a la Lipova. — 5 (1683) Turcii asiedie Viena. — 7 (1572) † Sigismundu. princip. Transil. — 11 (1611) Radu principele Mold. bate pe Gabrielu Batori la Brasiovu; (1696) Const. Branc. plăca la munte pentru apărarea țierei. — 13 (1529) Moise Basar. Domn. Rom. ocupa Brasiovulu. — 17 (1013) Sângerós'a batalia între Români si Bulgari. — 18 (1604) Belgradulu se ocupa de Romani. — 26 (1476) Stefanu celu mare învinge la Valea Alba. —

Calindariu agronomicu.

Nu uită întorcerea séu mișcarea bucatelor în graunție. Curatia bine si reparăza siur'a si podurile. Incepe cu seceratulul. Acum se facu claponii. Desfă legatur'a la pomii oculati mai nainte; ocularea se pôte continuă si acum. Aduna sementi'a cōpta din unele legumi de gradina. În timpu neploiosu uda cu diligintia plānte, cari au inca d'a cresce si le plivesce. Stupii roiescu inca; grigesce că se aiba umbra, candu e caldu tare si le pune nada că se pōta lucră. Tunsulu meiloru. Uda desu gramad'a de gunoiu cu zoiu (pisialău) si pune-i câte unu stratu de pamentu de-asupr'a. În timpu uscatu uda pomii saditi din primavéra. La caratulul bucatelor din campu pune în caru de desuptu rogogine, că se nu pice josu graunțiile. Aduna graunțiile ce se scutura cu ocasiunea caratului si descarcatului, căci fiindu cele mai frumōse si mai cōpte, suntu fōrte bune de sēmētia. Imblatitul rapitiei. Gata cu caratulul fēnului. Lasa berbecii la oile, cari vrei se fete în decembre si ianuariu, asemenea lasa vierii la scrōfele, cari vrei se fete în noemvre. Risipe musinōiele în livedile cosite. Pune proptele la crengile pré incarcate de pōme. Sapa impregiurulu pomiloru tēneri. În gradina aduna sementia de ridiche, spinatu, cēpa, napi si varza. Sēmēna ridiche de iérna. Pentru trebuintia de tōmna se pōte sēmēnă salata cu capatina, ridiche si spinatu. Intōrce pepenii si daca e seceta, uda-i. Locurile gōle din vii trebe sapate si sēmēnate cu čeva mai de timpuriu, că se nu stea nefolosite. Topitulul inului. Dupa seceratulul grāului ara miristea îndata si o sēmēna cu mazeriche si cucuruzu desu pentru nutretiu de vite.

D i v e r s e.

Diu'a scade 1 óra, 15 minute. În 10 începutulu caniculeloru.

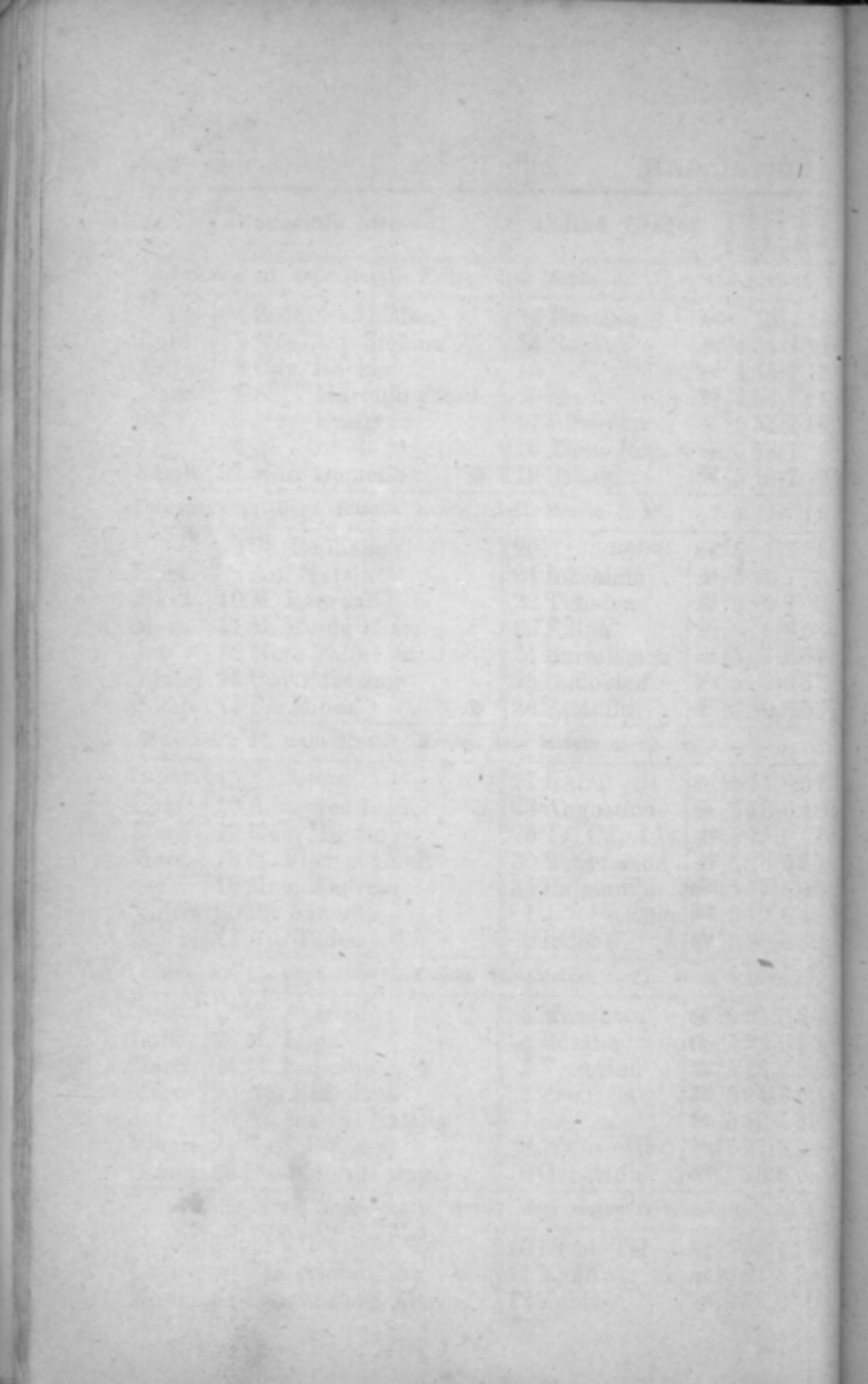
Semne de timp. Canicule senine însemnéza anu bunu. Făra róua în Iuliu nu e plōia. Ce nu sta bine în Iuliu, nu prospera în Septembrie. Daca paianginulu si-rupe pānz'a în dōne, va plouă. Daca lun'a plina are spre resaritu si amēdiu curte, va urmă timpu serinu statornicu. Candu musinōiele de furnice suntu mai ridicate că de-comunu, urmēza iérna grea.

AUGUSTU,

are 31 zile.

Masalariu.

Calindariulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele resare	Sorele ne
Duminec'a 10. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 17, v. 1 a inv. 10.				
Dum.	1 Scót. † si 7 Mac.	13 Eusebiu		4 53 7 16
Luni	2 Mósc. St. Stefanu	14 Rochus		4 54 7 14
Marti	3 Cuv. Isachie	15(†) Ad. Mariei		4 55 7 13
Merc.	4 SS. 7 Muc. din Efesu	16 Isacu		4 56 7 11
Joi	5 Muc. Eusigniu	17 Liberatu		5 57 7 10
Vineri	6(†) Schimb. la fația	18 Elena Imp.		5 58 7 8
Sâmb.	7 Muc. Dometie ●	19 Sebaldu		5 0 7 6
Duminec'a 11. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 18., v. 2. a inv. 11.				
Dum.	8 St. Emilianu	20(†) Stefanu		5 1 7 5
Luni	9 Ap. Mateiu	21 Ioachimu		5 2 7 3
Marti	10 M. Laurentiu	22 Timoteu		5 4 7 0
Merc.	11 M. Euplu Diac.	23 Filipu		5 6 6 58
Joi	12 Muc. Fotie	24 Bartolomeu		5 7 6 57
Vineri	13 Cuv. Macsimu	25 Ludovicu		5 8 6 55
Sâmb.	14 Pr. Mihea ☩	26 Samuilu		5 10 6 53
Duminec'a 12. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 19., v. 3, a inv. 1.				
Dum.	15(†) Adorm. Préc.	27 Iosifu		5 11 6 51
Luni	16 Aducerea Icónei	28 Augustinu		5 13 6 48
Marti	17 Muc. Mironu	29 Tai. Cap. I. Io.		5 15 6 47
Merc.	18 M. Flor. si Laur.	30 Rosa fecior.		5 16 6 45
Joi	19 Muc. Andreiu	31 Raimundu		5 17 6 43
Vineri	20 Pr. Samuilu	1 L. Sept. Egid.		5 19 6 41
Sâmb.	21 Ap. Tadeu	2 Iodocu		5 20 6 39
Duminec'a 13. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu c. 21., v. 4, a inv. 2.				
Dum.	22 M. Agatonicu ☩	3 Mansbetu		5 21 6 38
Luni	23 M. Lupu	4 Rosalia		5 22 6 35
Marti	24 M. Eutichiu	5 Victorinu		5 23 6 34
Merc.	25 Ap. Bartolom.	6 Zacharia		5 24 6 32
Joi	26 Adrianu si Natalia	7 Regina		5 26 6 29
Vineri	27 Cuv. Pimenu	8(†) Nasc. Mar.		5 27 6 28
Sâmb.	28 Cuv. Moise Arap.	9 Gorgoni		5 28 6 26
Duminec'a 14. dupa Rusale, Evang. dela Marcu v. 5. a inv. 3.				
Dum.	29(†) Tai. cap. st. Ion.	10 Nicol. Tol.		5 30 6 25
Luni	30 Par. Alesandru ☩	11 Emili'a		5 31 6 22
Marti	31 Brâulu Préc. Mar.	12 Tobia		5 32 6 20

Augustu.

Calindariu istoricu.

2 (582) † Imperatul romanu Tiberiu. — 3 (1601) Michaiu eroulu invinge in Transilvani'a. — 4 (1456) Vladu Domn. Romaniloru si Corvinu batu pe Turci. — 6 (912) Simeonu Domnulu Rom. si Bulg. asedie Constantinopolea. — 8 (1518) Stefan. Domn. Moldav. bate pe Tatarsi la Prutu. — 11 (1658) Intrarea tatariloru in Transilvan'a pe la Buzeu. — 12 (1508) † Nifonu Mitropolitulu Romaniloru. — 13 (1595) Michaiu Domn. Rom. casitiga batai'a de la Calugareni. — 10 (117) † Traianu imperatul. — 16 (1546) † Petru Raresiu. Domn. Mold. — 17 (1526) Batali'a de la Mohaciu. — 18 (1456) † Ioane Huniadi Corvinu. — 19 (1207) † Ioanitu imper. Rom. si Bulg.; (1601) Mórtea lui Michaiu eroulu la Turd'a in Transilvani'a. — 22 (1512) Tatarsii prada Moldova. — 30 (1382) † Ludovicu I. regele Ungariei.

Calindariu agronomicu.

Curatirea fontâniloru. Seceratul semenatoriloru de véra. Ara si grapa pentru semenatur'a venitóre. Asiéza óuele pentru trebuinti'a de iérna. Nu intardiá cu seceratulul ovesului. Cosesc otav'a, trifoiulu, lutiérna si alte plante de nutretiu semenate. Aduna sementi'a de morecovi, petrangiei, ridiche, tieleru etc. Incepe pela midiuloculu lunei semenatulu rapitiei. Innadesce cosiurile de albine, daca aceste se gramadescu la gur'a acelorua. Albinele acum si-omóra trantorii, departéza pe cei morti si le pazesc de albine rapitóre, cari incepu in lun'a acest'a. Usca póme si fasole verde pentru iérna. Proptesce pomii incarcati tare si unde pómele-su pré dese, trebe rarite, cá se se cóca. Tunde micii, daca nu i-ai tunsu lun'a trecuta. Imblatesce si cerne sementi'a de tómná, cáci numai bine cernuta va produce fruptu cá si sementi'a. Grauntiele imblatite trebe intinse subtire in granariu si întórse apoi desu. Timpulu gatitulu cánepei si ínului. Se póte culege si tabaculu. Secera lintea si mazerea. Ara pentru tómná si pela finea lunei poti si semená. Aduna simburi dela tóte pomele. Pentru scól'a nóua de pomi acum se sapa loculu si se gunoiesce. Cuiburile de omide trebe cautate si nimicite. Sapatulu curechiulu (varzei). Nu uitá de udatulu gramedii de gunoiu, cá in iuliu, si d'ai pune éراسi unu stratu de pamentu de-a-supra. Sub stoguri si clái nu trebe crutiato paie. In mirisce arata de curéndu poti semená hirisca.

D i v e r s e .

Dín'a scade 1 óra 38 minute. — Finea caniculeloru in 10. — In 6. dín'a Majestáti Sale Domnitorului.

Semne de timp. Negur'a ce s'arata dupa apusulu sórelui pe riuri si livedi, anuncia timp bunu stabili. Plói'a din augustu aducu timp statornicu. — Cu cátu nagatiulu (o pasere) suie mai susu, cu atátu mai raru va veni plóia. Daca barz'a (cocostérculu) clântiene, va plouá. Candu paian-ginulu si-rupe pânz'a, plói'a e aprópe. Cându pisicele (mútiel) casca zacându, urméza plóia. Cându frangilele canta diminéti'a, va plouá in acea di.

SEPTEMBRE,

are 30 zile.

Viniceriu.

Calendarulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sărele răsaro	Sărele seare
Merc.	1 † Cuv. Sim. Stêlp.	13 Maurichiu	✠	5 34 6 18
Joi	2 Muc. Mamantu	14 Inalt. Crucii	✠	5 35 6 16
Vineri	3 Muc. Antimu	15 Nicodemu	✠	5 37 6 14
Sâmb.	4 Pr. Moisi	16 Ludmilla	✠	5 38 6 11

Duminec'a 15. dupa Rusale, Evang. dela Mateiu, c. 22., v. 6, a inv. 4.

Dum.	5 St. Pr. Zacharia	17 Lambertu	✠	5 39 6 9
Luni	6 Minun. Arch. Mich.	18 Toma Ap.	✠	5 41 6 6
Marti	7 M. Sozontu	19 Constantinu	✠	5 43 6 4
Merc.	8 (†) Nascerea Préc. Fec.	20 Eustachiu	✠	5 44 6 3
Joi	9 Ioachim si Ana	21 Ap. Mateiu	✠	5 45 6 0
Vineri	10 M. Minodora	22 Maurichiu	✠	5 46 5 59
Sâmb.	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	✠	5 47 5 57

Duminec'a 16 inaintea inaltării Crucii, Evang. dela Marcu v. 7, a inv. 5.

Dum.	12 M. Autonomu	24 Gerardu	✠	5 49 5 54
Luni	13 M. Cornel. Sutas.	25 Cleofasu	✠	5 51 5 53
Marti	14 (†) Inalt. c. Cruci	26 Ciprianu	✠	5 52 5 51
Merc.	15 M. Nichita	27 Cosma si Dam.	✠	5 53 5 48
Joi	16 M. Eufimia	28 Vencesl. reg.	✠	5 55 5 47
Vineri	17 Muc. Sofia	29 Michailu	✠	5 56 5 44
Sâmb.	18 Cuv. Eumenie	30 Ieronimu	✠	5 57 5 42

Duminec'a 17. dupa inaltirea Crucii, Evang. dela Luc'a c. 7., v. 8, a inv. 6.

Dum.	19 M. Trofimu	1 L. Oct. Rem.	✠	6 59 5 40
Luni	20 S. M. Eustatie	2 Leodegaru	✠	6 0 5 38
Marti	21 Ap. Codratu	3 Candidu	✠	6 1 5 36
Merc.	22 S. Foca	4 Franz Sev.	✠	6 3 5 34
Joi	23 Zêm. S. Ioan. bot.	5 Placidu	✠	6 5 5 31
Vineri	24 Mti'a Tecla	6 Bruno	✠	6 7 5 29
Sâmb.	25 Cuv. Eufrosina	7 Iuttinu	✠	6 8 5 28

Duminec'a 18. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 1. a inv. 7.

Dum.	26 † St. Ioanu Evang.	8 Brigita	✠	6 9 5 26
Luni	27 M. Calistratu	9 Dionisiu	✠	6 11 5 24
Marti	28 Par. Haritonu	10 Franciscu B.	✠	6 12 5 22
Merc.	29 Cuv. Chiriacu	11 Emilianu	✠	6 13 5 20
Joi	30 Muc. Gregoriu	12 Macsimilian	✠	6 15 5 18

Septembre.

Calendariu istoricu.

2 (407) † Crisostomu, aperiatoriu bisericeii. — 4 (1552) † Stefanu Domn. Moldovei. — 7 (86) * Antoniu Piu. imper. Romaniloru. — 10 (1599) Mihaiu eroulu asedia Nicopolea. — 12 (100) Traianu imp. Romaniloru plăca contra Daciloru. — 13 (383) † Augustu Gratianu imper. Romaniloru. — 16 (1396) Crestinii se batu de turci la Nicopole. — 17 (1437) „Unio trium nationum“ in Transilvani'a. — 18 (1600) Batali'a între Țstea lui Mihaiu eroulu și a lui Bast'a la satulu Mirislău in Transilvani'a — 19 (1485) Turcii ardu Suceava Moldovei. — 22 (1289) * Ludovicu X. regele Franciei. — 23 (578) † Iustinu II., imp. Romaniloru res. — 24 (1473) Incheierea păcii între Transilvani'a și Ungari'a — 25 (1559) † Mircea III. Domnulu Romaniei in Bucuresci. — 26 (1497) Polonii asedia Suceava.

Calindariu agronomicu.

Curatia și aerisêza magazinele. Continua aratulu și semnatulu. Incepe cu scôterea cartofiloru (crumpeneloru). Grigescce bine cu nutretiu vitele de lucru. Lasa berbecii între oile, cari vrei se fete in februaru. Pune pe ingrasiatu vitele ce le-ai otaritu spre acelu scopu. Culege pόμεle, dar erutia pomii că se nu se vateme. Usuca pόμε pentru iérna. Continua cositulu și uscaturu trifoiului. Cosescce otav'a, ér daca acést'a din caus'a timpului reu nu se usuca, asiédia-o asiá, că se vina unu rându de paie și unu rându de otava; otav'a astu-modu nu se strica, ér paiele iau gustulu otavei și sporescu nutretulu. Culege foile de tabacu. Taie cu totulu pomii cei morbosii, pe ceilalti i curatia de vlastare rele. Trage vinulu a trei'a-óra. Ingrigesce pentru repararea butiloru și butóieloru, cum și a tuturoru instrumenteloru de lipsa la culesu. Cauta, cari cosnitie au roi buni, iá nad'a dela ele și retéza acei stupi cându e timpul mai recorosu. Direge usi, ferestri și cuptóre. Intórce desu bucatele in grautie. Timpulu infiraturu și uscaturu tabacului. Mierea de stupi s'aduna in lun'a acést'a. Scól'a de pomi trebe sapata, daca nu s'a sapatu mai nainte, și pela finea acestei luni se potu semená simburii. La radacin'a pomiloru trebe sapatu impregiuru. Adunarea sementiei de leguma de totu-feliulu. Tielerulu trebe sapatu și udatu desu. Se cari in celariu (pivnitia) de timpuriu nesipu pentru legumele de pusu pe iérna. Sapa acele locuri in gradina, de unde s'a culesu legum'a și le imple cu gunoia. Asecu-réza-te contra focului.

Diverse.

„Diu'a scade 1 óra, 42 minute. — Inceputulu tómnai in 10., cându diu'a cu nóptea e asemenea.

Semne de timp. Tómn'a calda, iérna lunga. Daca ghindea cade inainte de St. Mihaiu, iérna va incepe timpuriu. Dupa septembrie caldu, vine octobree rece și umedu. Optu díle nainte și dupa diu'a crucii e timpul celu mai bunu de semnatu. Dupa Sánta-Maria se n'ai palaria (regula pecuraréscă). Cu câtu rondunelele se muta mai curéndu, cu atâtu mai timpuriu va veni iérna. Cu câtu mai multi paiangini pe josu, și cu câtu musinóiele de furnici suntu mai mari, cu atâtu iérna va fi mai grea.

OCTOBRE, are 31 zile. **Brumarelu.**

Calendarulu Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele restare	Sorele apune
Vineri	1 Ap. Anania	13 Eduardu		6 16 5 16
Sâmb.	2 Muc. Ciprianu	14 Calistu		6 18 5 15

Duminec'a 19. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 2, a inv. 8.

Dum.	3 Muc. Dionisiu Areop.	15 Teresia		6 19 5 13
Luni	4 Par. Ieroteu	16 Galu		6 20 5 11
Marti	5 Mti'a Charitina	17 Hedwig		6 21 5 9
Merc.	6 † Ap. Toma	18 Luca Evang.		6 23 5 7
Joi	7 MM. Serg. si Vach.	19 Ferdinandu		6 25 5 6
Vineri	8 Cuv. Pelagi'a	20 Vendelinu		6 26 5 4
Sâmb.	9 † Ap. Iacobu a Alf.	21 Ursula		6 27 5 2

Duminec'a 20. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 3, a inv. 9.

Dum.	10 Muc. Eulamp.	22 Cordula		6 29 4 59
Luni	11 † Ap. Filipu	23 Ioanu Cap.		6 31 4 57
Marti	12 MM. Proclu si Tar.	24 Rafailu Arch.		6 33 4 56
Merc.	13 MM. Carpu si Pav.	25 Chrisantu		6 34 4 54
Joi	14 (†) C. Parascheva	26 Dimitrie		6 36 4 52
Vineri	15 M. Lucianu	27 Sabina		6 37 4 51
Sâmb.	16 M. Loginu	28 Simonu		6 38 4 49

Duminec'a 21. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 4, a inv. 10.

Dum.	17 Par. Osie	29 Narcisu		6 40 4 47
Luni	18 † Luca Evang.	30 Claudiu		6 42 4 46
Marti	19 Pror. Ioilu	31 Lupulu Ep.		6 43 4 44
Merc.	20 Muc. Artemiu	1 L.Nvre † T.S.		6 45 4 43
Joi	21 Cuv. Ilarionu	2 Pom. Rapos.		6 46 4 41
Vineri	22 Par. Averchu Ep.	3 Hubertu		6 47 4 40
Sâmb.	23 Ap. Iac. fr. Dlui	4 Carolu Bor.		6 48 4 38

Duminec'a 22. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 5, a inv. 11.

Dum.	24 Muc. Areta	5 Emericu		6 50 4 37
Luni	25 Muc. Marcianu	6 Leonardu		6 52 4 35
Marti	26 (†) St. M. Dimitrie	7 Engelbertu		6 54 4 34
Merc.	27 Muc. Nestoru	8 Gottfridu		6 55 4 32
Joi	28 Muc. Terentiu	9 Teodoru		6 56 4 31
Vineri	29 Mti'a Anastasia	10 Andreiu		6 57 4 30
Sâmb.	30 Muc. Zinobie	11 Martinu Ep.		6 59 4 29

Duminec'a 23. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 6, a inv. 1.

Dum.	31 Ap. Stachie	12 Emilianu		7 1 4 28
------	----------------	-------------	--	----------

Constantini jörn in
19 s.n. 42: v. Octomb

in 19/3ⁿ Octomb Mische
P J — — —

Octobre.

Calindariu istoricu.

2 (1529) Turcii se retragu din Viena. — 3 (1790) Rusii iau Chilia Basar. — 4 (618) Regele hunilor se botéza la Constantinople. — 5 (1757) † Reomiur; (1793) Conventulu nation. din Francia decretéza introducerea „calind. republic.“ — 6 (1596) A dóu'a aliantia a lui Mihaiu contra Turciloru. — 9 (1740) Detronarea Mariei Teresiei imp. Austr. — 13 (475) Romulu August. se face imp. Romanil.; (1479) O armata turcésca de 100,000 este batuta pe siesulu Orasithiei in Transilvani'a de ostile intrunite ale Ardealului si Ungariei, mai vertosu prin eroismulu banului Timisiórei, a romanului Paulu Chinezu; (1599) Óstea Romaniei adunata la Ploiesci jura credintia lui Mihaiu eroulu ori unde o va duce. — 15 (1595) Consiliu belicu alu lui Mihaiu contra Turciloru. — 17 (1451) † Bogdanu II., Domn. Mold. decapitatu. — 18 (1448) Batalia intre Románi si Turci in Serbia. — 19 (1529) Petru VI. Domn. Moldov. bate pe sasi; 19 (1784) adunarea conchiamata de Horia in biserie'a dela Mestacanu. — 23 (461) † Pap'a Leo celu mare. — 26 (1439) † Albertu, reg. Ungariei; (1497) Stefanu Domn. Mold. bate pe Poloni. — 27 (1529) Petru VI. domn. Mold. arde Brasiovulu. — 28 (1529) Petru VI. domn. Mold. ocupa Brasiovulu. — 30 (569) * Mohamedu, profetulu Turciloru.

Calindariu agronomicu.

Gata cu semenatulu de tómnă. Scóte napii si cartofii pe timpu uscatu si alege pe cei stricati la o parte. Terminarea culesului de póme. Piséza póme paduretie pentru otietu. Imblatitulu trebe continuatu in tóta puterea. Aduna bostani pentru ingrasiarea porciloru si asiéza-i in paie. Sapa in giurulu pomiloru, daca n'ai facutu asta lucrare in lun'a trecuta, curatia-i de muschiu si de crengelē uscate. Ara miristile pentru semenaturi de primavéra. Scóte miera din stupi, daca nu s'a scosu inca. Culesulu papusioinlui (cucuruzului). Spala si grigesce vasele pentru vinu. Incepe culesulu viiloru, inse nu grabi, căci dilele senine si frumóse din acésta luna ajuta multu; nu culege candu suntu strugurii umedi. Macina faina, cá se ai preste iérn'a intréga. Ingrasiatulu gâscelor. Aduna simburi de póme pentru scól'a de pomi. Porcii se potu maná la ghinda. Grigesce stupii de frigu si de umedieli (unu stupu, cá se ésa bine in primavéra, trebue se cumpanésca 20 punti). Se incepe si venatulu iepurilor. Coperisinelu casei si al tuturor cladiriloru trebe cercetatu pentru repararea stricatiuniloru.

D i v e r s e.

Dîu'a scade 1 óra 57 minute.

Semne de timp u. Octobre si martiu suntu luni surori. Cu câtu mai curéndu cadu frundiele din arbori, cu atatu mai roditoriu va fi anulu viitoriu. Gerulu si ventulu din octobre imblandiesce pe ianuariu si februaru. Cándu s'arata multe lumini prin maracii (bálti), va urmá timp u seninu. Lumin'a de média-nópte in Octobre aduce curéndu geru mare. Daca siórecii de campu tragu la satu, iérn'a e aprópe. Cándu paiangenulu cu cruce s'a-scunde de timpuriu in pânz'a sa si este multu timp u nevediatu, atunci néu'a nu mai e departe. Cándu arborii tienu multu frundiele, iérn'a intra tardiu. Cándu cocorii abóra pe josu, mai suntu atunci dile calde.

NOEMBRE,

are 30 zile

Brumariu.

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele resare	Sorele apune
Luni	1 Cosma si Dam.	13 Stanislau	☿	7 2 4 26
Marti	2 Mucen. Acindin	14 Serafimu	☿	7 4 4 25
Merc.	3 Muc. Achepsim	15 Leonard	☿	7 5 4 24
Joi	4 Cuv. Ioanichie	16 Edmund	☿	7 7 4 23
Vineri	5 M. Galactionu Ep.	17 Gregoriu	☿	7 8 4 22
Sâmb.	6 Pavelu Arch. Const.	18 Eugenia	☿	7 10 4 20

Duminec'a 24. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 7, a inv. 2.

Dum.	7 33 Muc. in Melitina	19 Elisabetha	☿	7 12 4 19
Luni	8 (†) Ar. Mich. si Gav.	20 Felice	☿	7 13 4 18
Marti	9 Mucen. Onisiforu	21 Intr. Nasc.	☿	7 14 4 17
Merc.	10 Ap. Erastu	22 Cecilia	☿	7 16 4 16
Joi	11 Mucen. Mina	23 Climentu	☿	7 17 4 16
Vineri	12 Ioanu Milostivulu	24 Io. G. de aur	☿	7 18 4 15
Sâmb.	13 † Ioan. gura de aur.	25 Catarina	☿	7 20 4 14

Duminec'a 25. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 8, a inv. 3.

Dum.	14 † Ap. Filipu	26 Conradu	☿	7 21 4 14
Luni	15 M. Gurie; post. Nas.	27 Sabina	☿	7 22 4 13
Marti	16 † Mat. Evang.	28 Sostenu	☿	7 24 4 12
Merc.	17 Par. Greg. Ep.	29 Andreiu	☿	7 25 4 12
Joi	18 M. Platonu si Rom.	30 Andreiu Ap.	☿	7 26 4 11
Vineri	19 Prorocu Avdiu	1 L. Dec. Eligiu	☿	7 27 4 11
Sâmb.	20 Gregoriu Decap.	2 Bibianu	☿	7 29 4 10

Duminec'a 26. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 1, a inv. 4.

Dum.	21 (†) Intrarea in Biser.	3 Franc. Csav.	☿	7 30 4 10
Luni	22 Ap. Filemonu	4 Barbara	☿	7 31 4 10
Marti	23 P. Amfilochiu ep. Icon.	5 Sava	☿	7 32 4 9
Merc.	24 Climentu Papa R.	6 Nicolau	☿	7 33 4 9
Joi	25 Mti'a Ecaterina	7 Ambrosiu	☿	7 35 4 8
Vineri	26 Cuv. Alipie	8 (†) Zem. Nasc.	☿	7 36 4 8
Sâmb.	27 Muc. Iacobu Pers.	9 Leocadia	☿	7 37 4 7

Duminec'a 27. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 2, a inv. 5.

Dum.	28 Cuv. Stefanu	10 Iudita	☿	7 38 4 7
Luni	29 Muc. Paramonu	11 Damascinu	☿	7 39 4 7
Marti	30 † Ap. Andreiu int. ch.	12 Mascentiu	☿	7 40 4 8

1893-1894

1893-1894

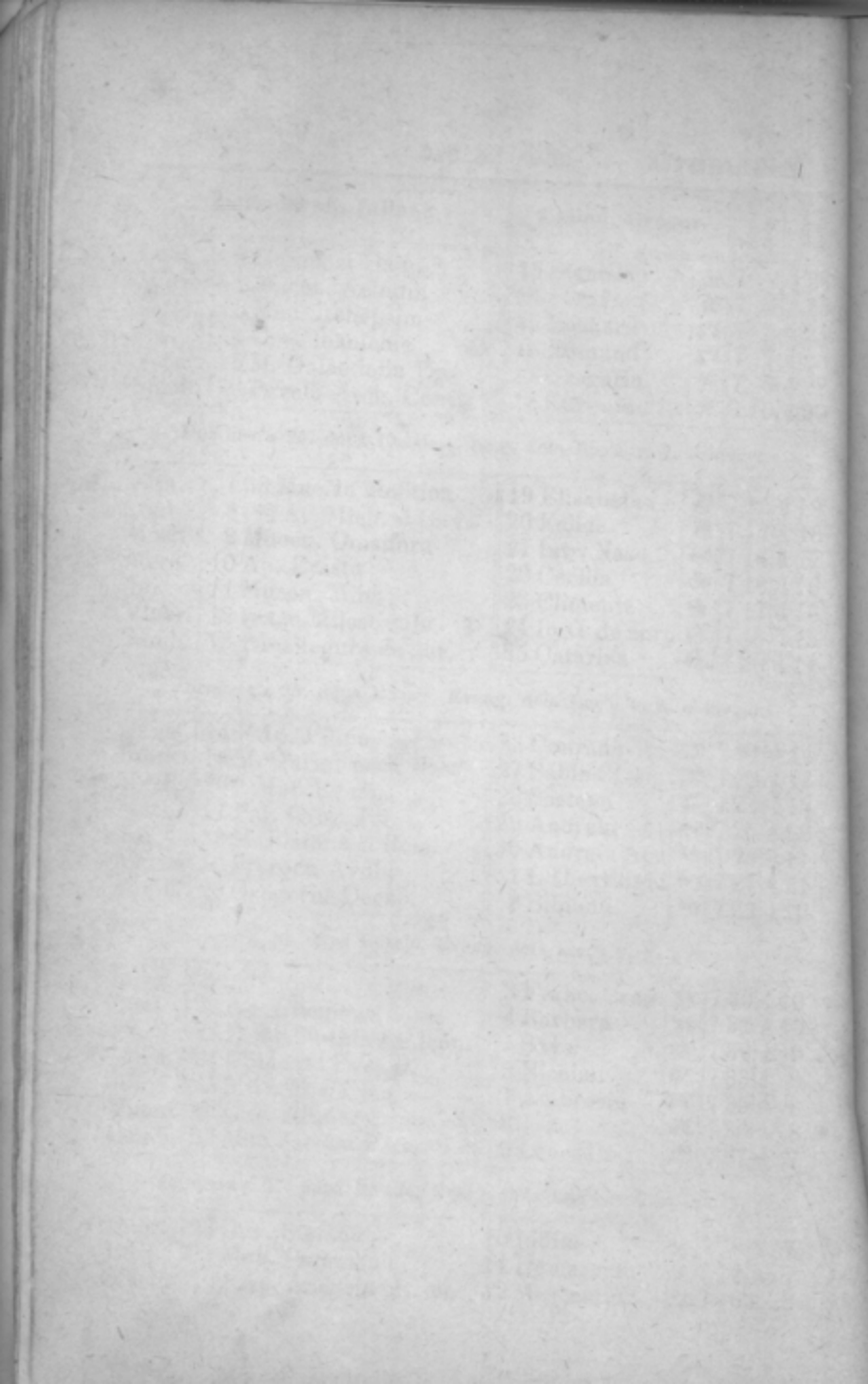
The first of the year was a very dry one, with only a few showers of rain. The temperature was generally high, and the wind was strong and dry. The crops were not very good, and the stock was not very healthy. The people were not very happy, and the government was not very successful. The year was a very bad one for everyone.

1894-1895

The second of the year was a very wet one, with many showers of rain. The temperature was generally low, and the wind was strong and wet. The crops were very good, and the stock was very healthy. The people were very happy, and the government was very successful. The year was a very good one for everyone.

1895-1896

The third of the year was a very dry one, with only a few showers of rain. The temperature was generally high, and the wind was strong and dry. The crops were not very good, and the stock was not very healthy. The people were not very happy, and the government was not very successful. The year was a very bad one for everyone.

Noembre.

Calendariu istoricu.

1 (1599) Intrarea lui Mihaiu in Alb'a-Julia. — 2 (565) † Iustinianu I., Imperatulul romanu, de 83 ani. — 4 (42) * Tiberiu, imp. Rom. — 5 (1594) Juramentul depus la Bucuresci intre Mihaiu eroul si deputatii Transilvaniei si Moldovei in contra Turcilor; (1599) Mihaiu ia titlu de Domnu si alu Transilvaniei. — 7 (1600) * Carolu I., reg. Angliei. — 8 (1497) Descoperirea capului bunei sperantie. — 9 (614) Persii iau Ierusalimulu dela Romani. — 10 (1330) Ostea Romaniei sub voda Alesand. Basarabu sdrosbesce totalu armat'a lui Carolu Robertu, regele Ungariei, in stremtorile Carpatilor; (1444) Batali'a de la Varn'a. — 12 (1596) Mihaiu eroul bate Nicopolea. — 13 (1594) Se ucisera toti Turcii din Bucuresci si Iasi. — 14 (329) Constantinulu celu mare fondeza Constantinopolea. — 15 (1595) Mihaiu arde Giurgiulu. — 16 (1485) Stefanu domn. Moldov. bate pe Turci la Catlaguba. — 20 (1599) Mihaiu convoca adunare generale la Alb'a-Juli'a. — 24 (1457) † Ladislau V., reg. Ungariei. — 26 (1588) Petru VII. domn. Moldovei bate pe Casaci.

Calendariu agronomicu.

Terminarea semenaturiloru inca restante. Canta bine pómele puse la pastrare pentru iérna si alege pe cele putrede. Continuarea imblatitului. Scóterea napiloru si morcoviloru. Taiarea curechiului (varzei). Gunoirea pomiloru impregiurulu radacinei, daca nu s'au gunoitu pân'aci. Continua culesulu viei. Aduna parii de viie, pune-i in gramedi, gunoiesce vitiele si aduna pamentu in jurulu tufeloru de viie. Grigesce de vinulu nou in timpulu fertului. Femeile se si-caute furc'a. Aeriséza desu celariulu (pivniti'a), preste nópte astupa-i fere-stile, ér preste di, mai vertosu in timpu frumosu, le desfã. Asiéza curechiulu (varza) in cada. Macina acum pentru iérna, daca n'ai facutu acést'a in lun'a trecuta. Scrófele, cari vrei se fete in martiu, au se se vierésca in lun'a acést'a. Daca e rece, infasiura cosinitiele cu cãrpe séu paie, ér daca e mai calduti, stupin'a se póte deschide, cá albinele se póta esí in aeru curatu si se se curatie; lucrulu principalu la aceste este se aiba nutrementu de-ajunsu si se fia scutite de frigu si umedieli. Bucatele in grauntie trebe întórse adese-ori, ér cele de vendutu trebe cernute. Cine are de facutu vre unu gardu viu, trebe intocmitu in lun'a acést'a. Ara afundu si bine locurile destinate pentru frupte de sapa (cucuruzu etc.) Taiarea si stirpirea tufãrilor si spiniloru. Caratulu gunoiiului. In gradin'a de pomi, pana n'a inghiatiatu pamentulu se póte continuá semenatulu simburiloru de póme. Dupa caderea frunzeloru se potu straplantá orice pomi. Cniburile de omide trebe stirpíte. Pomii vechi, cari nu mai sunt de folosu, se potu taiá si pentru straplantãrile de primavéra se potu sapá gaurile acum. In timpu de plóia se scótemu zoi (zém'a de gunoiu) pe livedi.

D i v e r s e.

Din'a scade 57 minute.

Semne de timpu. Daca pomii tienu multa nea, voru desvoltá puçini muguri in primavéra. Siorecii de câmpu daca se mai arata, iérna e departe.

DECEMBRE, are 31 zile **Andrea.**

Calindarulul Iulianu		Calind. Gregor.	Sorele rezo	Sorele apune
Merc.	1 Pr. Naumu	13 Lucia	740	4 8
Joi	2 Pr. Avacumu	14 Nicasiu	741	4 8
Vineri	3 Pr. Sofonia	15 Valeriu	742	4 8
Sâmb.	4 † Mti'a Berbara	16 Eusebiu	743	4 8

Duminec'a 28. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 3, a inv. 6.

Dum.	5 Cuv. Sava	17 Lazaru	744	4 8
Luni	6 (†) St. Pr. Nicolau	18 Gratianu	745	4 9
Marti	7 Par. Ambrosie	19 Nemesiu	745	4 9
Merc.	8 Cuv. Patapie	20 Teofilu	746	4 9
Joi	9 Zemisl. St. Anei	21 Toma Ap.	747	4 10
Vineri	10 Mti'a Mina	22 Zenonu	747	4 10
Samb.	11 Daniilu stêlp.	23 Victorinu	747	4 11

Duminec'a 29. dupa Rusale, Evang. dela Luc'a v. 4, a inv. 7.

Dum.	12 Par. Spiridonu	24 Adam si Eva	748	4 11
Luni	13 Par. Axentiu	25 (†) Nasc. Dlni	748	4 12
Marti	14 Muc. Tirsu	26 (†) Stef. muc.	749	4 12
Merc.	15 Muc. Elebteriu	27 Ioanu Ev.	749	4 13
Joi	16 Pr. Ageu	28 Pruncii nev.	749	4 14
Vineri	17 Pr. Daniilu	29 Toma Ap.	749	4 15
Sâmb.	18 M. Sebastianu	30 Davidu	749	4 16

Duminec'a inaintea Nascerii lui Cristosu, Ev. dela Mateiu c. 1, v. 5, a inv. 8.

Dum.	19 S. M. Bonifaciu	31 Silvestru	749	4 17
Luni	20 S. Muc. Ignatiu	1 Ian. 1877 A.N.	750	4 17
Marti	21 Mti'a Iuliana	2 Macariu	750	4 18
Merc.	22 Mti'a Anastasia	3 Genoveva	750	4 19
Joi	23 MM. din Critu	4 Titu	750	4 20
Vineri	24 M. Eugeni'a	5 Telesforu	749	4 22
Sâmb.	25 (†) Nascerea Dlui	6 (†) Botez. Dlui	749	4 23

Duminec'a dupa nascerea lui Cristosu, Ev. dela Mateiu c. 2, v. 6, a inv. 9.

Dum.	26 (†) Sobor. Préc.	7 Isidoru	749	4 24
Luni	27 † St. Stefanu	8 Severin	748	4 26
Marti	28 20 mii de Mucen.	9 Iulianu Bas.	748	4 27
Merc.	29 Pruncii cei ucisi	10 Pav. Pust.	747	4 28
Joi	30 Mti'a Anisia	11 Higinus	747	4 28
Vineri	31 Cuv. Melania	12 Ernestu	747	4 31

Decembre.

Calindariu istoricu.

3 (1507) Tractatulu între Romani si sasi. — 9 (1431) † Sigismundu, regele Ungariei. — 13 (1527) Aliantia între Poloni'a si Moldov'a. — 14 (1467) Stefanu intra în Suceva triumfatoriu. — 16 (711) † Iustinianu II. imper. rom. — 18 (40) * Titu Augustu imp. rom. — 19 (192) † Marcu Aureliu Com. imp. rom. — 20 (1515) † Ludovicu XII., reg. Franciei. — 22 (1785) Prinderea lui Horia si Closca. — 26 (1610) Galileu afla satelitul lui Iupiteru. — 27 (1642) † Galileu astronomulu. — 28 (1438) Luarea Clusului cu asaltu de nobili. — 31 (630) Mohametu ia Mecca.

Calindariu agronomicu.

Ocupatiunea principala în acést'a luna e imblatitulu, apoi fusulu. Ferestile celareloru astupate cu gunoiu, é'r' usile cu paie. Astupa tóte gaurile prin poduri si magazine, cá se nu nînga. Procura de timpuriu masínele agronomice ce ti-lipsescu, asemenea semintiele de gradina, ce nu le ai. În serile lungi servitorii trebe ocupati cu dregerea instrumentelor economice, cu impletitulu de cosieri de albine si de corfe, cu facutulu codelorlu de sape, sapóie, cósé etc. Caratulu gunoiului si a zoíului séu a zamei de gunoiu adunate în grópe a-nume. Taia lemne pentru cladiri. Ucide porcii cei grasi. Lasa cateva óre pe afara vitele de grajdu, candu e diu'a frumo'sa. Invétia juncii la jugu si mánzii la hamu. Ingrigirea de nutretiu te scutesce de grigi. Grigesce bine vitele insarcinate; nutretiulu inghiatiatu si plántele tuberculóse le strica, asemenea le strica ap'a pré rece, prin care si-potu recí usioru stomaculu. Asternutulu se fia cátu-mai bunu la tóte animalele. Daca livedile nu suntu espuse inundárii, se póte cará preste nea gunoiu si zoíu (zéma de gunoiu). Plántele tuber., napii, cartofii (crumpenele) si alte plánté de aceste asiediate în gramedí, trebe desu cercetate în acést'a luna si preste tóta iérn'a, esemplarele putrede trebe departate; în timpu móle trebe aerisate. Prepara páture de gunoiu pentru resaduri. Procurarea si ascutirea pariloru de viie. Gunoirea viiloru. Curatia pomii de omide, pe cei neroditori i taia. Grigesce cu deosebire, cá se nu între sióreci la stupi. Incheia-ti socotelile de preste totu anulu, cáci cine nu socotesce, nu sporesce. Cumpera calindariulu „Amiculu poporului“ pe anulu 1877.

D i v e r s e.

Dela 10. diu'a începe a cresce; pâna atunci ea mai scade cu 4 minute, apoi pân' la fine cresce 22. minute. — În 9. diu'a cea mai scurta si nóptea cea mai lunga, începutulu iernii.

Semne de timpu. Cându cáinii latra la luna, urmóza geru mare. Gerulu si néu'a din decembre promite multu gráu. Craciunulu verde aduce pasci albe. Decembre umedu nu promite multu. Candu porcii de ingrasiatu mananca bine, va fi timpu seninu. Gásce selbatice multe suntu trabantii iernei infricosiate. Apropiarea iepuriloru de comune, predice geru mare.

Conspectulu lungi-

Dîu'a lunei	L u n g i m e a											
	Ianuariu		Februariu		Martiu		Aprile		Maiu		Iunie	
	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.
1.	8	39	10	5	11	41	13	29	15	5	15	58
2.	8	41	10	8	11	45	13	32	15	8	15	59
3.	8	44	10	11	11	48	13	36	15	0	15	59
4.	8	46	10	14	11	52	13	39	15	10	16	0
5.	8	48	10	18	11	55	13	43	15	13	16	0
6.	8	50	10	21	11	59	13	46	15	15	16	0
7.	8	52	10	24	12	2	13	50	15	17	16	1
8.	8	55	10	28	12	6	13	53	15	20	16	1
9.	8	57	10	31	12	9	13	56	15	23	16	1
10.	8	59	10	34	12	12	13	59	15	25	16	1
11.	9	2	10	38	12	16	14	2	15	27	16	1
12.	9	5	10	42	12	19	14	6	15	29	16	1
13.	9	7	10	45	12	23	14	9	15	31	16	0
14.	9	10	10	48	12	27	14	12	15	33	16	0
15.	9	12	10	52	12	30	14	15	15	35	16	0
16.	9	15	10	55	12	34	14	18	15	37	15	59
17.	9	18	10	59	12	38	14	21	15	39	15	59
18.	9	21	11	2	12	41	14	25	15	41	15	58
19.	9	24	11	6	12	44	14	28	15	42	15	57
20.	9	27	11	9	12	47	14	31	15	44	15	56
21.	9	30	11	13	12	51	14	34	15	45	15	55
22.	9	33	11	16	12	55	14	37	15	47	15	54
23.	9	36	11	19	12	58	14	40	15	48	15	53
24.	9	39	11	23	13	2	14	43	15	50	15	52
25.	9	42	11	27	13	5	14	46	15	51	15	51
26.	9	45	11	30	13	8	14	49	15	53	15	50
27.	9	48	11	34	13	12	14	52	15	54	15	48
28.	9	52	11	37	13	16	14	54	15	55	15	47
29.	9	55			13	19	14	57	15	56	15	45
30.	9	58			13	22	15	3	15	57	15	44
31.	10	1			13	26			15	57		

mei dîleloru.

dîlei in lun'a:

Dîu'a lunei	Iuliu		Augustu		Septembre		Octobre		Novembre		Decembre	
	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.	óre	min.
1.	15	42	14	24	12	43	10	58	9	18	8	20
2.	15	40	14	21	12	38	10	54	9	15	8	19
3.	15	39	14	18	12	35	10	51	9	13	8	18
4.	15	37	14	15	12	32	10	48	9	10	8	18
5.	15	35	14	12	12	28	10	44	9	8	8	18
6.	15	33	14	9	12	25	10	41	9	5	8	17
7.	15	31	14	7	12	21	10	39	9	2	8	17
8.	15	28	14	3	12	18	10	34	9	0	8	17
9.	15	25	13	59	12	14	10	31	8	57	8	16
10.	15	24	13	56	12	11	10	27	8	55	8	16
11.	15	22	13	53	12	7	10	24	8	52	8	16
12.	15	19	13	50	12	4	10	21	8	50	8	17
13.	15	17	13	47	12	1	10	17	8	48	8	17
14.	15	15	13	43	11	57	10	14	8	45	8	17
15.	15	13	13	40	11	53	10	10	8	44	8	18
16.	15	10	13	36	11	52	10	7	8	41	8	18
17.	15	7	13	33	11	46	10	4	8	39	8	19
18.	15	5	13	30	11	43	10	1	8	37	8	20
19.	15	3	13	27	11	39	9	58	8	36	8	21
20.	15	0	13	23	11	36	9	54	8	35	8	22
21.	14	57	13	20	11	32	9	51	8	33	8	23
22.	14	54	13	16	11	29	9	48	8	31	8	24
23.	14	51	13	13	11	26	9	45	8	29	8	25
24.	14	49	13	9	11	22	9	42	8	28	8	26
25.	14	46	13	6	11	19	9	39	8	27	8	28
26.	14	43	13	3	11	16	9	36	8	25	8	29
27.	14	40	13	59	11	12	9	33	8	24	8	31
28.	14	37	13	56	11	9	9	30	8	22	8	32
29.	14	34	13	53	11	5	9	27	8	22	8	34
30.	14	31	13	49	11	1	9	24	8	21	8	36
31.	14	27	13	46			9	21			8	38

Genealogia caselor domnitore.

Anhalt. Ducele LEOPOLDU FRIDERICU FRANCISCU NICOLAU nasc. 29. Aprile 1831, urmèza tatălui seu reposatu ducelui *Leopoldu* in 22 Maiu 1871, casat. 22. Aprile 1854 cu duces'a *Antoniette*.

Austro-Ungari'a. Imperatul si regele FRANCISCU IOSIFUL, nasc. 18. Aug. 1830, fiulu archiducelui *Franciscu Carolu*, domn. d. 2. Decem. 1848, casat. 24. Apr. 1854 cu imper. ELISABET'A, nasc. 24 Decembre 1837, fic'a ducelui *Macsimilianu* de *Bavari'a*. Fii: 1. Archiduces'a *Gisel'a*, nasc. 12 Iuliu 1856, casat. 1873 cu princip. *Leopoldu* de *Bavari'a*. 2. Archiducele *Rudolfu*, nasc. 21 Augustu 1858. 3. Archid. *Mari'a*, nasc. 22 Aprile 1868. — Fratii: 1 Archiducele *Carolu*, nasc. 1833, casat. 1862 cu princ. *Mari'a Annunciat'a*, fic'a regel. *Ferdinandu II.* de *Sicili'a*, nasc. 1843. 2. Archid. *Ludovicu*, nasc. 1842. — Parintii: Archid. *Franciscu Carolu*, nasc. 1802, casat. 1824 cu † archid. *Sofi'a*, nasc. 1805, fic'a † reg. *Macsimilianu I.* de *Bavari'a*. — Fratii parintelui Imperatului: 1. Imperat. *Ferdinandu I.*, nasc. 19 Aprile 1793, a domnitu d. 1835—1848, casat 1831. cu imperat. *An'a*, nasc. 1803, fic'a † reg. *Victoru Emanuelu I.* de *Sardini'a* reposatu in 29 Iuniu 1875. 2. Archiduces'a *Maria Clementin'a*, nasc. 1. Mart. 1798, veduv'a princepelui *Leopoldu* de ambe *Sicilii*.

Baden. Marele duce FRIDERICU GULIELMU LUDOVICU, nasc. 9 Sept. 1826, domn. in loculu fratelui seu d. 24 Aprile 1852, casat. 20 Sept. 1856 cu marea ducesa *Luis'a*, nasc. 3 Dec. 1838, fic'a imperat. germ. *Gulielmu I.*

Bavari'a. Regele LUDOVICU II., *Otto Fridericu Gulielmu*, nasc. 25 Augustu 1845, a urmatu reposatului seu tata *Macsimilianu Iosifu II.* in 10 Mart. 1864.

Belgi'a. LEOPOLDU II., *Ludovicu Filipu Maria Victoru*, regele *Belgianiloru*, nasc. 9 Aprile 1835, a urmatu reposatului seu tata regelui *Leopoldu I.* in 10 Decembre 1865, cassat 22 Augustu 1853 cu *Mari'a Henriette*, archid. de *Austri'a*.

Brasili'a. Imperatulu Don PEDRO II. de *Alcantara Ioane etc.*, nasc. 2 Decembre 1825, domn. dele 23 Iuliu 1840, casat. 4 Sept. 1843 cu *Teresia Christin'a Maria*.

Braunschweig. Ducele GULIELMU, nasc. 25 Apr. 1806, domn. d. 25 Apr. 1831.

Britani'a mare si Irland'a. REGIN'A VICTORIA'A, nasc. 24 Maiu 1819, fic'a princ. *Eduardu*, duce de *Chentu*, domnease d. 20 Iuniu 1837, casat. 10 Febr. 1840 cu princip. *ALBRECHTU* de *Sachsen-Coburg-Gotha*. Veduva dela 14 Dec. 1861. Fii: 1 *Princes'a Victori'a*, nasc. 21 Nov. 1840, casat. 25 Ianuariu 1858 cu principele de coróna alu *Prusiei Fridericu Gulielmu*. 2. Principele de coróna *Albertu Eduardu*, princ. de *Wales*, nasc. 9 Nov. 1841, casat. 10 Mart. 1863 cu *princes'a Alessandrin'a*, fic'a regelui *Cristianu IX.* de *Dani-*

marc'a. 3. Princes'a *Alice*, nasc. 25 Apr. 1843, casat. 1 Iuliu 1862 cu princ. *Ludovicu* de Hessen-Darmstadt. 4. Princ. *Alfredu*, nascutu 6 Aug. 1844. 5. Princes'a *Elen'a*, nasc. 25 Maiu 1846, casatorita 5 Iuliu 1866 cu princ. *Cristianu* de Schlesvig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg. 6. Princ. *Luis'a*, nasc. 18 Martiu 1848, casat. 1871 cu Marquis of *Lorne*. 7. Princ. *Arthur*, nasc. 1 Maiu 1850. 8. Princ. *Leopoldu*, nasc. 7 Apr. 1853. 9. Princ. *Beatrice*, nasc. 14 Apr. 1857.

Danimarc'a. Regele CHRISTIANU IX., nasc. 8 Apr. 1818, domn. d. 15 Novembre 1863, casat. 26 Maiu 1842 cu *Luis'a*, fic'a contelui *Gulielmu* de Hessen-Cassel.

Franci'a. Dela 4 Septembrie 1870 republica. Presiedinte: MAC MAHON, duce de Magent'a, maresialu de Franci'a, alesu in 24 Maiu 1873.

Greci'a. GEORGIU I., reg. Eliniloru, fiulu reg. *Christianu IX.* din Danimarc'a, nasc. 24 Dec. 1845, fu declarat in 27 Iuniu 1863, de adunarea nationale grecésca, de majorenu si luà càrm'a in 31 Oct. 1863, casat. 27 Oct. 1867 cu regin'a *Olg'a*, fic'a marelui principe *Constantinu*, diu Rusi'a. — Fii: 1 Principele de coróna *Constantinu*, nasc. 2 Aug. 1868. 2. Princip. *Georgiu*, nasc. 24 Iuniu 1869. 3. Princes'a *Alecsandrin'a*, nasc. 31 Aug. 1870. 4. Princ. *Nicolau*, nasc. 21 Ianuariu 1872.

Hessen-Darmstadt. Marele duce LUDOVICU III., nasc. 9 Iuniu 1806, domn. d. 16 Iuniu 1848, casat. 26 Decembre 1833 cu marea ducesa *Matild'a* fic'a regelui *Ludovicu I.* de Bavari'a.

Itali'a. VICTORU EMANUELU II., nasc. 14 Martiu 1820, domnesce dela 3 Apr. 1849 cá rege alu Sardiniei, luà prin legea din 17 Martiu 1861 titlu de „rege alu Italiei“, casatoritu la 12 Apr. 1842 cu regin'a ADELHAID'A, fic'a † archiduce *Rainer* de Austri'a, veduvu dela 20 Ianuariu 1855. — Fii: Princes'a *Clotild'a*, nascutu 2 Martiu 1843, casat. 30 Ian. 1859 cu princ. *Napoleonu*, fiulu princ. *Hieronimu Napoleonu*, nascutu 9 Septembrie 1822. 2. Princ. de coróna *Humbertu*, nasc. 14 Martiu 1844, casatoritu 22 Apr. 1868 cu princ. *Margaret'a* de Savoia, nasc. 20 Nov. 1851, fic'a † princ. *Ferdinandu* de Savoia. — Fiu: Princ. *Victoru Emanuela*, nasc. 11 Nov. 1869. — 3. Princ. *Amadeu*, nasc. 30 Maiu 1845, casatoritu 30 Maiu 1867 cu princ. *Mari'a*, fic'a princ. *Carol* *Emanuelu* dal Pozzo della Cisterna. 4. Princ. *Pi'a*, nasc. 16 Oct. 1847, casat. 6 Oct. 1862 cu regele *Ludovicu* de Portugali'a. — Veduv'a fratelui (a ducelui *Ferdinandu* de Genu'a.) Duces'a *Elisabet'a*, nasc. 4 Febr. 1830, fic'a regelui *Ioane* de Sacsoni'a. — Fii: 1. Princes'a *Margaret'a*, nasc. 20 Nov. 1851. 2. Princ. *Tom'a*, nasc. 6 Febr. 1854.

Lichtenstein. Principele IOANE II., nascutu la 5 Oct. 1840 domnesce dela 12 Nov. 1858.

Lippe. L.-Detmold. Princ. LEOPOLDU, nascutu 1 Sept. 1821, domnesce d. 1 Ian. 1851, casatoritu in 17 Aprile 1852 cu princ. *Elisabet'a* nasc. 1 Oct. 1833.

L.-Schaumburg. Princ. ADOLFU, nasc. 1 Aug. 1817, domn. dela 21 Nov. 1860, casat. 25 Octobre 1844 cu princ. *Hermin'a*, nasc. 29 Sept. 1827.

Mecklenburg. Meckl.-Schwerin. Marele duce FRIDERICU FRANCISCU II., nasc. 28 Febr. 1823, domn. d. 7 Mart. 1842.

M.-Strelitz. Marele duce FRIDERICU GULIELMU nasc. 17 Oct. 1819, domn. d. 6 Sept. 1860. casat. 1843 cu marea ducesa AUGUSTA, nasc. 19 Iuliu 1822.

Monaco. Principele CAROLU III., nasc. 8 Dec. 1818, domn. dela 20 Iunie 1856, casat. 28 Sept. 1846 cu princes'a Antoniette nasc. cont. d. Merode.

Oldenburg. Marele duce PETRU, nasc. 8 Iuliu 1827, domn. d. 27 Febr. 1853, casat. 1852 cu marea ducesa Elisabel'a nasc. 26 Martiu 1826.

PAPA PIU IX. (Mastai Feretti), nasc. la Sinigagli'a 13 Maiu 1792; dupa mörtea lui Gregoriu XVI. (1 Iunie 1846) fu alesu de papa in 16 Iunie, incoronatu in 21 Iunie 1846.

Portugali'a. Regele LUDOVICU FILIPU MARIA etc., nasc. 31 Oct. 1838, domn. d. 11 Nov. 1861, casat. 6 Oct. 1862 cu regin'a Mari'a Pi'a, nasc. 16 Oct. 1847, fic'a reg. Victoru Emanuelu II.

Prusi'a. Regele GULIELMU I., imperatulu Germaniei nasc. 22 Martiu 1797, fiulu regelui Fridericu Gulielmu III., urmä fratelui seu Fridericu Gulielmu IV., in domnie in 2 Ian. 1861, incoronatu in 18 Oct. 1861; casat. 11 Iunie 1829 cu regin'a AUGUST'A, nasc. 30 Sept. 1811, fic'a † mare duce Carolu Fridericu d. S.-Weimar. Princip. de coröna Fridericu Gulielmu, nasc. 18 Octobree 1831, casat. 25 Ian. 1858 cu Victoria, Princessa royala de Britani'a mare si Irland'a.

Reuss. I. Lini'a beträna. Principele ENRICU XXII., nasc. 28 Martiu 1846, domn. d. 8 Nov. 1859, casat. 8 Oct. 1872 cu princ. Id'a, nasc. 28 Iuliu 1852.

II. Lini'a tinera. Principele ENRICU XIV., nascutu 28 Maiu 1832, casat. 6 Febr. 1858 cu princ. Agnes, nasc. 13 Oct. 1835.

Romani'a. CAROLU I., nascutu in 20 aprile 1839, domnesco dela 10 Maiu 1866, casatoritu cu Elisabeta princessa de Wied.

Rusi'a. Imperatulu ALESSANDRU II., nascutu 29 (17) Apr. 1818, domn. d. 2 Martiu (18 Febr.) 1855, casat. 28 (16) Aprile 1831 cu imperatös'a MARI'A, nasc. 8 Aug. 1824, fic'a † mare duce Ludovicu II. d. H.-Darmstadt. — Fii: 1. Marele principe Alesandru nasc. 10 Martiu (26 Febr.) 1845, casat. 9 Nov. 1866 cu marea princ. Mari'a Feodorowna, nasc. 26 Nov. 1847, fic'a regelui Cristianu IX. de Danimarc'a. 2. Marele principe Vladimiru, nasc. 1847. 3. M.-principe Alecsiu, nasc. 1850. 4. Marea princessa Mari'a, nasc. 1853. 5. M.-principe Sergiu, nasc. 1857. 6. M.-principe Paulu, nasc. 1860. Fratii: 1. M.-princessa Mari'a, nasc. 1819. 2. M.-princessa Olga, nasc. 1822, casat. cu regele Carolu I. de Wirtemberg'a. 3. Marele princ. Constantinu, nasc. 1827, casat. 1848 cu marea princ. Alecsandr'a, nasc. 1830, fic'a ducelui Iosifu d. S.-Altenburgu. 4. M.-principe Nicolau, nasc. 1831, casat. 1856 cu marea princessa Alecsandr'a, nasc. 1838, fic'a princip. Petru de Oldenburg. 5. Marele princ. Mihailu, nasc. 1832, casat. 1857 cu marea ducesa Olga, nascuta 1839, fic'a mare-ducelui Leopold d. Baden.

Sacsoni'a. I. Lini'a Ernestinica (mai beträna). 1. S.-Weimar-Aisenach. Marele duce CAROLU ALESSANDRU, nasc. 24 Iunie 1818, domn. d. 8 Iuliu 1853, casat. 8. Oct. 1842 cu marea ducesa Sof'a, nasc. 8 Aprile 1824.

2. **S.-Meiningen si Hildburghausen.** Ducele GEORGIU II., nasc. 2 Apr. 1826, domnesce dela 20 Sept. 1866, casatoritu I. 18 Maiu 1850 cu princ. *Charlotte*, fic'a princ. *Albrecht* d. Prusi'a, veduva d. 30 Martiu 1855; casat. II. 23 Oct. 1858 cu duces'a *Feodore*, nasc. 7 Iuliu 1839.

3. **S.-Altenburg.** Ducele ERNESTU, nascutu 16 Sept. 1826, domnesce dela 3 Aug. 1853, casatoritu 28 Apr. 1853 cu duces'a *Agnes*, nasc. 24 Iuniu 1824.

4. **S.-Coburg-Gotha.** Ducele ERNESTU II., nascutu 21 Iuniu 1818, domnesce dela 29 Ianuariu 1844, casat. 3 Maiu 1842 cu duces'a *Aleksadrin'a*, nascuta 6 Decembre 1820, fic'a marelui duce *Leopoldu* de Badenu.

II. Lini'a Albertinica, (mai tinera). Regele ALBERTU, nascutu 23 Apr. 1828, succede tatalui seu in 29 Oct. 1873, regelui *Ioane*, nasc. 12. Decembre 1801. casat. 18 Iuniu 1853 cu regin'a *Carolin'a*.

Schwarzburg. S.-Rudolstadt. Principele GEORGIU, nascutu 23 Nov. 1838, urm'a tatalui seu, principelui *Albertu* in 26 Nov. 1869.

S.-Sondershausen. Principele GÜNTHER, nasc. 24 Sept. 1801, domn. d. 3. Sept. 1835.

Statele unite din Americ'a. ULISSE SIDNEY GRANT, nascutu 27 Aprile 1822, inauguratu cá presedinte in 4 Martiu 1869.

Spani'a. ALFONSO XII. nascutu la 28 nov. 1857. Parinti: *Isabela II.* nascuta in 10 Octobree 1830, casatorita in 10 Octobree 1846 cu *Franciscu* de Assissi.

Sved'i'a si Norvegi'a. OSCARU II., *Fridericu*, fiulu regelui *Oscaru I.*, urm'eza fratelui seu, regele *Carol* XV. in domnie 16 Sept. 1872; casatoritu 6 Iuniu 1857 cu regin'a *Sofi'a*.

Tiér'a de josu (Niederlande). Regele GULIELMU III., nascutu 19 Febr. 1817, domnesce din 17 Martiu 1849, casatoritu 18 Iuniu 1839 cu regin'a *Sofi'a* nasc. 17 Iuniu 1818.

Turci'a. Marele Sultanu ABDUL AZIZ, nascutu 9 Febr. 1830. Urm'eza fratelui seu, *Abdul-Medzid*, in domn. 25 Iuniu 1861. — Fiif: 1. *Iussuf-Izzeddin-Effendi*, nasc. 9 Oct. 1857. 2. *Salihe Sultana*, nasc. 10 Augusta 1862. 3. *Mahmun-Djemill-Eddin*, nasc. 20 Nov. 1862. 4. *Mehmed-Selim*, nasc. 8 Oct. 1866. 5. *Abdu'-Medjid*, nasc. 27 Iuliu 1868. — Fiulu fratelui: Sultanu *Mehemed-Murad-Effendi*, nasc. 21 Septembrie 1840, presuntivu erede de tronu.

Waldeck si Pyrmont. Princip. GEORGIU VICTORU, nascutu 14 Ianuariu 1831, domnesce dela 17 Aug. 1852, casat. 26 Sept. 1853 cu priuces'a *Elen'a*, nasc. 12 Aug. 1831.

Württemberg'a. Regele CAROLU I., nascutu 6 Martiu 1823, domnesce dela 25 Iuniu 1864, casat. 13 Iuliu 1846 cu regin'a *Olg'a*, nasc. 11 Sept. 1822, fic'a † imperat. *Nicolau I.* d. Rusi'a.

Cursulu căilor ferate.

I. Primă cale ferată transilvană.

Directiunea dela Aradu la Alb'a-Juli'a și îndereptu.

Punctiunile tiparite cu litere compacte însemnă timpulu de nôptea dela 6 ore ser'a până inclusive 5 ore 59 minute diminetti'a.

De-par-tare în mile	Pretulu în v. a.			Statiuni		Trenulu mestecat		Statiuni		Trenulu mestecat		Trenulu mestecat	
	CL. I.	CL. II.	CL. III.										
3	1.11	—	—	Vien'a, Cal. fer. de statu plăca	diminetti'a	ser'a	8.28	Alb'a-Juli'a	nôptea	1.10	10.18	diminetti'a	10.18
4	1.47	1.11	—	Budapecta	6.03	diminetti'a	7.30	Vintulu de diosu	plăca	1.38	10.47	10.47	10.47
4 1/2	1.66	1.25	—	Czegled	ser'a	9.11	10.21	Sibotu	ser'a	2.15	11.21	11.21	11.21
7	2.58	1.93	1.29	Aradu	sosesece	5.35	3.36	Orastia	ser'a	2.55	11.57	11.57	11.57
—	2.94	2.21	1.47		diminetti'a	dupa am.	4.25	Simeri'a	ser'a	4.04	1.04	1.04	1.04
11	4.04	3.03	2.02	Giorocu	6.29	7.20	5.21	Dev'a	ser'a	4.43	1.36	1.36	1.36
—	4.96	3.73	2.48	Paulisu	7.34	5.36	5.21	Branicie'a	ser'a	5.20	2.09	2.09	2.09
13 1/2	—	—	—	Radna	8.07	6.15	6.15	Ilia	ser'a	5.56	2.40	2.40	2.40
16 1/2	6.06	4.55	3.03	Conopu	8.44	6.53	6.53	Gurazada	ser'a	6.12	2.54	2.54	2.54
18	6.61	4.96	3.31	Berzova	9.11	7.22	7.22	Zamu	ser'a	6.58	3.35	3.35	3.35
19 1/2	7.17	5.38	3.59	Soborsinu	10.20	8.31	8.31	Soborsinu	ser'a	8. —	4.23	4.23	4.23
21	7.71	5.79	3.86		11.08	9.19	9.19	Berzova	ser'a	9.07	5.18	5.18	5.18
23	8.43	6.34	4.23	Gurazada	11.47	9.58	9.58	Conopu	ser'a	9.32	5.41	5.41	5.41
24 1/2	8.97	6.76	4.50	Ilia	12.11	10.22	10.22	Radna	ser'a	10.21	6.34	6.34	6.34
26 1/2	9.96	7.31	4.97	Branicie'a	12.39	10.50	10.50	Paulisu	ser'a	10.41	6.56	6.56	6.56
28	10.23	7.71	5.15	Dev'a	1.27	11.40	11.40	Giorocu	ser'a	11.08	7.22	7.22	7.22
				Simeri'a (Piski)	2.21	12.34	12.34		sosesece	11.55	8.11	8.11	8.11
				Orastia	3.16	1.30	1.30	Aradu	plăca	în. de am.	ser'a	ser'a	ser'a
				Sibotu	3.54	2.10	2.10	Czegled	sosesece	12.30	9.10	9.10	9.10
				Vintulu de diosu	4.45	2.53	2.53	Budapecta	ser'a	5.52	5.52	5.52	5.52
				Alb'a-Juli'a	5.09	3.13	3.13	Vien'a, Cal. fer. de statu	diminetti'a	ser'a	8.31	8.31	8.31
					dupa am.	diminetti'a	diminetti'a		diminetti'a	6.19	6.19	6.19	6.19

Dopar- tate în mle	Pretulu fara agio			Statiuni		Dupa amédiu	Statiuni		Inainte de amédiu
	CL. I.	CL. II.	CL. III.						
2	0.74	0.76	0.37	Simeri'a	pléca	2.41	Petrosiani	pléca	7.27
2.05	0.92	0.95	0.46	Streia Calanu	"	3.18	Baniti'a	"	8.17
9	1.47	1.11	0.74	Rusin	"	3.30	Crivadi'a	"	9.14
4	2.21	1.06	1.11	Orlea Hatiegu	"	4.06	Puiu	"	10.02
7.05	2.70	2.63	1.35	Puiu	"	4.57	Orlea Hatiegu	"	10.51
9	3.31	2.48	1.66	Crivadi'a	"	5.52	Rusin	"	11.22
9.05	3.78	2.84	1.89	Banitia	"	6.44	Strei'a Calanu	"	11.34
				Petrosiani	soscesce	7.29	Simeri'a	soscesce	11.08
						ser'a			dîminat'i'a

II. Linia Aradu-Timisior'a.

Directiunea dela Aradu la Timisior'a si indereptu.

Depar- tate mle	Pretulu in v. a.			Statiuni	Dupa amédiu	Dimineti'a	Statiuni	Dupa amédiu	Dimineti'a
	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.						
1	0.37	0.28	0.19	Aradu . . .	pléca	6.09	Timisior'a . . .	pléca	10.26
2 1/4	0.92	0.70	0.46	Aradulu nou . . .	4.14	6.29	Sz.-Andreiu . . .	"	10.45
3 1/4	1.29	0.97	0.65	Segbentau . . .	4.35	6.57	Merczidorf . . .	"	11.04
4	1.47	1.11	0.74	Vinga . . .	4.52	7.22	Orczidorf . . .	"	11.17
5	1.84	1.38	0.92	Orczidorf . . .	5.07	7.44	Vinga . . .	"	11.31
6	2.21	1.66	1.11	Merczidorf . . .	5.18	8.02	Segenthau . . .	"	11.49
8	2.94	2.21	1.47	Sz.-Andreiu . . .	5.30	8.20	Aradu nou . . .	"	12.08
				Timisior'a . . .	5.40	8.45	Aradu . . .	soscesce	12.21
					dupa améd. in. de am.				

III. Calea ferată orientală - ungurească.

A. Linia principală: Oradea-Brasiovu.

Directiunea dela Oradea la Brasiovu si indereptu.

Departarea în mille	Statiuni	Trenulu de persoane Nr. 1 comunica în tota diu'a	Trenulu mestecat Nr. 5. Comunica în tota diu'a dela Orade la Teusiu; dela Teusiu la Brasiova: luni'a, marti'a, joi'a si sambat'a				Departarea în mille	Statiuni	Trenulu de persoane Nr. 2 comunica în tota diu'a	Trenulu meste- catu Nr. 6. Comunica dela Brasiova la Teusiu: Dum., Vineri'a dela Teusiu la Orade in tota diu'a
			Pretulu în v. a.							
			Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.	Cl. IV.				
	Budapesta	7.30	6.03			1.75	Brasiovu (Rest.)	2.56	4.56	
	Czegledu	10.21	9.21		2.58	1.14	Bodu	3.24	5.27	
	Püspök-Ladány	2.43		3.86	2.58	1.28	Feldiôra	3.44	5.53	
	Orade	4.59	5.33	6.34	4.23	0.81	Maersin	4.03	6.19	
	Orade (Rest.)	5.37	6.30			1.64	Apati'a	4.19	6.40	
1.25	Fugi-Osiorheiu	5.57	6.56	0.48	0.24	1.84	Augustinu	4.47	7.16	
1.79	Teleagdu	6.24	7.46	1.11	0.83	1.84	Racasinu inf.	5.11	7.44	
1.35	Alesdu	6.49	8.23	1.62	1.22	1.84	Homorodu (Cohalmu)	5.48	8.39	
1.73	Vadu (Rév.)	7.18	9.17	2.25	1.69	1.14	Cati'a	6.07	9.05	
1.72	Bratca	7.47	9.57	2.87	2.16	1.32	Bei'a Mehburg	6.30	9.39	
1.32	Buci'a	8.11	10.30	3.36	2.53	1.15	Archita (Erked)	6.58	10.11	
1.42	Ciucea (Rest.)	8.45	11.32	3.90	2.92	2.16	Hasifalan	7.31	11.11	
2.95	Huedinu	9.38	12.48	4.96	3.73	1.31	Sighisiôra (Rest.)	8.02	11.43	
1.31	Stan'a	10.02	1.18	5.44	4.08	1.37	Danesiu	8.23	12.12	
1.51	Aghiesiu	10.32	2.03	6.02	4.52	1.44	Elisabetopole	8.45	12.49	
0.98	M.-Gorbo	10.48	2.21	6.36	4.77	0.99	Atielu	8.59	1.10	
1.14	Magyar-Nádas	11.06	2.43	6.80	5.10	1.38	Mediasiu	9.21	2.09	
1.56	Clusiu (Rest.)	11.27	3.09	7.35	5.51	1.37	Copsi'a mica	9.40	2.39	
	"	11.51	3.49			1.35	Copsi'a mica (Rest.)	10.	3.14	
1.54	Apanida	12.19	4.26	7.94	5.95	1.35	Micasas'a	10.21	3.46	

0.65	Cara-Cosiceni	pléca	12.34	4.42	8.15	6.12	4.08	1.10	Husănu	pléca	10.39	4.10
2.52	Virăgiov	"	1.33	5.42	9.07	6.81	4.54	1.20	Blănu	"	11.17	4.49
2.03	Ghîrîșu	"	2.17	6.39	9.85	7.39	4.92	1.02	Crăciunelu	"	11.17	5.14
2.23	Cucurdeu	sosesc	2.58	7.29	10.65	7.99	5.33	2.12	Teușu (Rest.)	sosesc	12.09	5.57
	" (Rest.)	pléca	3.14	7.44					Teușu	pléca	12.37	6.25
0.46	Uior'a	"	3.24	7.56	11.02	8.27	5.51	1.72	Aindu	"	12.37	7.17
0.38	Vintulu de sus	"	3.33	8.07	10.95	8.22	5.47	1.84	Vintu de sus	"	1.04	7.55
1.84	Aindu	"	3.59	8.54	11.64	8.74	5.83	0.38	Uior'a	"	1.12	8.05
1.72	Teușu	sosesc	4.21	9.27	12.27	9.20	6.14	0.46	Cucurdeu (Rest.)	sosesc	1.20	8.16
	" (Rest.)	pléca	4.41	9.49					Cucurdeu	pléca	1.35	8.32
2.12	Crăciunelu	"	5.15	10.36	13.04	9.78	6.52	2.23	Ghîrîșu	"	2.20	9.35
1.02	Blănu	"	5.34	11.14	13.41	10.06	6.71	2.03	Virăgiov	"	3.59	10.17
1.20	Husănu	"	5.53	11.42	13.85	10.39	6.93	2.52	Cosiceni-Cara	"	4.12	11.18
1.10	Micasa	"	6.11	12.09	14.25	10.69	7.12	0.65	Apahida	"	4.41	11.39
1.35	Copsi'a mica	sosesc	6.31	12.38	14.76	11.07	7.39	1.54	Clănu (Rest.)	sosesc	5.05	12.10
	" (Rest.)	pléca	6.51	12.58					Clănu	pléca	5.29	12.50
1.37	Mediasu	"	7.13	1.41	15.28	11.46	7.64	1.56	Nădășu ung.	"	1.20	1.20
1.38	Atlu	"	7.33	2.08				1.14	M.-Ghârban	"	5.45	1.42
0.99	Elisabetopol	"	7.50	2.39	16.12	12.09	8.06	0.98	Aghiresu	"	6.02	2.07
1.44	Dăneșu	"	8.11	3.10	16.62	12.51	8.34	1.51	Stan'a	"	6.35	2.46
1.37	Sighisior'a (Rest.)	"	8.42	4.01	17.15	12.87	8.58	1.31	Huedinu	"	7.05	3.38
1.31	Hasfalu	"	9.04	4.37	17.67	13.24	8.84	2.95	Ciucea (Rest.)	"	8.02	4.51
2.16	Arhit'a (Erked)	"	9.41	5.27	18.44	13.83	9.23	1.42	Buci'a	"	8.26	5.19
1.15	Be'i'a (Mehburg)	"	10.05	5.53	18.87	14.16	9.44	1.32	Brate'a	"	8.47	5.43
1.32	Cati'a	"	10.28	6.19	19.35	14.52	9.68	1.72	Vadu (Rév.)	"	9.20	6.22
1.14	Homorodu (Cohalmu)	"	10.49	6.54	19.76	14.83	9.88	1.73	Alesdu	"	9.45	6.53
1.84	Răcășu infer.	"	11.19	7.31	20.46	15.35	10.24	1.35	Teleagdu	"	10.09	7.27
1.41	Augustinu	"	11.42	8.02	21.15	15.72	10.49	1.79	Fugyt-Osiorheiu	"	10.36	7.54
1.64	Apătu	"	12.11	8.36	21.56	16.17	10.79	1.25	Orade (Rest.)	sosesc	10.56	8.18
0.81	Macrusiu	"	12.24	8.53	21.85	16.40	10.93		Orade	pléca	11.22	9.12
1.28	Feldior'a	"	12.44	9.20	22.33	16.75	11.16		Păspök-Ladany	"	2.32	12.30
1.14	Bodu	"	1.01	9.42	22.73	17.07	11.37		Czegled	"	6.07	6.22
1.75	Brăstiovu (Rest.)	sosesc	1.26	10.16	23.39	17.55	11.70		Budapecta	sosesc	8.31	8.45

D. Lini'a laterale: Copsi'a-mica-Sibiiu.

Directiunea: Copsi'a-mica-Sibiiu.

Departarea in mile	Statiuni	Trenulu mestecat Nr. 301 comunica in tota dzu'a	Trenulu mestecat Nr. 305 comunica: Lunia, marti'a, joi'a si sambata			
			ore	pretiulu		
				Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
	Copsia-mica (Rest.) . pléca	7.11	10.15			
1.47	Sieic'a mare "	7.38	10.42	0.56	0.42	0.28
1.71	Lomnesiu "	8.09	11.13	1.18	0.88	0.60
1.37	Oen'a Sibiiului "	8.40	11.44	1.66	1.25	0.83
1.33	Sibiiu (Rest.) . . . sosescé	9.01	12.05	2.17	1.63	1.09

Directiunea: Sibiiu-Copsi'a-mica.

Departarea in mile	Statiuni	Trenulu mestecat Nr. 302 comunica in tota dzu'a	Trenulu mestecat Nr. 306 comunica: Lunia, marti'a, joi'a si sambata			
			ore	pretiulu		
				Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
	Sibiiu (Rest.) . . . pléca	7.39	4.30			
1.33	Oen'a-Sibiiului "	8.04	4.55	0.56	0.42	0.28
1.37	Lomnesiu "	8.29	5.20	1.18	0.88	0.60
1.71	Sieic'a-mare "	8.59	5.50	1.66	1.25	0.83
1.47	Copsi'a-mica (Rest.) . sosescé	9.25	6.16	2.17	1.63	1.09

Calendariu postal.

Cu post'a de scrisori se tramitu: scrisori comune, scrisori recomandate (pre-langa recepisa), scrisori cu es-presu, carte de corespondintia, tiparituri, modele de marfa, assemnate postali si diurnale.

Tarif'a este urmatórea:

pentru scrisori comune francate de greutate pâna la									
						15	grami	5	cr.
"	"	"	"	"	"	"	"	250	" 10 "
"	"	"	nefrancate	"	"	"	"	15	" 10 "
"	"	"	"	"	"	"	"	250	" 15 "
"	"	"	in-locu francate	"	"	"	"	15	" 3 "
"	"	"	"	"	"	"	"	250	" 6 "
"	"	"	nefrancate	"	"	"	"	15	" 6 "
"	"	"	"	"	"	"	"	250	" 9 "

Tiparituri si modele de marfa francate pâna la 50 grami 2 cruceri, pâna la 250 grami 5 cruceri, pâna la 1000 grami 15 cr.

Carte de corespondentia bucat'a 2 cr.

Tacs'a de recomandatiune pentru scrisori, tiparituri, modele de marfa si carte de corespondentia in locurile cercului postal propriu (in locu), 5 cruceri de piesa, in tóte alte locuri din Austro-Ungari'a 10 cr.

Recepise de retornatu pentru scrisorile loco 5 cr., pentru alte scrisori 10 cr.

Pentru alte staturi europene, afara de Ser-bi'a si Franci'a:

O scrisóre comuna francata de greutate. pâna la 15 gr. 10 cr.
 " " " nefrancata " " " " 15 " 20 "

Tacs'a de recomandatiune 10 cr., pentru recepisa de retornatu 10 cr.

Cart'a de corespondentia 5 cruceri.

Scrisorile, tipaturile cu marce postale ori cuverte marcate din Austri'a se privescu in Ungari'a cá nefran-cate, si vice-versa.

Scrisulu adresei póte trece preste marcele postali, nu este inse concesu, a se pune stampil'a privata preste marce.

Coverte, carte de corespondentia bilete de recepere, assemnate postali stricate se schimbu cu altele pre-langa platirea de 1 cruceriu.

Scrisorile recomandate trebe se fia francate.

Se póte face reclamare dupa ori-ce scrisóre re-comandata pre-langa producerea recepisului. Tacs'a e pentru o scrisóre in locu séu in cercu 3 cr., pentru alte scrisori 5 cr. Cându inse tramitietorulu dovedesce ne-

inmanuarea scrisórei, ori cându recepisulu de retornare nu a venitú inca, atunci reclamarea urméza gratuita.

Tramiteri de modele la Germani'a, Romani'a, Elveti'a si Serbi'a potú urmá numai pana la greutatea de 250 grami.

Scrisorile cu espresso trebe se contiena dinjosu la cornulu stêngu alu adresei cuvintele „prin espresso“. Tacs'a e de 15 cr. Scrisórea póte fi simpla ori recomandata. Pentru scrisori, cari sunt a se predá afara de loculu postei, mai vine a se platí afara de porto, tacs'a curierului de 50 cr. dupa fia-care mila, cum si dupa departarea sub o mila. Voiesce tramitiatorulu, cá scrisórea se se presenteze adresatului la anumita óra, elu are se insemneze acést'a pe coverta.

Cu post't'a de valori se potú tramite: 1) bani, chartie de valóre, pretióse, marfe si alte obiecte cu valóre declarata si nedeclarata. 2) Scripte cu declararea valórei, fâra diferintia de pondú, si nedeclarate inse numai pana la greutatea de 83 grami. 3) Tramiteri cu recepere (Nachahmen).

Scrisorile cu bani au se fia sigilate in 5 locuri.

Scrisorile cu bani dela 100 fl. in susu si pâna la greutatea de 250 grami se potú predá postei si dessigilate, adica cu dorinti'a, d'a se numerá banii si a se sigilá la oficiulu postalú. Atunci inse afara de portulu cuvenitu se mai platesce cu jumetatea pretiului mai multu.

Scrisori cu bani pana la 100 fiorini se primescu numai sigilate.

Tarif'a scrisoriloru cu bani pana la 100 fl. e:
la departare de 20 mile 3 cruceri

„ „ preste 20 „ pâna la 80 mile 5 „

„ „ „ 80 „ „ „ 120 „ 10 „

Scrisorile cu bani nu se franchéza nici candu cu marce de scrisori. Porto e totu asiá de mare ori lu-platesce tramitiatoriulu, ori lu-platesce primitoriulu.

Afara de scrisori se mai potú trimite bani prin assemnate postali, anume pâna la 100 fiorini la ori-ce officiu postale din Austro-Ungari'a, la unele officii postali se potú tramite pana la 1000 fiorini, ér la Budapesta si Vien'a pana la 5000 fiorini.

Tarif'a pretiului tramiteriloru cu assemnate e urmatórea:

		pana la 10 fl. 5 cr.		Preste 500 pana la 1000 fl.		60 cr.
Preste	10	„	„ 50 „ 10 „	„	1000 „ „ 2000 „	90 „
„	50	„	„ 100 „ 15 „	„	2000 „ „ 4000 „	1'50 „
„	100	„	„ 500 „ 30 „	„	4000 „ „ 5000 „	1'80 „

Têrgurile de tiéra.

Têrgurile de Banatu sî Ungari'a sunt semnatu cu * si cele de Romani'a cu †.

Acele dîle de tîrgu, care cadu in vr'o duminica ori alta serbatóre legata, se muta pe diu'a urmatóre, inse tîrgurile de vite si in casulu acest'a se incepu in diu'a de comunu hotarîta. Datele sunt dupa calindarul vechiu.

- Abrudu, 18 fauru, 19 aprile, 12 septembrie, 9 decembre.
 Agni'a, 21 martiu, 20 iuniu, 8 septembrie, 9 decembre.
 Agribiciu, 7 martiu, 3 novembre.
 *Agri'a, 27 aprile, 17 iuniu, 20 august, 17 sept., 29 decembre.
 Aitonu-mare, 4 febr., 13 maiu, 17 decembre (vedi Nagy-Aita).
 Aiudu, 13 ian., 16 maiu, 14 oct.
 Alamoru, 22 fauru, 23 august.
 Alba-Iuli'a, 30 martiu, 14 iuniu, 14 iuliu, 18 sept., 5 decembre.
 Almasiu-mare, 4 ianuariu, 24 apr.
 Alfalu, 19 october.
 Alparetu, vedi Olpretu.
 Altin'a, 8 fauru, 19 august.
 Apoldu-mare, 7 martiu, 29 nov.
 *Aradu, 21 mart., 27 iuniu, 24 oct.
 Archidu, 12 aprile.
 Argehatu vedi Egerhatu.
 Armeni, 24 ianuariu, 13 iuliu.
 Armenisiu vedi Ormenisiu.
 Apasiu de jos, 24 iuniu, 29 sept., 6 decembre.
 Asiobasiu de susu, 8 martiu.
 Atielu, 2 fauru, 12 aprile, 30 iuliu, 24 noemvre.
 Avrigu, 1 august.
 Baghionu, 2 iuniu, 30 october.
 Baia de crisiu, 8 iuniu, 6 iuliu.
 *Bai'a-mare, 15 martiu, 7 iuniu, 9 august, 1 novembre.
 Banî-Huniadu, 13 ian., 30 mart., 2 maiu, 9 septembrie.
 Bahnea, 17 febr., 23 maiu, 18 sept.
 Barotu, 21 ian., 28 maiu, 31 octob.
 Basn'a, 20 martiu, 20 iuliu.
 Bationu 9 ian. 1 aprile, 19 iuliu, 25 septembrie.
 Batosiu 15 ian., 15 iuniu, 23 iun., 2 novembre.
 *Becicherecu, 18f., 13 maiu, 5 aug.
 Becleanu, 7 iuniu.
 *Beiusiu, 1 februaru, 26 aprile, 19 iuliu, 25 october.
 Belgradu vedi Alb'a-Iulia.
 Berchenisiu, 26 iuniu.
 Berchesiu, 16 aprile.
 Bereticău, 20 ian., 27 aprile, 26 iuliu, 16 septembrie, 5 oct.
 Betleanu, 25 martiu, 13 maiu, 5 iuliu, 23 august, 1 decemvre.
 Biertanu 11 aprile, 4 decembre.
 Bircu, 22 maiu, 24 novembre.
 Bistritia, 5 maiu, 18 aug. 10 nov.
 Blasiu, 27 martiu, 16 maiu, 20 iun., 24 novembre.
 Bolcaci, 6 martiu, 28 october.
 Bontid'a, 12 febr., 15 mart., 18 iun.
 *Boros-Jenő (Jenoponte), 4 febr., 3 maiu.
 Berz'a, 22 aprile, 22 septembrie.
 Boziesiu, 22 septembrie.
 †Bradicieni, 8 septembrie.
 Bradu, 19 febr., 25 martiu.
 Brauu, 27 iuliu, 24 septembrie.
 Brasiovu, 10 iuniu, (din 3 — 10 iuniu tîrgu de lana) 7 october.
 †Breast'a, 5 aprile, 23 aug.
 Breticu vedi Bereticău.
 Bruiu, 7 ianuariu, 26 august.
 *Buda, 11 aprile, 1 iul., 17 sep. 25 dec.
 *Bud'a-vechia, 11 aprile.
 Buz'a, 8 ian., 8 aprile, 16 iuliu, 14 october.
 Caisdu, 9 maiu, 11. october, 13 nov.
 Calu. 15 martiu.
 †Calugareni, 2 fauru, 15 aprile.
 Campeni, 26 martiu, 21 maiu, 27 iuniu, 16 aug., 24 oct.
 †Campu-lungu, 7 maiu, 20 iuliu, 14 october.
 *Canisia, 21 ian. 2 maiu, 3 aug., 26 novembre.

Capolnăsiu-Olahfalău 28 februarie,
12 aprilie, 16 mai, 17 novemb.
†Caracalu, 17 maiu.
*Cărkî, 25 ian., 9 maiu, 2 sept.,
20 oct., 22 decembre.
*Casiau, 8 ian. 19 apr., 3. aug.,
7. novembre.
†Carbunesci, 9 martiu, 9 septemb.
Casonu, 19 aprilie, 20 iunie, 15 nov.
Cecău 21 aprilie.
*Céfa, 9 martiu.
Cehulu din Selagiu, 19 fauru, 25
martiu, 10 iunie, 28 aug., 7 oct.,
9 decembre.
Cernatul de Josu, 21 martiu, 23 iun.
Cetate-de-balta, 16 febr., 29 martiu,
17 maiu, 9 aug., 8 dec. 26 dec.
*Checîchemetu, 29 fauru, 28 aprilie.
20 iuliu, 14 sept., 13 novembr.
Chezdi-Osiorheiu, 5 ian., 1 mart.
12. 26. aprilie.
Chezvenisiu, 28 ianuarie, 21 aprilie
8. aug., 21 octombre.
Cheti'a, 15 maiu, 15 iunie.
Chibedu, 4 februarie, 7 maiu.
*Chichinda-mare, 21 aprilie, 13 iul.,
9 sept. 20 nov.
Chirparu, 19 ianuarie, 29 martiu.
Ciachi-Gorbo, 6 ian. 23 mart. 12 iun.
Ciacov'a, 18 martiu, 28 sep., 18 oct.
Cicu-Sereda, 6 fauru, 13 maiu, 1
iuliu, 17 sept.
Cicu-Sepvizu, 2 aprilie, 18 iunie,
26 decembre.
Cicu-St.-Georgiu, 29 martiu.
Cincu-mare, 1 martiu, 7 iunie,
14 aug., 20 septembrie.
†Ciochin'a 8 septembrie.
Cisnadia, 18 iunie
Cincu-micu, 15 martiu.
Closdorfu, 24 novembre.
Clusiu, 29 fauru, 1 iunie, 8 iuliu
(têrgu nou delana) 15 iuliu pana
17 têrgu de cai) 20 iuliu, 20
octobre 28 decembre.
Codlea, 13 aprilie, 18 septembrie.
Cohalmu, 29 martiu, 13 iuliu, 28
sept., 27 decembre.
Colosiu, 25 martiu, 23 octombre.
Colosiu-manasturu, 8 ian., 4 maiu,
18 septembrie.
Copsia-mare, 12 augustu.
Corondu, 5 ian., 1 maiu, 21 iunie,
13 augustu.
Covasn'a, 30 ianuarie, 10 iuliu.

Cozmăsiu, 13 ian., 9 augustu.
Craifalău, 24 iunie, 7 novembre.
Crailun'a, 3 ianuarie.
Crasna, 24 aprilie 13 iuliu, 25 dec.
Cristuru, 21 aprilie, 2 septembrie.
Crisiu, 8 ian., 15 iuliu, 23 aug.

Dealu, 22 ianuarie.

*Debretinu, 12 aprilie, 3 augustu,
27 sept., 23 decembre.

Desiu, 25 fauru, 4 iunie, 9 aug.,
1 decembre.

Dev'a, 2 ian., 1 maiu, 22 iul., 18 oct.

Dicio-Sz.-Martinu, vedi St-Martinu.

Ditreu in Giurgiu, 22 ianuarie, 13
iuliu, 13 noembre.

Dobra, 23 aprilie, 26 octombre.

Dragosiu, 20 aprilie, 24 iunie.

Drasiău, 8 aprilie, 28 augustu.

*Dunavechia, 2 fauru, 25 aprilie,
14 iuliu, 17 septembrie.

Ebersdorfu, 9 septembrie.

Eciu, 20 iunie.

Egerhatu, 2 fauru, 1 aprilie, 8 iul.
8 decembre.

Elisabetopole, 15 ian., 13 martiu,
13 maiu, 23 iunie, 9 sep., 8 nov.

*Eperiesiu, 16 ian., 20 iul. 18 nov.

Etedu, 21 ian., 31 maiu, 17 sept.

Fagarasiu, 27 maiu, 8 iuliu, 28
augustu, 24 novembre.

*Fagetu, 5 ian., 28 maiu, 15 aug.,
6 decembre.

Feldiôr'a, (langa Brasiovu) 13 mart.
2 decembre

Felvintiu, vedi Vintiu de susu.

Farcasiulaca, 26 april., 7 aug., 30 oct

Gaesci, 23 aprilie.

Ghermesigu, 2 ian., 3 maiu 5 aug.,
7 noembre

Gialacut'a, 13 ian., 31 maiu, 13 nov.

Gheresiu, 22 ian, 29 februarie 26
iunie, 9 octombre.

Ghergio - Ditro vedi Ditreu in
Giurgiu.

Gherl'a, 24 ian, 19 aprilie, 13, iul.,
23 octombre.

Ghireciu, 7 martiu, 12 iunie, 9
septembrie, 13 noembre.

Ghiuri, 7 ian., 15 martiu, 17 maiu,
10 iuliu, 27 augustu, 13 nov.

*Ghiul'a, 13 ian., 3 maiu, 10 iuliu,
27 augustu.

- Goroslău-ware 16 ian., 28 fauru,
1 maiu, 5 aug., 7 novembre.
Gradiste (Ulpia-Traiana) 13 aprilie,
8 octobree.
Grindu, 25 septembrie.
Gurghiu, 23 aprilie.
Hadodu, 27 februaru, 24 aprilie,
21 Maiu, 10 iuliu.
Halmagiu, 27 martiu, 26 iuniu,
13 sept., 4 octobree.
Halmagiu (sc. Coh.) 31 martiu.
Harasztkerék, 28 februaru, 20 iun.,
4 augustu.
Hatiegu, 2 fauru, 15 augustu.
Hodosiu, 16 ian., 5 aprilie.
Homorodu la Sanu-Martinu 3 maiu.
Huidinu (vedi Banfi-Huniadu)
Hundribechu 1 novembre.
Hunedór'a, 13 martiu, 5 maiu, 29
iuniu, 1 novembre.
Hagifalău, 12 aprilie.
Iacobenii, 16 octobree.
Iacasdorfu, 19 aprilie, 16 octobree.
Iar'a-de-josu, 19 aprilie.
Ibasfalău, vedi Elisabetópole.
Iernutu, 15 martiu, 20 iuniu, 5
octobree, 22 decembrie.
Ighiu (M. Igen) 10 maiu, 14 oct.
Ili'a, 6 ianuar 25 martiu, 24 iun.,
15 augustu, 29 septembrie.
Jibău, 6 ian., 23 aprilie, 3 iuniu,
14 septembrie.
†Jilav'a, 17 maiu, 20 iuliu.
Joagiu-de-josu, 23 aprilie, 24 aug.
21 decembrie.
Jomboru, vedi Simboru.
Katoln'a, 29 februaru, 25 iuliu.
Lapusiu-romănu, 24 martiu, 22
maiu, 7 sept., 31 decembrie.
Lapusiu-ungurescu, 6 ian., 26 mart.,
1 maiu, 24 iuniu, 14 septembrie.
Lechinti'a, 18 fauru, 13 aprilie, 9 sept.
*Lipov'a, 19 aprilie, 19 iuliu, 8 aug.
9 Septembrie.
†Luciu, 21 maiu, 20 iuliu, 6 aug.
8 septembrie.
*Lugosiu, 29 ianuaru, 28 aprilie,
20 iuniu, 9 octobree.
Lupsi'a, 21 aprilie.
Macfalău, 12 aprilie, 12 iuniu, 27
aug., 22 decembrie.
Magherusiu, 27 ian. 4 mai, 17 aug.,
13 novembre.
- Malancravu, 29 fauru, 18 septemb.
Manarade, 13 maiu, 16 oct.
Maros-Ludosiu, 22 aprilie, 22 sept.
Maros-Szereda, 12 fauru, 20 iuliu
28 novembre.
Marpodu 31 maiu, 18 octobree.
Martesdorfu, 7 mart. 29 maiu, 24 oct.
†Mavrodinu, 5 iuliu, 14 septembrie.
Mediasiu, 26 fauru, 1 iuliu, 16
septembrie, 18 novembre.
Mercuria, 12 fauru, 15 iuniu, 30 oct.
Mergindealu, 15 iuliu.
Micasas'a, 16 iuniu, 1 octobree.
Miheciu, 18 ianuaru, 24 maiu.
*Miscoltiu, 4 fauru, 13 martiu, 29
aprilie, 20 iuniu, 14 aug., 6 oct.
Mociu, 29 martiu, 13 maiu, 9 aug.,
20 decembrie.
Mojn'a, 12 aprilie.
Monoru, 19 maiu.
*Muncaci, 7 martiu, 12 aprilie, 11
maiu, 17 augustu, 30 octobree.
Nadasiu-sasescu, 24 ian., 16 aprilie,
19 octobree.
Nagy-Ait'a, 4 fauru, 13 maiu 17 dec.
Nagy-falău, 5 ian., 8 martiu, 12 apr.,
29 iuniu, 17 sept., 25 decembrie.
Naseudu, 15 maiu, 25 aug. 3 oct. 27 oct.
Noerichu, 22 ianuaru, (20 si 21
tergu de vite) 13 maiu, 11 octobree.
Oboldofalău, 28 martiu, 8 septemb.
Ocna, 20 martiu, 25 iuliu, 8 decemb.
Odorheiu, 10 martiu, 7 iuniu, 22
sept., 9 decembrie.
Olpretu, 28 martiu, 13 maiu, 20
iuliu, 19 septembrie, 20 decembr.
*Oradea-mare, 2 martiu, 2 maiu,
20 iun., 20 aug. 22 sept. 24 dec.
Orasithia, 21 fauru, 27 maiu, 22
sept., 24 novembre.
*Oraviti'a, 8 martiu.
Orlatu, 9 martiu, 13 maiu.
Ormenisiu, 8 ian., 21 aprilie, 18
iuniu, 27 novembre.
Osiorheiu vedi Tergu Muresiului.
†Otelisiu, 20 iuliu.
*Panciov'a, 29 iuniu, 8 septembr.
Papoltiu, 26 ianuaru, 17 maiu, 7
iuniu, 19 iuliu, 2 aug., 13 oct.
Paraidu, 7 martiu, 14 iuliu, 3 oct.,
5 decembrie.
Pasmosiu, 24 aprilie, 12 augustu.
*Pest'a, 7 martiu, 13 maiu, 27 maiu,
17 augustu, 3 novembre.

Petelca, 22 maiu, 24 novembre.
 *Petro-Varadinu, 13 fauru, 7 iuniu,
 18 octobere.
 †Plinit'a 24 fauru.
 †Ploiesci, 23 aprile.
 Poiana-sarata, 23 aprile, 8 maiu,
 2 iuliu, 17 octobere.
 Poian'a, 1 iuliu, 9 septembrie.
 †Palaragi, 23 aprile.
 *Posionu, 19 fauru, 12 martiu, 12
 iuniu, 17 sept., 13 novembre.
 †Preajb'a 23 aprile.
 Prejmeru, 22 ianuaru, 25 iuliu.
 Prostea-mare, 20 ian., 1 iuniu.
 Petresiu, 20 martiu, 16 oct.
Racosiu, 9 septembrie.
 Racosiu-de-jos, 12 aprile, 12 iun.
 Reghinulu-sasescu, 7 fauru, 30 apr.
 29 iuliu, 11 octobere.
 Rechendicu, 19 septembrie.
 Resinari, 18 fauru, 4 novembre.
 Resinovu, 13 ianuaru, 29 iuniu.
 Retegeu, 25 aprile, 29 iuniu, 16
 septembrie, 30 oct.
 Retisdorfu, 17 maiu, 3 novembre.
 †Rimnicu 24 octobere.
 †Riuren'i, 29 aug. 8 septembrie.
 Rodna-vechia, 22 aprile, 29 iuliu.
 Radnotu, 15 martiu, 20 iuniu.
 Runcu, 12 maiu.
Sabadu, 5 aprile, 25 septembrie.
 Sacadate, 6 aprile.
 Salasipataculu de susu, 23 apr. 17 sep
 Sangeorgiu linga Bistritia 19 aprile,
 20 iuliu.
 †Salciille, 21 maiu.
 Sasu-chidu, 9 maiu., 12 oct. 13 noi.
 Sasu-Nadasiu vedi Nadasiu-sasescu
 Sasu-Sebesiu, 17 ian., 12 apr. 12 aug
 Satu-lungu, 20 feb. 13 maiu, 18 iun.
 *Satu-mariu, 21 iun., 19 aprile, 20
 iuniu, 17 sept., 20 octobere.
 Sambat'a-de-josu, 12 aprile, 13 maiu
 25 iuniu.
 Santa-maria de peatra, 15 aprile.
 Sant'a-maria, 27 martiu.
 St-Miclausulu din Giurgiu, 28 mart
 3 iuniu, 1 decembre
 *St-Miclausiu-mare 24 martiu, 23
 iuniu, 13 octobere.
 St-Miclausiu, 13 martiu, 11 aprile,
 5 iuliu, 9 septembrie.
 St-Martinu 12 fauru, 12 martiu,
 1 prile, 12 iuliu, 3 octobere.

St-Paulu, 14 aprile.
 St-Petru, 8 iuliu.
 *Seghedinu, 19 iuliu, 17 septemb.
 Selisce, 2 iuniu, 25 septembrie.
 S.-St-Georgiu, 4 martiu 15 aprile,
 17 iuniu, 1 octobere.
 Siarcaia, 28 aprile, 6 aug. 30 oct.
 Siarpatocu, 31 maiu.
 Sibiu, 21 aprile, 2 sept., 29 dec.
 Siomartinu, 12 fauru, 5 aprile.
 Sincheregu, 22 ian., 12 iun., 12 iul.
 Sicu, 12 fauru, 20 iuniu, 15 sept.,
 6 oct., 18 novembre.
 Sieic'a-mare, 16 maiu, 1 decemb.
 Sieic'a-mica, 12 iuniu, 30 octobr.
 †Siegarcia 7 maiu.
 *Sighetulu-Marmatiei, 1 octobere.
 Sighisiór'a, 23 fauru, 13 iun. 23 oct.
 Silaghi-Cseh, v. Cehulu din Selagiu.
 Simleulu-Salagiului, 1 iuniu, 6 aug.
 Siomboru, 8 ian., 10 novembre.
 Siomcut'a, 9 martiu, 2 iuniu.
 Siomleu, 16 aprile, 4 iuniu, 6 aug.
Tasnadu, 2 fauru, 1 aprile, 25
 aprile, 15 iun., 29 sept.
 Téc'a, 19 aprile, 15 iuniu, 24 oct.
 *Temerinu, 13 fauru, 23 aprile,
 23 aug., 10 novembre.
 *Terfalau, 13 aprile, 18 septemb.
 †Tergu-jiului, 7 maiu, 15 augustu,
 14 octobere.
 Tergu-Muresiului, 5 ian., 25 mart.
 15 aprile, 7 iuniu, 19 iuniu, târgu
 de cai) 16 octobere, 30 octobere.
 Teusiu, 8 fauru, 15 aug., 26 octob.
 29 decembre.
 *Timisiór'a, 7 martiu, 20 maiu,
 17 septembrie, 5 decembre.
 *Tirnavia, 10 ian., 8 fauru, 12 apr.,
 3 iuniu, 13 iul., 29 aug. 16 oct.
 24 novembre.
 *Tocaiu, 13 martiu, 12 iuniu, 14
 iuliu, 9 septembrie, 14 oct. 9 dec.
 Trapoldu, 7 martiu, 24 novemb.
 Turd'a, 21 fauru, 12 aprile, 12
 iuniu, 28 aug. 24 nov.
Ugra, 15 aprile, 23 augustu.
 Uifalau, 5 ianuaru.
 *Ungvár, 13 ian., 29 fauru, 29 apr.,
 20 maiu, 13 iuliu, 17 sept. 13 nov.
 Uzonu, 7 martiu, 13 maiu, 17 sept.
Vaida-Haza, 7 martiu, 2 sept.
Vaida-Recea, 6 ianuaru, 20 iuliu.

*Valea-Tencului, 15 octob. re.
 Varhegiu, 3 iuniu.
 *Vatiu, 12 fauru, 12 martiu, 20
 iuniu, 4 octob. re, 6 decembre.
 *Versietiu, 22 martiu, 16 octob. re.
 Veticu, 20 iuniu.
 Vinerea, 9 aprile, 29 decembre.
 Vintiu-de-josu, 12 iuniu.
 Vintiu-de-susu, 20 febr. 27 maiu,
 26 iuniu, 11 aug., 7 novembre.
 †Virtescoiulu, 15 augustu.
 Vistea-de-josu, 25 martiu, 15 aug.
 Vorumlocu, 24 martiu, 29 aug.
 Vulcisiori, 19 augustu.
 Voila 4 fauru.

Zabala, 13 febr. 18 iuniu, 24 sept,
 15 novembre.
 Zalau, 21 fauru, 12 aprile, 1 iuliu,
 12 aug., 18 sept., 21 octob. re,
 1 dec., 26 decembre.
 Zamu, 16 ian., 19 martiu, 21 maiu.
 2 septembrie.
 *Zarandu, 17 fauru, 5 decembre.
 Zernesci, 18 maiu 8 nov.,
 Zetelac'a 18 maiu, 24 augustu.
 Zlatu'a, 25 fauru, 6 iuniu, 6 iuliu,
 20 augustu.
 Zsombor, vedi Siomboru.

Valórea cuponiloru

dela unele obligatiuni de statu austriace.

Obligatiuni metalice si de sortatu in moneta conventionale cu cuponi
 platibili in bani de chartie

Mon. conv.	val. austr.	Mon. conv.	val. austr.	Mon. conv.	val. austr.
— fl. 30 cr. face	— fl. 42 cr.	5 fl. — cr. face	4 fl. 20 cr.	15 fl. — cr. face	12 fl. 60 cr.
1 „ 15 „ „	1 „ 5 „	6 „ 15 „ „	5 „ 25 „	20 „ — „ „	16 „ 80 „
1 „ 30 „ „	1 „ 26 „	7 „ 30 „ „	6 „ 30 „	22 „ 30 „ „	18 „ 90 „
2 „ — „ „	1 „ 68 „	8 „ — „ „	6 „ 72 „	25 „ — „ „	21 „ — „
2 „ 15 „ „	1 „ 89 „	10 „ — „ „	8 „ 40 „	125 „ — „ „	105 „ — „
2 „ 30 „ „	2 „ 10 „	12 „ 30 „ „	10 „ 50 „	250 „ — „ „	210 „ — „

Obligatiunile imprumutului nationalu in moneta conventionale cu cuponi
 platibili in moneta sunanta

Mon. conv.	val. austr.	Mon. conv.	val. austr.
— fl. 30 cr. face	— fl. 42 cr. argintu	12 fl. 30 cr. face	10 fl. 50 cr. argintu
1 „ 15 „ „	1 „ 5 „ „	25 „ — „ „	21 „ — „ „
2 „ 30 „ „	2 „ 10 „ „		

Obligatiunile imprumutului in argintu din anii 1849, 1851 seri'a B. si
 1854, cu cuponi platibili in moneta sunanta.

Cuponulu de 2 fl. 30 cr. m. c. face	2 fl. 41 ¹ / ₂ cr. v. a.
„ „ 12 „ 30 „ „	„ 12 „ 7 ¹ / ₂ „ „
„ „ 25 „ — „ „	„ 24 „ 15 „ „

Obligatiuni in valuta austriaca cu cuponi platibili in bani de charthie

2 fl. 50 cr. face	2 fl. 41 ¹ / ₂ cr. val. austr.	125 fl. — cr. face	99 fl. 75 cr. val. austr.
12 „ 50 „ „	9 „ 97 ¹ / ₂ „ „	250 „ — „ „	199 „ 50 „ „
25 „ — „ „	19 „ 95 „ „		

Obligatiuni rurali (de dessarcinarea pamentului) transilaitane cu cuponi
 platibili in bani de charthie

M. c.	v. a.	M. c.	v. a.	M. c.	v. a.
fl. 1.15 face	fl. 1.22	fl. 12.30 face	fl. 12.20	fl. 125 face	fl. 122.06
fl. 2.30 „	fl. 2.44	fl. 25. — „	fl. 24.41	fl. 250 „	fl. 244.13

Tabele

pentru prefacerea mesurilor metrice in mesuri vechi,
si a mesurilor vechi in mesuri metrice.

I. Puncti si loti de Vien'a in chilogrami.

(Proportiunea legale: 1 punctu de Vien'a = 0.56006 chilogrami).

1 chilogramu = 100 decagrami = 1000 grami.

1 decagramu = 10 grami.

Puncti	Chilogrami	Decagrami	Grami	Puncti	Chilogrami	Decagrami	Grami	Puncti	Chilogrami	Decagrami	Grami	Loti	Decagrami	Grami	Loti	Decagrami	Grami	Loti	Grami
1	0 56 0			17	9 52 1			33	18 48 2			1	1 7 ¹ / ₂			17	29 7 ¹ / ₂	1 ¹ / ₁₆	1
2	1 12 0			18	10 8 1			34	19 4 2			2	3 5			18	31 5	1 ¹ / ₈	2
3	1 68 0			19	10 64 1			35	19 60 2			3	5 2 ¹ / ₂			19	33 2 ¹ / ₂	3 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₂
4	2 24 0			20	11 20 1			40	22 40 2			4	7 0			20	35 0	1 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂
5	2 80 0			21	11 76 1			45	25 20 3			5	8 7 ¹ / ₂			21	36 7 ¹ / ₂	5 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₂
6	3 36 0			22	12 32 1			50	28 0 3			6	10 5			22	38 5	3 ¹ / ₈	6 ¹ / ₂
7	3 92 0			23	12 88 1			55	30 80 3			7	12 2 ¹ / ₂			23	40 2 ¹ / ₂	7 ¹ / ₁₆	7 ¹ / ₂
8	4 48 0			24	13 44 1			60	33 60 4			8	14 0			24	42 0	1 ¹ / ₂	8 ¹ / ₂
9	5 4 1			25	14 0 1			65	36 40 4			9	15 7 ¹ / ₂			25	43 7 ¹ / ₂	9 ¹ / ₁₆	10
10	5 60 1			26	14 56 2			70	39 20 4			10	17 5			26	45 5	5 ¹ / ₈	11
11	6 16 1			27	15 12 2			75	42 0 4			11	19 2 ¹ / ₂			27	47 2 ¹ / ₂	11 ¹ / ₁₆	12
12	6 72 1			28	15 68 2			80	44 80 5			12	21 0			28	49 0	3 ¹ / ₄	13
13	7 28 1			29	16 24 2			85	47 60 5			13	22 7 ¹ / ₂			29	50 7 ¹ / ₂	13 ¹ / ₁₆	14
14	7 84 1			30	16 80 2			90	50 40 5			14	24 5			30	52 5	7 ¹ / ₈	15 ¹ / ₂
15	8 40 1			31	17 36 2			95	53 20 6			15	26 2 ¹ / ₂			31	54 2 ¹ / ₂	15 ¹ / ₁₆	16 ¹ / ₂
16	8 96 1			32	17 92 2			100	56 0 6			16	28 0						

II. Chilogrami in puncti si loti de Vien'a.

(Proportiunea legale: 1 chilogramu = 1.7855 puncti de Viena).

1 chilogramu = 100 decagrami = 1000 grami.

1 decagramu = 10 grami.

Chilogr.	Puncti	Loti	1/16 loti	Chilogr.	Puncti	Loti	1/16 loti	Decagr.	Loti	1/16 loti	Decagr.	Puncti	Loti	1/16 loti	Grami	1/16 loti
1	1 25 2			15	26 25 1			1	— 9			20	— 11 7		1	1
2	3 18 4			20	35 22 12			2	1 2			25	— 14 5		2	2
3	5 11 7			30	53 18 2			3	1 11			30	— 17 2		3	2 ¹ / ₂
4	7 4 9			40	71 13 8			4	2 5			40	— 22 14		4	3 ¹ / ₂
5	8 29 11			50	89 8 14			5	2 14			50	— 28 9		5	4 ¹ / ₂
6	10 22 13			60	107 4 4			6	3 7			60	1 2 5		6	5 ¹ / ₂
7	12 15 15			70	124 31 9			7	4 —			70	1 8 —		7	6 ¹ / ₂
8	14 9 2			80	142 26 15			8	4 9			80	1 13 11		8	7 ¹ / ₂
9	16 2 4			90	160 22 5			9	5 2			90	1 19 7		9	8
10	17 27 6			100	178 17 11			10	5 11			100	1 25 2		10	9

III. Coti de Viena in metri.

(Proportiuinea legale: 1 cotu de Viena = 0777 metri).

1 metru = 100 centimetri.

Coti	Metri	Centimetri	Coti	Metri	Centimetri	Coti	Metri	Centimetri	Coti	Metri	Centimetri	Coti	Metri	Centimetri	Coti	Metri	Centimetri	
1	0	77 ³ / ₄	13	10	11	25	19	44	37	28	77	49	38	10	1 ¹ / ₂₂	2 ¹ / ₂	5 ⁸ / ₈	48 ¹ / ₂
2	1	55	14	10	89	26	20	22	38	29	55	50	38	88	1 ¹ / ₁₆	5	11 ¹ / ₁₆	53 ¹ / ₂
3	2	33	15	11	66	27	20	99	39	30	32	55	42	77	1 ¹ / ₈	9 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄	58 ¹ / ₃
4	3	11	16	12	44	28	21	77	40	31	10	60	46	66	5 ⁸ / ₁₆	14 ¹ / ₂	13 ¹ / ₁₆	63
5	3	89	17	13	22	29	22	55	41	31	88	65	50	55	1 ¹ / ₄	19 ¹ / ₂	7 ⁸ / ₈	68
6	4	66	18	14	0	30	23	33	42	32	66	70	54	42	5 ⁸ / ₁₆	24 ¹ / ₂	15 ¹ / ₁₆	73
7	5	44	19	14	77	31	24	10	43	33	43	75	58	31	3 ⁸ / ₁₆	29	1 ¹ / ₈	13
8	6	22	20	15	55	32	24	88	44	34	21	80	62	20	7 ⁸ / ₁₆	34	1 ¹ / ₃	26
9	7	0	21	16	33	33	25	66	45	34	99	85	66	9	1 ¹ / ₂	39	2 ⁸ / ₃	52
10	7	77	22	17	11	34	26	44	46	35	77	90	69	98	3 ⁸ / ₁₆	43 ¹ / ₂	5 ⁸ / ₈	65
11	8	55	23	17	88	35	27	21	47	36	55	95	73	87				
12	9	33	24	18	66	36	27	99	48	37	32	100	77	76				

IV. Metri in coti de Viena.

(Proportiuinea legale: 1 metru = 1.286 cote).

1 metru = 100 centimetri.

[illegible]

V. Copuri si vadre de Viena in litri si hectolitri.

(Proportiunea legale: 1 copu de Viena = 1'4147 litri).

1 hectolitr = 100 litri. 1 litru = 10 deciltri = 100 centilitri.

1 deciltru = 10 centilitri.

Copuri	Litri			Litri			Copuri	Litri			Litri			Patrare	Litri			Litri			Vadre	Hectolitri		
	Deciltri	Centilitri		Deciltri	Centilitri			Deciltri	Centilitri		Deciltri	Centilitri			Deciltri	Centilitri		Deciltri	Centilitri			Litri	Deciltri	
1	1	4	1	1	1	2 ¹ / ₂	13	18	3	9	18	1	2 ¹ / ₂	1 ¹ / ₁₆	0	0	2	-	-	3 ³ / ₈	1	0	56	6
2	2	8	3	2	3	1 ¹ / ₂	14	19	8	1	19	3	1	1 ¹ / ₈	0	0	4	-	-	3 ⁵ / ₄	2	1	13	2
3	4	2	4	4	1	-	15	21	2	2	21	-	3 ¹ / ₂	1 ¹ / ₄	0	0	9	-	-	1 ¹ / ₂	3	1	69	8
4	5	6	6	5	2	2 ¹ / ₂	16	22	6	4	22	2	2	3 ³ / ₈	0	1	3	-	-	2	4	2	26	4
5	7	0	7	7	-	1	17	24	0	5	24	-	1	1 ¹ / ₂	0	2	2	-	-	3	5	2	82	9
6	8	4	9	8	2	-	18	25	4	7	25	1	3 ¹ / ₂	3 ⁵ / ₈	0	2	2	-	-	3 ¹ / ₂	6	3	39	5
7	9	9	0	9	3	2 ¹ / ₂	19	26	8	8	26	3	2	3 ³ / ₄	0	2	7	-	1	-	7	3	96	1
8	11	3	2	11	1	1	20	28	2	9	28	1	1 ¹ / ₂	7 ¹ / ₈	0	3	1	-	1	1	8	4	52	7
9	12	7	3	12	2	3 ¹ / ₂	25	35	3	7	35	1	2	1	0	3	5	-	1	1 ¹ / ₂	9	5	9	3
10	14	1	5	14	-	2 ¹ / ₂	30	42	4	4	42	1	3	1 ¹ / ₂	0	5	3	-	2	1 ¹ / ₂	10	5	65	9
11	15	5	6	15	2	1	35	49	5	2	49	2	-	2	0	7	1	-	2	3 ¹ / ₂	20	11	31	8
12	16	9	8	16	3	3 ¹ / ₂	40	56	5	9	56	2	1 ¹ / ₂	3	1	0	6	1	-	1	30	16	97	7

VI. Litri si hectolitri in copuri si vadre de Viena.

(Proportiunea legale: 1 litru = 0'7068 copuri de Viena).

1 hectolitr = 100 litri. 1 litru = 10 deciltri = 100 centilitri.

1 deciltru = 10 centilitri.

Litri	Copuri			Litri	Copuri			Deciltri	Patrare			Centilitri	Patrare			Litri	Patrare			Hectolitri	Vadre		
	Patrare	1 ¹ / ₄ patraru			Patrare	1 ¹ / ₄ patraru			Patrare	1 ¹ / ₄ patraru			Patrare	1 ¹ / ₄ patraru			Patrare	1 ¹ / ₄ patraru			Copuri	Patrare	
1	-	2	3 ¹ / ₄	17	12	-	1 ¹ / ₄													1	1	30	2 ³ / ₄
2	1	1	2 ¹ / ₂	18	12	2	3 ¹ / ₄	1	-	1 ¹ / ₈		1	-	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₁₆	-	3 ³ / ₈			2	3	21	1 ¹ / ₂
3	2	-	2	19	13	1	3	2	-	2 ¹ / ₄		2	-	1	1 ¹ / ₈	-	3 ⁵ / ₄			3	5	12	1 ¹ / ₄
4	2	3	1 ¹ / ₄	20	14	-	2 ¹ / ₂	3	-	3 ¹ / ₂		3	-	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₈	-	1 ¹ / ₂			4	7	2	3
5	3	2	1 ¹ / ₂	25	17	2	2 ³ / ₄	4	1	1 ¹ / ₂		4	-	1 ³ / ₄	1 ¹ / ₄	-	2 ³ / ₄			5	8	33	1 ³ / ₄
6	4	-	3 ³ / ₄	30	21	-	3 ¹ / ₂	5	1	1 ³ / ₄		5	-	2 ¹ / ₄	3 ³ / ₈	1	1 ¹ / ₄			6	10	24	1 ¹ / ₂
7	4	3	3 ¹ / ₄	35	24	2	3 ³ / ₄	6	1	2 ³ / ₄		6	-	2 ³ / ₄	1 ¹ / ₂	1	1 ³ / ₄			7	12	14	3 ¹ / ₄
8	5	2	2 ¹ / ₂	40	28	1	1	7	1	4		7	-	3 ¹ / ₄	3 ⁵ / ₈	1	3			8	14	5	2
9	6	1	1 ³ / ₄	45	31	3	1 ¹ / ₂	8	2	1		8	-	3 ¹ / ₂	3 ³ / ₄	2	1 ¹ / ₂			9	15	26	20
10	7	-	1	50	35	1	1 ¹ / ₂	9	2	2 ¹ / ₄		9	1	-	7 ¹ / ₈	2	2			10	17	26	3 ¹ / ₂
11	7	3	1 ¹ / ₂	55	38	3	2	10	2	3 ¹ / ₄		10	1	1 ¹ / ₂	1	2	3 ¹ / ₄			15	26	20	11
12	8	1	3 ³ / ₄	60	42	1	2 ¹ / ₂	11	3	1		11	-	-	-	-	-			20	35	13	2 ³ / ₄
13	9	-	3	70	49	1	3 ³ / ₄	12	4	2		12	-	-	-	-	-			25	44	7	1 ¹ / ₂
14	9	3	2 ¹ / ₄	80	56	2	3 ¹ / ₄	13	5	3		13	-	-	-	-	-			30	53	-	2 ¹ / ₄
15	10	2	1 ³ / ₄	90	63	2	1 ³ / ₄	14	6	4		14	-	-	-	-	-			35	61	34	-
16	11	1	1	100	70	2	3	15	7	5		15	-	-	-	-	-			40	70	27	1 ¹ / ₂

VII. Mesuri (de graantie) de Viena in litri si hectolitri.

(Proportiunea legale: 1 mesura de Viena = 0.6149 hectolitri).

1 hectolitr = 100 litri. 1 litru = 10 deciltri = 100 centilitri.

1 decilitr = 10 centilitri.

Mesuri d. V.				Mesuri d. V.				Mesuri d. V.			
Litri	Deciltri	Centilitri	Litri	Hectolitri	Litri	Deciltri	Litri	Hectolitri	Litri	Deciltri	Litri
1	61	4	9	1	0	61	5	20	12	29	7
$\frac{1}{2}$	30	7	4	2	1	23	0	25	15	37	2
$\frac{1}{4}$	15	3	7	3	1	84	5	30	18	44	6
$\frac{1}{8}$	7	6	9	4	2	45	9	35	21	52	0
$\frac{1}{16}$	3	8	4	5	3	7	4	40	24	59	5
$\frac{1}{32}$	1	9	2	6	3	68	9	50	30	74	3
$\frac{1}{64}$	0	9	6	7	4	30	4	60	36	89	2
$\frac{1}{128}$	0	4	8	8	4	91	9	70	43	4	1
$\frac{1}{256}$	0	2	4	9	5	53	4	80	49	18	9
$\frac{1}{512}$	0	1	2	10	6	14	9	90	55	33	8
$\frac{1}{1024}$	0	0	6	15	9	22	3	100	61	48	7

VIII. Litri si hectolitri in mesuri (de graantie) de Viena.

(Proportiunea legale: 1 hectolitr = 1.6264 mesuri de Viena).

1 hectolitr = 100 litri. 1 litru = 10 deciltri = 100 centilitri.

1 decilitr = 10 centilitri.

Litru		Litri		Deciltri		Litri		Hectolitri		Hectolitri	
$\frac{1}{16}$ mesura	$\frac{1}{128}$ mesura	Mesura	$\frac{1}{16}$ mesura	$\frac{1}{128}$ mesura	$\frac{1}{16}$ mesura	$\frac{1}{128}$ mesura	Mesuri	$\frac{1}{16}$ mesura	Mesuri	$\frac{1}{16}$ mesura	$\frac{1}{16}$ mesura
1	$2\frac{1}{8}$	16	4	$1\frac{1}{4}$	1	$\frac{1}{4}$	1	10	35	56	$14\frac{3}{4}$
2	$4\frac{1}{8}$	17	4	$3\frac{3}{8}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{8}$	2	3	40	65	$7\frac{7}{8}$
3	$6\frac{1}{4}$	18	4	$5\frac{1}{2}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	3	$4\frac{1}{8}$	45	73	3
4	$8\frac{1}{4}$	19	4	$7\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	4	$6\frac{1}{8}$	50	81	$5\frac{1}{8}$
5	$10\frac{1}{8}$	20	5	$9\frac{1}{8}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}$	5	$8\frac{1}{4}$	55	89	$7\frac{1}{4}$
6	$12\frac{1}{8}$	21	6	$11\frac{1}{8}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{1}{2}$	6	$10\frac{1}{8}$	60	97	$9\frac{1}{8}$
7	$14\frac{1}{8}$	22	7	$13\frac{1}{8}$	$\frac{1}{2}$	1	7	$12\frac{1}{8}$	65	105	$11\frac{3}{8}$
8	$16\frac{1}{8}$	23	8	$15\frac{1}{8}$	$\frac{5}{8}$	$1\frac{1}{4}$	8	$14\frac{1}{8}$	70	113	$13\frac{1}{8}$
9	$18\frac{1}{8}$	24	9	$17\frac{1}{8}$	$1\frac{1}{4}$	$1\frac{1}{2}$	9	$16\frac{1}{8}$	75	121	$15\frac{3}{8}$
10	$20\frac{1}{8}$	25	10	$19\frac{1}{8}$	$1\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$	10	$18\frac{1}{8}$	80	130	$17\frac{3}{8}$
11	$22\frac{1}{8}$	26	11	$21\frac{1}{8}$	$2\frac{1}{8}$	$1\frac{7}{8}$	11	$20\frac{1}{8}$	85	138	$19\frac{3}{8}$
12	$24\frac{1}{8}$	27	12	$23\frac{1}{8}$	$2\frac{3}{8}$	$2\frac{1}{4}$	12	$22\frac{1}{8}$	90	146	6
13	$26\frac{1}{8}$	28	13	$25\frac{1}{8}$	$2\frac{5}{8}$	$2\frac{3}{4}$	13	$24\frac{1}{8}$	95	154	$8\frac{1}{8}$
14	$28\frac{1}{8}$	29	14	$27\frac{1}{8}$	$3\frac{1}{8}$	$3\frac{1}{4}$	14	$26\frac{1}{8}$	100	162	$10\frac{3}{8}$
15	$30\frac{1}{8}$	30	15	$29\frac{1}{8}$	$3\frac{3}{8}$	$3\frac{1}{2}$	15	$28\frac{1}{8}$			

Numerii proportionali

pentru prefacerea mesurilor nóue in mesuri vechi.

Daca se da unu x numeru de	si se multi- plica acestu x numeru cu	Atunci afl�mu numerulu de
Mesuri de lungime		
Metri	0.527	orgii (stengini) de Viena
"	3.163	urme de Viena
"	1.286	coti de Viena
Chilometri	0.131	mile austriace (mile postali)
Miriametri	1.318	" " " "
Centimetri	0.095	pumni (mesura de cai)
Mesuri de arealu (suprafacia)		
Metrii patrati	0.278	orgii patrati
" "	10.009	urme patrati
Ari	27.803	orgii patrati
Hectari	1.737	jugere de Austri'a inferi�ra
Miriametri patrati	1.737	mile patrati austriace
Mesuri cubice		
Metri cubici	0.147	orgii cubice
" "	31.667	urme cubice
Mesuri de grauntie		
Hectolitri	1.626	mesuri de Viena (Metzen)
Litri	0.016	" " " "
Mesuri de fluiditati		
Hectolitri	1.767	vedre de Viena
Litri	0.707	copuri de Viena
Ponduri		
Tène	1785.523	punti de Viena
Chilogrami	1.785	" " "
" "	2	punti vamali
" "	2.380	punti de apoteca
Decagrami	0.571	loti de Viena
Grami	0.057	" " "
"	0.286	mesura de aur la galbini
"	0.06	loti postali.

Numerii proporionali

pentru prefacerea mesurilor vechi in mesuri noue.

Daca se da unu x numeru de	si se multi- plica acestu x numeru cu	Atunci aflămu numerulu de
Mesuri de lungime		
Orgii de Viena	1.896	metrii
Urme „ „	0.316	„
Coti „ „	0.778	„
Mile austriace (postali) .	7.586	chilometri
„ „ „ „	0.759	miriametri
Pumni (mesura de cai) .	10.536	centimetri
Mesuri de arealu (suprafacia)		
Orgii patratre	3.596	metri patrati
Urme „ „	0.099	„ „
Jugeru austriacu	57.546	ari
„ „ „ „	0.575	hectari
Mila patrata austriaca .	0.575	miriametri patrati
Mesuri cubice		
Orgii cubice	6.821	metri cubici
Urme „ „	0.032	„ „
Mesuri de grautie		
Mesuri austriace	0.614	hectolitri
„ „ „ „	61.487	litri
Mesuri de fluidități		
Vadre austriace	0.565	hectolitri
Copuri „ „	1.415	litri
Ponduri		
Măji de Viena	56.006	chilogrami
Punti de Viena	0.56	„
Loti „ „	1.75	decagrami
„ „ „ „	17.502	grami
Măji vamali	50	chilogrami
Punti vamali	0.5	„
Punti de apoteca	0.42	„
Uncie	35	grami
Grani	0.072	„
Pondu de auru la galbini	3.49	„

Reductiuni de pretiu la cumperări.

I. Ponduri de Vien'a in comparațiune cu grami si chilogrami.

Daca 1 lotu de Viena costa		atunci costa 1 deca- gramu		Daca 1 punctu de Viena costa		atunci costa 1 chilo- gramu	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	$\frac{1}{2}$	—	1	—	2
—	2	—	$1\frac{1}{2}$	—	2	—	$3\frac{1}{2}$
—	3	—	$1\frac{3}{4}$	—	3	—	5
—	4	—	$2\frac{1}{4}$	—	4	—	7
—	5	—	$2\frac{3}{4}$	—	5	—	9
—	6	—	$3\frac{1}{2}$	—	6	—	11
—	7	—	4	—	7	—	$12\frac{1}{2}$
—	8	—	$4\frac{1}{2}$	—	8	—	14
—	9	—	$5\frac{1}{4}$	—	9	—	16
—	10	—	$5\frac{3}{4}$	—	10	—	18
—	20	—	$11\frac{1}{2}$	—	20	—	36
—	30	—	$17\frac{1}{4}$	—	30	—	$53\frac{1}{2}$
—	40	—	$22\frac{3}{4}$	—	40	—	$71\frac{1}{2}$
—	50	—	$28\frac{1}{2}$	—	50	—	89
—	60	—	$34\frac{1}{4}$	—	60	1	7
—	70	—	40	—	70	1	25
—	80	—	$45\frac{3}{4}$	—	80	1	43
—	90	—	$51\frac{1}{2}$	—	90	1	61
1	—	—	$57\frac{1}{4}$	1	—	1	$78\frac{1}{2}$

II. Centenare (măji) de Viena in comparațiune cu 50 chilogrami.

Daca 1 maja de Viena costa		atunci costa 50 chilo- grami		Daca 1 maja de Viena costa		atunci costa 50 chilo- grami	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	1	—	55	—	49
—	2	—	2	—	60	—	$53\frac{1}{2}$
—	3	—	3	—	65	—	58
—	4	—	$3\frac{1}{2}$	—	70	—	$62\frac{1}{2}$
—	5	—	$4\frac{1}{2}$	—	75	—	67
—	6	—	5	—	80	—	71
—	7	—	6	—	85	—	$75\frac{1}{2}$
—	8	—	7	—	90	—	80
—	9	—	8	—	95	—	$84\frac{1}{2}$
—	10	—	9	1	—	—	89
—	15	—	$13\frac{1}{2}$	2	—	1	$78\frac{1}{2}$
—	20	—	18	3	—	2	68
—	25	—	$22\frac{1}{2}$	4	—	3	57
—	30	—	27	5	—	4	46
—	35	—	$31\frac{1}{2}$	6	—	5	$35\frac{1}{2}$
—	40	—	36	7	—	6	25
—	45	—	$40\frac{1}{2}$	8	—	7	14
—	50	—	$44\frac{1}{2}$	10	—	8	93

III. Copuri de Viena in comparațiunea cu litri.

Daca 1 copu de Viena costa		atunci costa 1 litru		Daca 1 copu de Viena costa		atunci costa 1 litru	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	$\frac{8}{4}$	—	25	—	$17\frac{3}{4}$
—	2	—	$1\frac{1}{2}$	—	30	—	$21\frac{1}{4}$
—	3	—	2	—	35	—	$24\frac{3}{4}$
—	4	—	$2\frac{3}{4}$	—	40	—	$28\frac{1}{4}$
—	5	—	$3\frac{1}{2}$	—	45	—	$31\frac{3}{4}$
—	6	—	$4\frac{1}{2}$	—	50	—	$35\frac{1}{2}$
—	7	—	5	—	60	—	$42\frac{1}{4}$
—	8	—	$5\frac{3}{4}$	—	70	—	$49\frac{1}{2}$
—	9	—	$6\frac{1}{4}$	—	80	—	$56\frac{1}{2}$
—	10	—	7	—	90	—	$63\frac{1}{4}$
—	11	—	$7\frac{3}{4}$	1	—	—	$70\frac{3}{4}$
—	12	—	$8\frac{1}{2}$	2	—	1	$41\frac{1}{4}$
—	13	—	$9\frac{1}{4}$	3	—	2	12
—	14	—	10	4	—	2	$82\frac{3}{4}$
—	15	—	$10\frac{1}{2}$	5	—	3	$53\frac{1}{2}$
—	16	—	$11\frac{1}{4}$	6	—	4	24
—	17	—	12	7	—	4	$94\frac{3}{4}$
—	18	—	$12\frac{3}{4}$	8	—	5	$65\frac{1}{2}$
—	19	—	$13\frac{1}{2}$	9	—	6	$36\frac{1}{4}$
—	20	—	$14\frac{1}{4}$	10	—	7	7

IV. Vadre de Viena (de 40 copuri) in comparațiune cu hectolitri.

Daca 1 vadre de Viena costa		atunci costa 1 hecto- litru		Daca 1 vadre de Viena costa		atunci costa 1 hecto- litru	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	$1\frac{3}{4}$	3	—	5	30
—	2	—	$3\frac{1}{2}$	4	—	7	7
—	3	—	$5\frac{1}{4}$	5	—	8	$83\frac{1}{2}$
—	4	—	7	6	—	10	60
—	5	—	$8\frac{3}{4}$	7	—	12	37
—	6	—	$10\frac{1}{2}$	8	—	14	14
—	7	—	$12\frac{1}{4}$	9	—	15	90
—	8	—	14	10	—	17	67
—	9	—	$15\frac{3}{4}$	15	—	26	51
—	10	—	$17\frac{3}{4}$	20	—	35	34
—	20	—	$35\frac{3}{4}$	25	—	44	18
—	30	—	53	30	—	53	1
—	40	—	$70\frac{3}{4}$	40	—	70	69
—	50	—	88	50	—	88	36
—	60	1	06	60	—	106	03
—	70	1	24	70	—	123	70
—	80	1	41	80	—	141	37
—	90	1	59	90	—	159	4
1	—	1	77	100	—	176	71
2	—	3	53	200	—	353	42

V. Urme de Viena in comparatiune cu metri.

Daca 1 urma de Viena costa		atunci costa 1 metru		Daca 1 urma de Viena costa		atunci costa 1 metru	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	3 ¹ / ₄	—	25	—	79
—	2	—	6 ¹ / ₂	—	30	—	95
—	3	—	9 ¹ / ₄	—	35	1	11
—	4	—	12 ¹ / ₂	—	40	1	26 ¹ / ₂
—	5	—	16	—	45	1	42 ¹ / ₄
—	6	—	19	—	50	1	58 ¹ / ₂
—	7	—	22	—	55	1	74
—	8	—	25	—	60	1	90
—	9	—	28 ¹ / ₂	—	65	2	6
—	10	—	31 ¹ / ₂	—	70	2	21 ¹ / ₂
—	11	—	35	—	80	2	53
—	12	—	38	—	90	2	85
—	13	—	41	1	—	3	16 ¹ / ₂
—	14	—	44	3	—	9	50
—	15	—	47 ¹ / ₂	5	—	15	82
—	16	—	50 ¹ / ₂	6	—	18	99
—	17	—	54	7	—	22	15
—	18	—	57	8	—	25	31
—	19	—	60	9	—	28	47
—	20	—	63	10	—	31	64

VI. Orgii (stângini) de Viena in comparatiune cu metri.

Daca 1 orgia costa		atunci costa 1 metru		Daca 1 orgia costa		atunci costa 1 metru	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	1	—	1 ¹ / ₂	3	—	1	58
—	2	—	1	4	—	2	11
—	3	—	1 ¹ / ₂	5	—	2	63 ¹ / ₂
—	4	—	2	6	—	3	16 ¹ / ₂
—	5	—	2 ¹ / ₂	7	—	3	69
—	6	—	3	8	—	4	22
—	7	—	3 ¹ / ₂	9	—	4	74 ¹ / ₂
—	8	—	4	10	—	5	27
—	9	—	4 ³ / ₄	20	—	10	54 ¹ / ₂
—	10	—	5 ¹ / ₄	30	—	15	82
—	20	—	10 ¹ / ₂	40	—	21	9
—	30	—	15 ³ / ₄	50	—	26	36 ¹ / ₂
—	40	—	21	60	—	31	63 ¹ / ₂
—	50	—	26 ¹ / ₄	70	—	36	91
—	60	—	31 ¹ / ₂	80	—	42	18
—	70	—	37	90	—	47	45 ¹ / ₂
—	80	—	42 ¹ / ₄	100	—	52	74
—	90	—	47 ¹ / ₂	200	—	105	48
1	—	—	53	300	—	158	22
2	—	1	5 ¹ / ₂	500	—	263	70

Afiarea pretiului mesuriloru noue din pretiulu mesuriloru vechi.

Daca se scie pretiulu dela	atunci se gasesce pretiulu dela	daca vomu multiplă pretiulu cunoscutu cu
1 cotu de Viena	1 metru	1.286
1 policaru de Viena	1 centimetru	0.38
1 urma " "	1 metru	3.164
1 orgia " "	1 metru	0.527
1 policaru patratu	1 centimetru patratu	0.144
1 urma patrata	1 metru patratu	10.009
1 orgia (stenginu) patrata	1 aru	27.804
1 jugeru	1 hectaru	1.738
1 urma cubica	1 metru cubicu	31.667
1 orgia cubica	1 metru cubicu	0.147
1 lotu de Viena	1 decagramu	0.571
1 puntu de Viena	1 chilogramu	1.786
1 maja " "	1 chilogramu	0.01786
1 puntu de vama	1 chilogramu	2
1 maja " "	1 chilogramu	0.02
1 puntu de apoteca	1 chilogramu	2.381
1 copu de Viena	1 litru	0.707
1 vadra de Viena	1 hectolitru	1.767
1 mesura de Viena	1 hectolitru	1.626
1 galéta transilvana	1 hectolitru	1.084

Scar'a tacselor de timbru

d'impreuna

cu aruncatur'a estr'aordinara.

SCAR'A I. pentru schimburi (politie), assemnate de bani prin com- mercianti, docu- mente de detorie dela casse publice pre- langa depozite, pe câte trei luni			SCAR'A II. pentru cuitantie si alte documente de dreptu cari in privinti'a timbrului nu se tienu de scar'a I. ori III.			SCAR'A III. pentru cessiune de o- bietcte mobile, contracte de cumperare si de schimbu la obiecte mo- bile, contracte de life- rare etc.		
T a c s a			T a c s a			T a c s a		
fi.	cr.		fi.	cr.		fi.	cr.	
pana la 60	—	5	pana la 20	—	7	pana la 10	—	7
peste 60	120	10	peste 20	40	13	peste 10	20	13
120	240	20	40	60	19	20	30	19
240	360	30	60	100	32	30	50	32
360	480	40	100	200	63	50	100	63
480	600	50	200	300	94	100	150	94
600	720	60	300	400	1 25	150	200	1 25
720	840	70	400	800	2 50	200	400	2 50
840	960	80	800	1200	3 75	400	600	3 75
960	1080	90	1200	1600	5 —	600	800	5 —
1080	1200	1	1600	2000	6 25	800	1000	6 25
1200	2400	2	2000	2400	7 50	1000	1200	7 50
2400	3600	3	2400	3200	10 —	1200	1600	10 —
3600	4800	4	3200	4000	12 50	1600	2000	12 50
4800	6000	5	4000	4800	15 —	2000	2400	15 —
6000	7200	6	4800	5600	17 50	2400	2800	17 50
7200	8400	7	5600	6400	20 —	2800	3200	20 —
8400	9600	8	6400	7200	22 50	3200	3600	22 50
9600	10800	9	7200	8000	25 —	3600	4000	25 —

si asiâ mai departe la
fia-care 1200 fi. cu 1 fi.
mai multu, unde apoi
si restulu mai micu
de 1200 fi. vine a se
luâ intregu.

preste 8000 fi. vine a
se respunde dela fia-
care 400 fi. o tacsu cu
aruncat. de 1 fi. 25 cr.
unde si unu restu mai
micu de 400 fi. trebe
socotitu câ intregu.

preste 4000 fi. se respunde
de fia-care 200 fi. o cumpe-
tintia de 1 fi. cu aruncatur'a
de 25 cr. unde éراس unu
restu mai micu de 200 fi.
vine a se luâ intregu.

pentru

invetiatura si petrecere.

Despartirea de anulu vechiu.

Nóptea fără sgomotu scurge-se și trece,
Suna orologiulu dóne preste diece;
Tu o iei la fuga, anule 'nvechitu,
Dai locu celui june, celui nou-venitu.

Duci cu tine tóte, și rele și bune,
Lasi desiérta scen'a fratelui mai june.
Se nu uiti nimica din câtu e alu teu,
Iá ce ti se cade din bine și reu!

Mergi! ca eu in urma-ti cantu cu nepasare;
Mi-ai facutu și bine, dar și superare.
De nimica tîe n'am se-ti multiamescu,
Nimicu dela tine nu voi se cersiescu.

Câte-mi iei tu mie, noulu anu mi-aduce,
Și placeri și jale și de patimi cruce;
De-ar fi cu putintia insu-mi eu ti-asíu dá,
Chiar și dintr' acelea ce nu-su partea ta.

Eu ti-asíu dá, pribeg, de-ar fi cu putintia,
Dorurile-mi tóte cu a mea caintia:
Se le duci departe și se mi le-ascundi,
In adâncă nópte, unde te cufundi

Du-te cu acestea, mergi de grabu straine!
Eu remânu ferice: ca oprescu la mine,
Suveniri, sperantie, unu divinu odor,
Preste care anii nu tragu brasd'a lor.

J. M. Lapedatu.

Istori'a Ardealului

cu privire la Romani.

Anii 1740 — 1790.

(Continuare din anul trecut.)

Mari'a Teresia a notificatu staturiloru tiêrii la 21. Octobree 1740 primirea domniei, asigurându-i despre conservarea tuturor privilegiilor, drepturilor, legiloru și înmunitătiloru acordate. În diet'a ținută la Sibiiu dela 20 februaru până în 7. maiu 1741 staturile tiêrii si-au declarat serbatoresce omagie pentru regina și principessa și în diet'a deschisă la Sibiiu în 21 augustu 1743 **Franciscu mare-duce** de Toscana și **duce de Lotringia**, barbatulu reginei și principesei **Mari'a Teresi'a**, fû recunoscutu de correginte, sanctiunea pragmatică fû înarticulată între legile tiêrii, mai multe concluse dietali nefavorabile româno-catolicilor se cassară, jesuitii se întăriră în posesiunea bunurilor lor și totu-odată se aduse legea, că concludsiunile dietali se n'aua putere de lege înainte de aprobarea domnăscă.

Regin'a **Mari'a Teresi'a** se încoronă în 25 juniu 1741 la Posionu, înse îndată după încoronare fû atacată pentru succesiunea în domnia din mai multe părți, a-nume de principele **Carol** din **Bavaria**, de regele **Friedericu II.** din **Prusia**, de regele **Ludovicu XV.** din **Francia**, de regele **Filipu** din **Spania** s. a. La acestu resbelu de succesiune purtată până la finea anului 1745,

si in contr'a Spaniei pâna la anulu 1748, cum si la rebelulu de siepte ani pornitu in 1756 contr'a regelui Prusiei — Transilvani'a participà numai in-câtu trupele transilvane se aflau in serviciulu armatelor intregei monarchie austriace. Armat'a transilvana stetea p'acestu timp, afara de insurgenti (óste compusa din boerime), din trei regimente, dóue de infanterie: unulu infiintiatu la anulu 1702 si altulu la anulu 1741, si unu regimentu de husari infiintiatu la 1742. Tiér'a insasi inse se bucurà in cursu de 40 ani de o pace lunga sub domni'a acestei regine si se reculese din plagele ce i le-au produsu tulburàrile timpilor de-mai-nainte.

Diet'a din anulu 1744 este de mare insemnatate pentru noi. Aci si-radicara Romànii mai antâiu vocea pentru natiunalitate si drepturi politice. Ei detera adeca dietei o petitiune basata pe istoria si drepturile umanitàii si pretinsera: „Indreptarea egala perfecta si inarticularea natiunei romane intre natiunile regnicolare recepte, cá a patr'a natiune politica.“ La acésta drépta pretensiune a Romaniloru parintii patriei raspunsera: cá romànii nobili se se socotésca intre nobili, firesce intre cei magiari, civii intre civi si tieranii intre tierani dupa teritoriulu in care locuescu, adica teritoriu ungurescu, secuescu si sasescu. Mai departe se spuse Romaniloru cu acea ocasiune verde, ca ei in genere nu potu constitui a 4. natiune, fiindu-ca prin acést'a s'ar conturbá sistemulu celoru trei natiuni.

La anulu 1745 septembrie 13. regin'a avù bucuri'a, de a vedé, ca barbatulu ei Franciscu I. se alese de imperatu romanu la Francfurtu si in 4. octobre se incoronà cá atare.

Pe acestu timpu erá domnu in Romani'a Constantinu Maurocordatu. La anulu 1746 acestu domnitoru redusse dilele tiereniloru de lucru (a iobagiloru) la 12 pe anu si desfiintià servitutea tieraniloru prin unu actu subscrisu de boieri si de cleru. Acésta reforma umanitaria face onóre numelui lui Const. Maurocordatu. Numai

sórtea bietiloru iobagi din Transilvani'a nu putea aflá usiorare, din contra tocm'a p'aceste timpuri deveni mai grea.

In anulu 1747 la diet'a inceputa pe la finea lunei januariu s'a regulatu montanistic'a si s'au instituitu anume unu tribunalu montanu transilvanu. La 1750 se ordiná conscrierea tuturor venituriloru locuitoriloru din Transilvani'a. In diet'a inceputa la 1 septembre 1751 se stabilira norme pentru recrutarea soldatiloru. Episcopi'a catolica de Alb'a-Juli'a se reinfintia, ér mosiele donate acelei-a se scósera formalu din sîrulu bunuriloru fiscale séu ale corónei. In diet'a tienuta la 1752 in Sibiiu se stabilira conditiuni sub cari tinerimea studiósá se póta cercetá institute straine. In dietele aniloru 1753, 1754 si 1755 se stabili o norma in privinti'a apellárii unoru cause judecatoresci la ulteriór'a decisiune a domnitoriului. In anulu 1753 se asemnara oficialiloru publici salarie ficse si in 1755 se regulá contributiunea regala pe base cevasi mai drepte cá pân' aci. In 1756 se denumira prin singuraticele jurisdictiuni perceptoru de dare regesci. La anulu 1755 mai veni in Transilvani'a o mica colonia de familii germane din Austri'a si Carinthi'a si se asiezà la Sasu-Sebesiu, Apoldu-mare, Cristianu, Turnisioru si Sibiiu.

In anulu 1756 octobre 18. muri gubernatorulu transilvanu contele Ioane Haller de Hallerstein, in urm'a carui-a regin'a oferí acésta functiune contelui Ladislau Kemény, si dupa-ce si acestu-a si-depusu oficiulu in anulu 1762, luà presidiulu in gubernulu regescu comandantulu generalu baronulu Nicolau Adolffu Buccov.

La anulu 1757, dupa invingerea la Colinu asupr'a Prusiloru, imperatés'a fondá ordinulu militaru alu Mariei Teresiei pentru remunerarea eroiloru distinsi.

In anulu 1760 infintia imperatés'a gard'a unгурésca din 120 juni de nobili, in care erá representata si Transilvani'a si care se presentà mai antâiu la cununi'a principelui de coróná Iosifu cu duces'a Mari'a Elisabeth'a de Parm'a in 6 octobre 1760.

În anul 1763 și 1764 se înființă militi'a confiniara transilvana (granitierii) din Romani și Secui, a-nume 4 regimente infanteria (două romanesce și două secuesce) și 2 regimente cavaleria (unul românesc de dragoni, și unul secuesc de husari), cari două regimente din urma se contopira mai târziu într'unul. Regimentelor pedestre li s'a datu și ceva artileria.

Pedestrimea se compunea din câte trei batalioane mari, afara de rezerva, era calarimea de câte optu escadrone. În loculu familielor, cari n'au voitu se ia arme, s'au adusu câteva mii de juni alesi, feciori de preoti, de boieranasi și de tierani, cautati inadinsu de valorosi, căroru li s'a comandatu, că se se însore cautându-si femeii totu vigorose și sanetose, că și ei; li s'au impartitu moșiore după numeru și s'au facilitatu edificarea de case și fundarea de câteva comune nouă. Celu d'antaiu regimentu confiniaru transilvanu compusu numai din Romani s'a numitu totusi, din cauze cunoscute regimului imperatescu, regimentulu alu doile românesc (Zweites Walachen-Gränz-Infanterie-Regiment*).

În anul 1764 martiu 37 principele de coróna Iosifu se alese la Francfurtu de rege romanu și fù încoronatu că atare în 3 aprilie; ér în lun'a maiu a aceluiași anu fondă imperatés'a Mari'a Teresi'a ordinulu lui Stefanu, pentru remunerarea meritelor distincte pentru statu.

În 17 maiu 1764 murì la Sibiiu comandantele generalu baronulu de Buccov și se denumì în locu-i de comandantu și de presedinte alu guberniului regescu contele Andreiu Haddick.

În 18. augustu 1765 murì imperatulu romanu Franciscu I., sociulu reginei Mari'a Teresi'a, cărui i urmă pe tronulu de imperatu germanu fiulu seu Iosifu II. carele în 21 septembrie acelu anu se denumì de catra mama-sa de correginte alu monarhiei întregi. În 2 noiembrie aceluiași anu imperatés'a Mari'a Teresi'a înaltă

*) G. Baritiu, istori'a regimentului II. românesc.

Transilvani'a, pentru marimea sa si pentru loialitatea locuitorilor sei la demnitatea de Mare-principatu independente de altu statu.

In anulu 1768 contele Haddick se revocà din Transilvani'a si in locu-i se denumì contele Carolu d' Odonel de comandante generalu si de presiedinte guberniului tièrii. Pe la anii 1769 si 1770 Moldov'a si Romani'a devenira teatrulu unui resbelu infricosiatu, din care cauza multìme de boieri fugira la Brasiovu si Sibiiu.

In 25 martiu 1770 Mari'a Teresi'a infiintà la Sibiiu institutulul orfanalu-teresianu destinatu pentru primirea, crescerea si instruirea prunciloru orfani, lipsiti de ori-ce ajutoriu.

In anulu 1771 se denumì de gubernatoru alu Transilvaniei contele Iosifu Mari'a de Auersberg, ér de comandante generalu Franciscu de Preiss.

Anulu 1772 este memorabilu pentru crescerea monarchiei austriace prin anecsarea imperieloru Galiti'a si Lodomeri'a cu occasiunea impartìrei Poloniei; ér anulu 1773 prin stergerea ordinului jesuitiloru de catra pap'a Clemente XIV (Ganganelli). In acestu anu imperatulu Iosifu II au caletoritu in Transilvani'a, petrecèndu aci lunile maiu si juniu.

In anulu 1774 contele Auersberg se revocà din Transilvani'a; si se denumì de comissaru regescu si de presiedinte alu guberniului transilvanu baronulu Samoila Bruckenthal, care la 1777 primi demnitatea de adeveratu gubernatoru.

In lun'a octobre 1774 Rusii tieneau ocupata Moldov'a. Austri'a tramise cu voi'a acestoru-a militie in Bucovin'a sub pretestu, de a aperà Galiti'a de partea espusa incurseloru Tataliloru si ocupà acelu tienutu alu Moldovei, apoi deschise negotiatiuni diplomatice cu Pòrt'a otomana, cerendu a i se cede Bucovin'a, cá unu tinutu necessaru pentru aperarea provinciiloru sale. Pòrt'a cesse Bucovin'a Austriei in 25 februaru 1776; in 2 juniu se schim-

bara documentele pentru asiezarea marginilor între Austria și Turcia.

La 1778 imperatés'a declară războiul regelui Prussiei pentru succesiunea în țările reposedatului principe de Bavaria Maximilianus Iosif. Imperatorul Iosif II. comandă trupă principală la Königsgrätz. Într-aceea la 13 mai 1779 se încheie pacea de la Teschen.

Imperatés'a Maria Teresi'a murì de idropică (bătă apei) în 28 noiembrie 1780 în vârstă de 63 ani.

Reposatei îi urmează în domnie fiul ei maritim, imperatorul Iosif II., a cărui domnie a fost epocă; dăuna numai, că poporale acestui rar imperiu nu erau încă mature pentru reformele lui cele liberale și salutare.

Primă dispoziție a regentului nou pentru Transilvania fu ordinul din 22 martie 1781, prin care, cum se exprimă Dlu Laurianu, „sparse cuibul sasilor“, dându-i voia fiu-cărui transilvanu, dă-i să cumpere realități în cetățile sasesc și satele din fundul regiunii. Alu doilea ordin alu imperatorului din 24. martie stăruie dependința clericilor catolici de superiori esteri. În 25 octombrie imperatorul publică decretul toleranței, prin care dechiară exercițiu liber tuturor confesiunilor creștine.

În 14 august 1782 imperatorul unii cancelariu aulic transilvan cu cea ungară și cerce totu în acea zi, că țigani, cari până aci duseră o viață nestabilă, nomadă, se si-lase corturile și se se asieze stabilu prin comune viețuind mai omenește; asemenea împreună tesaurariatul Transilvaniei cu guvernul țării și desființe mai multe mănăstiri. În luna mai 1783 imperatorul călătorește prin Ungaria, Transilvania și Bucovina.

Dispozițiile de până acum ale imperatorului fură numai pregătiri; cu anul 1784 începe să ia constituția de stat în Ungaria și Transilvania o formă cu totul nouă. În 6 mai aluasiu anu imperatorului Iosif II. dechiară limba germană de limbă oficială în Ungaria și Transilvania și impune de detorie, că în ter-

minu de trei ani toti diregatorii se scie germanesce. In 3 juniu desfiintiã impartirea cea vechea a Transilvaniei dupa cele trei natiuni privilegiate, si impartî tóta tiér'a in 11 comitate, anume:

1. alu Uniadórei, la care se incorporà si Zarándulu;

2. alu Sibiiului, compusu din scaunele sasesci Orasthia, Sasu-Sebesiu, Mercurea, Sibiiulu si Mediasiuulu, (cu esceperea unoru sate din partea drépta a Tárnavei);

3. alu Fagarasiului, compusu din districtulu Fagarasiului, mai multe comune din comitatulu Albei-de-susu si scaunele sasesci Nocricu, Cincu-mare, Cohalmu si o parte din scaunulu Sighisiórei;

4. alu Trei-Scaunelor cuprindiendu districtulu Brasiovului, scaunele secuesci Sepsi, Kézdi, Orbai, Miklosvár, Bardotz si Casonu si o parte din comitatulu Albei-de-susu;

5. alu Odorheiului compusu din scaunele secuesci Csik, Gyergyó, Odorheiu si scaunulu filialu Cristuru;

6. alu Turdei, de care se tienura: districtulu Bistritiei, pârtile din josu ale comitatului Dobâc'a si Colosiu si partile de susu ale comitatului Turdei;

7. alu Solnocului inferioru unitu cu pârtile de susu ale comitatului Dobâcii;

8. alu Solnocului-de-midîlocu cuprindiendu comitatele Solnoculu-de-midîlocu, Cransn'a si districtulu Chiorului;

9. alu Clusiului compusu din pârtile de susu ale Clusiului, pârtile de josu ale comitatului Turdei si din scaunulu Ariesiuului;

10. alu Tárnavei, la care se adaose scaunulu Muresiuului si comunele din partea drépta ale Tárnavei ale scaunelor sasesci Sibiiu, Mediasiu si Sighisiór'a;

11. alu Albei-de-josu in estinderea sa de mai nainte.

De-o-data cu acésta impartire nóua a tierii si cu stergerea differentiei de natiune se estinse competinti'a tablei judecatoresci reg. transilvane si asupr'a sasiloru cá foru de apellatiune.

In 11 octobree aceluasiu anu (1784) imperatulul ordinà, a se face conscriptiune generala in Ungari'a si Transilvani'a. Acést'a dede ocasiunea la o rescóla infricosiata din partea Romaniloru din muntii apuseni si pârtile vecine. Românii se bucurà de conscriptiune crediendu, ca se face cu scopu, de a i-militarisá, si de a-i scapà cu acestu modu de feudalismulu celu greu alu Unguriloru; inse vediendu-se insielati, se adunara in 31 octobree in biserica dela Mestécanu in tienutulu Crisiului sub presiedinti'a lui N. Ursu Hori'a, care âmblyase la Vien'a in mai multe cause ale loru. In 7 noemvre ei se strînsera la satulu Cuteiu se tiêna alta adunare. Doi judeci de cercu (szolgabiró) cu cativa militari cercara se le impedece adunarea, inse fura ucisi, ér militarii se alungara.

Atunci Hori'a, Closc'a si Crisianu se pusera in fruntea poporului si jurara intru stêngerea nemesiloru. In scurtu timpu se strînsera la 20,000 de ómeni, devastara la 389 sate nemesiesci, derapinara la 237 curti domnesci si 23 biserici unguresci si ucisera la 150 nemesi. Gubernulu de atunci sub Samuele Bruckenthal, cercà mai antâiu prin medilóce pacifice se stêmpere revolutiunea, inse nu folosi nimic'a, dup'aceea strînse trupele de prin pregiuru si le tramise asupr'a Romaniloru. In 7 decembre se facu o batalie sângerósa, in care cadiura la 4000 de tierani, ceilalti se resipira. Conducatorii se trasera la munti, inse fusera prinsi in 27 decembre chiaru cu ajutoriulu amiciloru loru proprii, si fura dusi la Alb'a-Jul'i'a. Crisianu se ucise insusi in prinsóre, éra Hori'a si Closc'a fura executati (ucisi) cu rót'a in 28 februaru 1785.

Ochii cei ageri ai imperatului Iosifu II. vediura causele acestei rescóle in feudalismulu celu tiranicu de p'atunci si determinà sterpirea lui. Imperatulul, dupa impar-

tîrea tierei în comitate, pre-cum s'a aretat mai susu, reduse și aceste în lun'a lui Martiu, la trei districte : a Sibiului, Clusului și Fagarasiului și puse preste fî-care unu comissaru regal, pe comitele Lupa Kementi preste Sibii, pe comitele Adamu Teleki preste Clusiu și pe baronulu Michael Bruckenthal preste Fagarasiu ; ér în 22 Augustu imperatulu desființiã servitutea tuturoru tieraniloru și dete la totu omulu facultatea de a se mutã unde i-place. În 23 noemvre publicã o noua ordine judiciaria pentru Transilvani'a, care se încépa cu 1. maiu a anului urmatoriu ; cãrei în 2 aprilu 1787 i urmã unu codu penale generalu și în 31 decembre o procedura penale.

În 10 februaru 1786 imperatulu, pentru impartirea egala a dâriloru, ordinã mesurarea tuturoru mosieloru și a venitului lor și în juliu érase veni la Transilvani'a. În anul 1787 la 15 februaru se emisse unu regulamentu despre reporturile între posessori nobili și tieranii coloni. În acestu anu se pensionã gubernatorulu Samoila baronu de Bruckenthal, denumindu-se în locu-i contele Georgiu Banfi de gubernatoru.

În anul 1788 prorupse resbelu între Rusi'a și Turci'a. Imperatulu Iosifu II. si-oferi midîlocirea sa de pace, adunã totu-odata la marginea Turciei o armata de 160,000 sub comand'a lui Lascey și tramise unu corpu de 20,000 în Bucovin'a sub comand'a principelui Coburg. Dupa-ce midîlocirea de pace nu avu rosultatu, imperatulu dechiarã turciloru resboiu, aliatu fiindu cu Rusii. În 9 februaru se deschisera operatiunile de multe pãrti de o-data. Armat'a principala inaintã prin Sirmiu spre Singidunu. În Croati'a operã Devins. Principele Coburg intrã în Moldov'a, ocupã Botosianii și se uní cu Solticov, care comandã 12,000 rusi. În lun'a lui aprilu tribunulu Fabri ocupã Iassii, prinse pe Alesandru Ipsilante și lu-espedí la Cernauti. Cantacuzinu strense unu corpu de 6000 Romani și arnauti și se unise cu austriacii în contr'a Turciloru. Dara Nicolau Maurogeni inarméza pe Romani în contr'a austriaciloru, ataca pasurile

dela Turnu-rosiu si dela Branu si amenintia cu irruptiune in Transilvani'a. Intre aceste Turcii trecu Dunarea si ocupa Timisiana. Imperatul Iosifu II, care venise la armata, fù incungiuratu de turci si puçinu lipsi, de nu cuzù in mânilor lor. Agitatu de atâte calamități lu-apuçà unu morbu greu; in 5 decembre lu-dusera la Vien'a. Turcii catra apropierea iernei se retraseră din Timisian'a in Serbi'a.

In primavér'a anului 1789 se incepu érasî operatiunile bellice. In 7 martiu Coburg pléca spre Romani'a. In lun'a aprile Mauroghenii cu Românii si cu Turcii ataca de dóue ori pasulu dela Branu, inse generalulu Hohenlohe i respinge. In 1 maiu rasiu ocupa Galatii. Coburg secera dup'aceea cate-va invingeri asupra turcilor, la Sava si la Dunare inse cursera reu operatiunile austriacilor, ei fura batuti pretutindene pana-ce betrânulu Loudon luà comand'a și cuprinse Singidunulu in 7. octobre.

Din cauza, ca sanetatea imperatului Iosifu II. mergea totu spre mai réu, se dede ordine baronului Thugut se negocieze cu vizirulu pentru pace. Intre aceste Josifu II. muri in 20-februariu 1790 in etate de 48 ani, 11 luni și 8 zile. Inainte de mórté vediëndu, ca Ungurii nu sunt multumiti cu reformele lui liberale, si ca in Franci'a a eruptu revolutiunea, Josifu II. revocà in 20. januariu tóte ordinatiunile sale in respectulu Ungariei si Transilvaniei, afara de decretulu tolerantiei si de desfiintierea servitutii.

Mesurile cele nóue.

Amu impartesitu anul trecut cetitorilor nostri legea asupr'a introducerii mesurilor metriche in intregu cuprinsulu ei și amu promissu, ca in anul acestu-a vomu tracta mai pe largu acésta materia.

Inainte de tóte inse trebe se mai revocâmu in memori'a cetitorilor nostri §. 19 din legea amintita, dupa

care ori-cine va mai folosi dela 1 ianuarie 1876 mesurile de pana acum, se va pedepsi, pre-lunga confiscarea mesurilor si pondurilor nelegiuite, cu o glóba in bani pana la 100 fiorini si afara d'aceea eventualu se póte aplicá asupra-i si procedur'a penale. La repetirea abaterei este a se aspri pedéps'a. Daca pedéps'a in bani e neincasabila, aceeași se schimba in pedépsa de inchisóre compunându diu'a cu 5 fiorini.

Asemene ne simímu detori a reflectá din capulu locului asupra unei impregiurări pré momentóse cu privire la acésta reforma. Ne este adica téma, ca pâna-ce poporul tieranu va apucá a se familiarisá bine cu mesurile nóue, va fi espusu la insielatiuni numeróse din partea celor-ce traescu cá de professiune din nesciintí'a lui.

Detorintí'a de a scuti dupa potintia poporul nostru de acelu reu, cade asupr'a intelligintiei nóstre.

Invetiatorii, preotii, notarii comunali si toti carturarii nostri se nu lipsésca a instruí pe poporu cu întire la tóta ocasiunea asupr'a întrebuintiării mesurilor nóue. Autoritățile nóstre scolari si bisericesci (Ven. Consistorie etc.) voru face mare bine poporului, îndatorându pe invetiatoriulu, eventualu pe preotulu fia-cárei comune, a tiené in cursu de câteva luni duminéc'a si in serbatori neinteruptu conferintie publice (prelegeri séu scóla) cu cei crescuti, pentru a-i face cunoscuti in modu practic cu mesurile si pondurile metrice si a le dá îndreptare pentru pazire de a fi insielati. Cu instruirea scolariilor numai, nu e de-ajunsu. Crescutii au prim'a si cea mai întetítóre trebuintia de instruire in acestu obiectu.

Se credemu ca invetiatorii si preotii nostri voru primí de buna-voia oblegaméntulu acest'a.

Este adevératu, ca si insusi carturarii nostri in partea loru cea mai mare nu sunt inca cunoscuti cu mesurile nóue si cu calculatiunile loru. Le este inse pré usioru a-si procurá acele cunoscintie in timpu de 4-8 díle cu ajutorulu cártiloru tiparite a-nume pentru acestu scopu.

În asta privință nici alte popora din patria nu stau multu mai bine. D'aceea vedușem aparându anulu trecutulu multime de opuri în toate limbile despre măsurile metrice și calculatiunea lor. Au aparutu și în limb'a română câteva, dintre cari cea mai bună carte în asta privință este :

„**Sistemulu metricu**“, *manualu pentru învățători și toți carturarii noștri de Basiliu Petri*, tipărită la W. Krafft în Sibiu 1875, în formatulu și mărimea acestui calendaru.*)

Acestu opusculu face onoare literaturii noastre pedagogice, după-ce nici în alte limbi nu se găsește opu, care se trateze materi'a mai completu, mai practiculu și mai înțelegibilu.

După aceste premise venim a ne împlini și aci detori'a pre-cătu concedu pre-angustele colone ale calendarulu nostru.

Sistemulu metricu într'odusu mai întâiu în Franci'a (la 1799 facultativu și la 1840 obligativu) s'a lățitu de atunci încôce peste 20 staturi din Europ'a și Americ'a c'o populațiune totală de aproape 200 milioane omeni.

Înlesnirea comunicațiunei cu poporale cele mai mari și mai civilizate ale pământulu, fû motivulu introducerii aceluor măsuri și la noi. Că multe alte reforme bune, ni o impuse și pe acest'a timpulu.

La măsurile metrice distingem unități fundamentali, din care adică se formează celelalte unități mai mari și mai mici; unități superiori numite multipli, cari sunt mai mari de-cătu unitățile fundamentali; în fine unități inferioare numite submultipli, cari sunt mai mici, facu adică părți din unitățile fundamentali.

Unitățile fundamentale ale măsurilor metrice sunt :

1. la măsuri de lungime **metrulu**,
2. la măsuri de arealul său de suprafață **metrulu pătratu**,

*) Vedi anunțulu pe copert'a acestui calendaru.

3. la mesuri cubice s'eu mesur'a corpuriloru (trupuriloru) **metrulu cubicu**,

4. la mesuri de capacitate*) **litrlu**,

5. la ponduri s'eu greutate **chilogramulu**.

Fia-care din aceste mesuri si-are — precum amu d'isu mai susu — multiplii si submultiplii sei, adica unitatile ei superiori (mai mari) si inferiori (mai mici).

Pentru numirea multipliloru ne folosimu de trei vorbe grecesci.

Kilo insemnéza de 1000 ori

Hecto " " 100 "

Deka " " 10 "

ér pentru numirea submultipliloru folosimu trei vorbe latine :

Deci insemnéza $\frac{1}{10}$ (a diecea parte),

Centi " $\frac{1}{100}$ (a sut'a parte),

Mili " $\frac{1}{1000}$ (a mii'a parte).

Prin urmare

1 kilometru insemnéza 1000 metri

1 hectometru " 100 "

1 decamtru " 10 "

1 decimetru " $\frac{1}{10}$ metru (a diecea parte din 1 metru),

1 centimetru " $\frac{1}{100}$ " (a sut'a parte din 1 metru),

1 milimetru " $\frac{1}{1000}$ " (a mii'a parte din 1 metru).

Precum la mesurile vechi avemu semne prescurtate pentru diverse unitati, d. e. orgia cu °, urma cu ', linie cu " etc.; asiá sunt atare prescurtari s'eu abreviature si la mesurile noué. Acele semne stau din littere, a-nume pentru unitatile fundamentali e initial'a lor, adica liter'a loru incepatóre mica; la multiplii se pune inaintea semnului unitatii fundamentali, liter'a mare incepetóre a numeralului grecescu si la submultiplii liter'a mica incepetóre a numeralului latinu. Astu-modu:

M. insemnéza metru,

Dm. " decamtru,

Hm. " hectometru,

*) Mesuri gavanóse pentru obiecte uscate si fluide, adica pentru fructe s'eu bucate, si pentru fluiditati s'eu beuturi (vinu, rachiu etc.)

Cm.	inseamnă	chilometru,
Mm.	"	miriametru,*)
dm.	"	decimetru,
cm.	"	centimetru,
mm.	"	milimetru.
Dm	□	inseamnă decimetru patratic (10 metri patratici,**))
dm.	□	" decimetru patratic (a 10 parte din 1 metru patratic),
Cm. cub.	"	chilometru cubic (1000 metri cubici, ***)
cm. cub.	"	centimetru cubic (a sut'a parte din 1 metru cubic).
l.	inseamnă	litru
Dl.	"	decalitru adica 10 litri,
Hl.	"	hectolitru " 100 "
Cl.	"	chilolitru " 1000 "
dl.	"	decilitru " $\frac{1}{10}$ litru (a 10 part. din 1 lit.),
cl.	"	centilitru " $\frac{1}{100}$ " (a 100 " din 1 lit.),
ml.	"	mililitru " $\frac{1}{1000}$ " (a 1000 " din 1 lit.).
g.	inseamnă	gramu,
Dg.	"	decagramu, adica 10 grami
Hg.	"	hectogramu " 100 "
Cg.	"	chilogramu " 1000 "
Mg.	"	miriagramu " 10000 "
dg.	"	decigramu $\frac{1}{10}$ gramu (a 10 part. din 1 gr.),
cg.	"	centigram. $\frac{1}{100}$ " (a sut'a " din 1 gr.),
mg.	"	miligramu $\frac{1}{1000}$ " (a 1000 " din 1 gr.).

Din desemnulu la finea acestui calindariu se potu vedé formele mesuriloru si ponduriloru nóue (metrice).

Tóte mesurile folosite in comerciu publicu (cu altii) trebe se fia verificate (geaicht), adica trebe se aiba

*) 10,000 metri séu 10 chilometri. Mirioi inseamnă grecesce 10,000.

**) Mesura patratica este, care atât'a e de lunga, câtu si de lata.

***) Mesura cubica este, care atât'a e de lunga, catu si de lata si de inalta.

pe ele semnulu, ca sunt cercetate si gasite de drepte si bune prin oficiile (dregatorie) a-nume stabilite pentru cercetarea si verificarea mesurilor.

Pentru lungime se voru verifică mesuri de 20 m, 10 m., 5 m., 2 m., 1 m., 0.5 m., 0.2 m. si 0.1 m.

La mesurile de capacitate pentru obiecte uscate (fructe, grauntie, grâu, cucuruzu etc.) se voru verifică vase de marimea unui hectolitru, apoi de câte 50, 20, 10, 5, 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{10}$, si $\frac{1}{10}$ litre si de câte 5, 2 si 1 centilitru. Vasele de câte 1 hectolitru sunt numai pentru mesurarea de carbuni, pôme, varu etc. Mesurile dela 50 pana la 5 litri potu fi din lemnu tare ori si din metalu, cele sub 5 litri inse au se fia numai din metalu. Vasele de unu hectolitru potu fi si din lemnu de bradu. Form'a acestoru vase e cilindrica *). Vasele de câte 50 litri trebe se fia proveđiute d'asupr'a c'o sîna de feru, carea la midîlocu se razime pe unu feru retundu, care merge pâna in fundulu vasului. Acestu feru din midîlocu pôte lipsi numai dela acele vase, cu cari se mesura pôme, fênu, varu si alte asemenea obiecte. Cercurile trebe se fia pe dinlauntru tînuite.

La mesurile de capacitate pentru obiecte fluide sêu benturi (vinu, bere, oțetu etc.) se voru verifică vase de 20, 10, 5, 2 si 1 litru, de 20, 10, 5, 2 si 1 centilitru. Aceste potu fi din metalu, dela 5 litri in susu si de lemnu. Cele de metalu au se fia bine cositorite. Vasele dela $\frac{1}{2}$ — 2 litri sunt cilindrice si au se fia inca odata asiá de inalte, câtu face diametrulu **) loru. Mesurile mai mici au diametrulu de $\frac{2}{3}$ alu înaltîmei. Vasele mai mari de doi litri au se fia d'asupr'a mai anguste cá din josu.* Butile inca se potu verifică. Fiindu-ca cele mai multe din mesurile pentru fluidități nu sunt a se umplea intregi, trebe cá in launtrulu loru se fia o marca (semnu), pâna unde au se se umpla, pentru-cá se

*) Lunga-rotunda.

**) Grosimea in linia drépta.

dea mesur'a verificata. Daca si mesurile de sticla (glaja) intrebuintiate pentru vendiare in localitati publice au se fia verificate ori nu, nu se dice.

Din ponduri se voru verificá dóue specie pentru comerciú, a-nume ponduri de precisiune si de comerciú. Din cele d'antáiu se voru verificá, ponduri de 20, 10, 5, 2 si 1 Chilo, de 500, 200, 100, 50, 20, 10, 5, 2 si 1 gramu, de 50, 20, 10 5, 2 si 1 miligramu. Cá ponduri de comerciú vinu in folosire de câte 20, 10, 5, 2 si 1 chilo, de câte 50, 20, 10, 5, 2 si 1 decagramu. Aceste numiri trebe facute evidente pe ponduri intregi ori prescurtate.

Varificarea e a se face vediuta pe tóte mesurile de ori-ce categoria, la ce trebe bine observatu.

Amu veni acum la calculatiunile séu socotél'a cu mesurile nóue. Fiindu-ca acést'a cere óre-care cunoscintie premergatóre, a-nume cunoscintí'a franturiloru decimale, bunulu cetitoru nu va asteptá, cá noi se insirámu aici o aritmetica intréga, ci daca cumva i lipsescu acele cunoscintie, se va grabi a si le insusi din cárti, cum este a Dlui B. Petri, amintita mai susu si care tractéza pe largu si sistematice tóta materi'a. Ce putemu noi aici, facemu. La pag. 49 — 57 ale acestui calindariu impartesímu multime de tabele practice nu numai despre prefacerea mesuriloru vechi in nóue si intorsu, si despre aflarea pretiuriloru, ci si despre modulu cumu sunt a se calculá prefacerile acele prin numerii proportionali.

Inainte de tóte va fi bine, cá omulu se-si formeze unele chei pentru calculári mai departe. Atari chei ar fi d. e. urmatóarele:

1 mila austriaca face $7\frac{3}{5}$ kilometri

1 orgia (stênginu) face 1 metru, 89 centimetri si 6 milimetri

1 urma face 31 centimetri si 6 milimetri

1 linia face $2\frac{2}{10}$ milimetri

1 metru face 3 urme 1 policaru si $11\frac{1}{2}$ linii

- 1 **chilometru** face $527\frac{1}{4}$ orgii
 1 **decimetru** face 3 policari, $9\frac{1}{2}$ linii
 1 **centimetru** face $4\frac{1}{2}$ linii
 1 **milimetru** face $\frac{1}{2}$ linia
 1 **cotu** de Viena face $77\frac{3}{4}$ centimetri
 1 **vadra** de Viena face 56 litri si 6 decilitri
 1 **vadra** de Ardealu face 11 litri, 3 decilitri, 2 centilitri
 1 **copu** de Viena face 1 litru, 4 decilitri, 1 centilitru
 $\frac{1}{4}$ **de copu** face 3 decilitri si 5 centilitri
 1 **hectolitru** face 1 vadra de Viena, 30 copuri si $2\frac{3}{4}$ patrare de copu
 1 **litru** face $\frac{9}{7}$ copu séu 2 patrare de copu si $3\frac{1}{4}$ patrariu de patrariu, adica fără puçinu 3 patrare de copu
 1 **puntu** de Viena face 56 decagrami
 1 **lotu** de Viena face 1 decagramu, $7\frac{1}{2}$ grami
 1 **chilogramu** $1\frac{4}{5}$ puncti de Viena séu 57 loti
 1 **decagramu** face $\frac{4}{7}$ lotu
 1 **gramu** face $\frac{1}{16}$ lotu

Vomu mai face aici cetitorii nostri cunoscuti cu metód'a „negutietorésca“ a prefacerii mesuriloru, care in cârti de computu mai raru se gasesce.

1. Loti in decagrami si grami se prefacu, daca la numerulu lotiloru adaugemu jumetatea lor, apoi jumetatea acestei jumetâti. D. e. câti decagrami sunt 16 loti, 1 lotu ?

numerulu lotiloru 16	numerulu lotiloru 1
jumetatea acestui numeru 8	$\frac{1}{2}$ acestui numeru 0.5
jumetatea acestei jumetati 4	$\frac{1}{2}$ acestei jumetati 0.25
asiá-dara 16 loti facu 28	1 lotu = 1.75
decagrami	decagrami

2. Puncti in chilogrami se reducu, daca sub numerulu de redusu punemu jumetatea lui c'o cifra mai inlauntru spre stâng'a, apoi mai punemu odata acésta jumetate érase c'o cifra mai in launtru spre stâng'a. Din

summa separăm două cifre în dreptul pentru decimale.
D. e. câți chilogrami sunt 78 puncti?

78

39

39

43·68. Asiă-dara 78 g = 43·68 chilogrami.

3. Decagrami în loti se schimbă, dacă luăm numărul jumătate alu decagramilor, apoi dela această jumătate a șaptea parte, i scriem subolaltă și i-adunăm.
D. e. câți loti facu 19 decagrami?

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 19 = 9\cdot5$$

$$\frac{1}{7} \text{ dela } 9\cdot5 = \frac{1\cdot356}{10\cdot856}, \text{ deci } 19 \text{ decagrami facu } 10\cdot856 \text{ loti.}$$

4. Chilogrami în puncti se prefăcu, dacă adăugăm la numărul chilogramilor jumătatea lui, apoi jumătatea acestei jumătăți, în fine $\frac{1}{7}$ dela această jumătate din urma. D. e. câți puncti facu 65 chilogrami?

65

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 65 = 32\cdot5$$

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 32\cdot5 = 16\cdot25$$

$$\frac{1}{7} \text{ dela } 16\cdot52 = 2\cdot32$$

116·07, asiă-dara 68 chilogrami facu 1
maja, 16 puncti și $2\frac{1}{4}$ loti.

5. Copuri în litre se reduc, dacă la numărul copurilor adăugăm a trei-a parte a lui, apoi a patr'a parte din această tertialitate. D. e. câți litri facu 19 copuri?

19

$$\frac{1}{3} \text{ dela } 19 = 6\cdot33$$

$$\frac{1}{4} \text{ dela } 6\cdot33 = 1\cdot58$$

26·91, prin urmare 19 copuri facu 26
litri și 9 decilitri.

6. Litri în corpuri se prefăcu, dacă adăugăm la jumătatea numărului litrilor $\frac{1}{3}$ a acestei jumătăți, și

inca $\frac{1}{4}$ dela acésta tertialitate. D. e. câte copuri facu 50 litri?

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 50 = 25$$

$$\frac{1}{3} \text{ dela } 25 = 8.333$$

$$\frac{1}{4} \text{ dela } 8.333 = 2.083$$

$$35.416 \text{ Deci } 50 \text{ litri} = 35.416 \text{ copuri.}$$

7. Orgii in metri se reducu, daca sub numerulu orgiilor punemu jumetătirea de trei ori a acestui numeru, in urma $\frac{1}{6}$ parte dela jumetătirea din urma si adunâmu acesti numeri. D. e. câti metri facu 379 orgii?

$$189.5 = \frac{1}{2} \text{ dela } 379$$

$$94.75 = \frac{1}{2} \text{ " } 189.5$$

$$47.375 = \frac{1}{2} \text{ " } 94.74$$

$$7.896 = \frac{1}{6} \text{ " } 47.375$$

718.521 Asiá-dara 379° facu 718 metri, 5 decimetri si 2 centimetri.

8. Metri in orgii se prefacu, daca luâmu jumetatea dela numerulu metriloru apoi jumetate dela acea jumetate, care inse o scriemu asiá sub cea d'antaiu, cá se stea c'o cifra mai afara spre drépt'a; mai punemu apoi $\frac{1}{10}$ parte dela acestu numeru din urma si sumâmu totulu. D. e. câte orgii facu 512 metri?

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 512 = 256$$

$$\frac{1}{2} \text{ dela } 256 = 128$$

$$\frac{1}{10} \text{ dela } 17.8 = 1.64$$

$$269.964 \text{ } 512 \text{ metri} = 269.964 \text{ orgii.}$$

La aflarea pretiurilor avemu a ne notá următorele regule:

1. Câti cruceri costa 1 centimetru, atâti fiorini costa 1 metru.

2. Câti cruceri costa 1 litru, atâti fiorini costa 1 hectolitru.

3. Câti cruceri costa 1 decagramu, atâti fiorini costa 1 chilogramu.

4. Unu centenariu (o maja) vamalu costa jumetate atâti fiorini câti cruceri costa 1 chilogramu.

6. Unu centimetru costa atâti cruceri, câti fiorini costa 1 metru.

7. Unu litru costa atâti cruceri, câti fiorini costa 1 hectolitr.

8. Unu decagramu costa atâti cruceri, câti fiorini costa 1 chilogramu.

9. Unu chilogramu costa de doue ori atâti cruceri, câti fiorini costa o maja vamala.

Indigenii din Australi'a*).

De dóue trei seculi incóce, dar mai cu s  ma de c  teva decenii spiritulu intreprindiatoriu alu Europeanilor strabate t  te mările si din d   in d   complet  za vast'a cunoscentia geografica. Natiunile cele mari civilisate posedu sume de descrieri ale calateriloru, unele mai interesante decâtu altele. Noi findca n'am   avut   si nu avem   caletorii nostri, suntemu redusi a ne folosi de cele esistinte ale altora. F  ra a ve present   ceva completu, iubiti lectori, caci nici m  jl  cele, ce le am la dispositiune, nici cadrulu unui calindariu nu 'mi permitu ac  st'a, me voi   margini numai a ve intret  nea pentru c  teva momente cu ceea ce mi s'a parutu mai interesantu in descrierile despre Indigenii Australiei.

Numerulu indigeniloru (locuitorii pamenteni) din Australi'a s  u Polinesi'a in suma rotunda, de-si cu prea pu  ina probabilitate, se urca la $2\frac{1}{2}$ milióne. Lupt'a pentru esistintia cu elementulu mai puternicu alu coloniloru Europeni si cultur'a, at  tu de corupt  re fatia cu acesti fii ai omului, ce suntu inca in brati  le natu  ri, reduce infricosiatu acestu numeru. Se topescu precumu se topescu ceara.

*) Australi'a s  u Polinesi'a este complexulu tuturor insuleloru dintre Americ'a si continentulu Australu, impreuna cu acest'a.

Mai toti Geografii cei noi convinu a distinge doue rase: Negritii séu Papuasii si Oceanii séu Australienii Indici. Fiacare din acestea se impartu in mai multe ramuri. Ramurile in semintii nenumerate.

Negritii séu Papuasii, mai slabi in tóte privintile decâtu Negrii din Afric'a, suntu de colóre bruneta inchisa, mânile si picióarele fórte subtîri, éra in specia musculatur'a picióreloru mai putînu desvoltata; gur'a mare, buzele gróse si dintii fórte frumosi; nasulu latu, fruntea boltita si fati'a peste totu turtita; urechile mari, pêrulu aspru si cretiu, negru si desu. Impresiunea, ce o produce unu astu-feliu de tipu este fiorósa; ér aspectulu gretiosu, mai cu sama, candu ii vedi unsi si vap-siti cu figuri bizare.

Oceanii séu Australienii Indici, a caroru statura, limba si moravuri dovedescu origine Indiana, suntu de colóre galbina cá alamái'a; pêrulu negru, barb'a putîna, frunte ingusta si dintii de o frumsetie admirabila. Impresiunea si aspectulu nunumai ca suntu de suferitu, dar' si placute.

Toti indigenii Australiei, câti n'au priimitu inca crestinismulu, suntu selbatici. Numai acestia voru formá subjectulu, ce mi l'am alesu.

I. Locuinti'a.

Clim'a cea dulce a Australiei face pe Negriti indiferenti in tóte privintile si prin urmare si in privinti'a locuintiei. Pe timpu frumosu tufele si frundisiurile, érb'a si muschiulu dau asternute si acoperementu acestoru fíntie umane, neemancipate inca din lantiurile naturii. Pe timpuri grele pesterile stânciloru, scorburile din tiermurii mării si scorburile arboriloru seculari oferu scutulu, de care se imblandiescu puterile furióse ale elementelor. Rare ori se gasescu colibi de glía, ce apara goliciunea acestoru ómeni de compatimitu, pana ce ei afla mancare in apropiere. — Unu pasu mai departe au facutu Negritii din Nou'a-Guinea. Locuintiele loru suntu, precumu erau

locuintiele popóreloru înainte de potopu, facute pe pari la tiermurii mării. Unu numeru de locuintie forméza unu satu si suntu legate cu uscatulu printr'o punte ingusta. Nesiguranti'a persónei si averii se paru a fi cauzele acestoru locuintie.

Oceanii prepara locuintiele cu mai multa arta, forméza sate cu uliti largi, au temple, edificii publice, ba chiaru fortaretie.

II. Nutrimentulu.

Precumu se distingu in privinti'a locuintii, asiá diferu si in privinti'a nutrimentului. Indigenii din Nou'a Olanda traescu din venatu si pescuitu. Imblandiescu furi'a fómiei cu erburi si radacini. Nu facu mare scrupulu, candu in lips'a de altu-ceva li se ofera bróste si siopárle. In cazuri de fómiete furnicile, omidile, pana si vermii linistescu voracitatea stomacului. Insulanii din Nou'a — Caledoni'a si alte insule mai mici au plantatiuni regulate de cocos, trestia de zacharu etc. si cultivá gaini. — Oceanii tînu porci si câni (o specia ce se nutreste numai cu plante si servece de nutrimentu stapaniloru:), veneaza paserile cu retiele si pestii cu unditi. Pentru pescuitu au caicuri lucrate cu multa arte, cu care intra in mijloculu mării si trecu dela o insula la alt'a. Bucatele le fierbu in gauri de pamentu cu pietrii inferbentate.

Este inse de mirare, cumu s'a latitu asiá de tare canibalismulu (mancarea de ómeni) chiaru la acele popóra si semintii, cari suntu mai favorisate de natura. Caus'a acestui biciu dumnediescu nu este lips'a nutrimentului, cumu voru unii, ci superstitionile religióse. Dese-ori mam'a manánca copilulu dela pieptu, cá se recapete puterea pierduta prin nastere. Canibalii, candu prindu pe unu inamicu, ii scotu untur'a dela rinichi, se ungu cu ea pe fatia si pe corpu, cá sa 'si insusiésca puterea si curagiulu acestui'a. Ur'a neimpacata asupra inamiciloru, éra in alte locuri, cumu pe insulele Viti, gustulu si dulceati'a, ce are carnea de omu, sunt cauzele mai de-parte ale mancării de ómeni.

Esemples de canibalismu suntu cu chil'a. Toti calatorii stiu povesti câte o suma bunicica. Eu inse me voiui margini a reproduce numai cateva, cari mi s'au parutu mai infiorătoare.

In Nou'a-Seelandia francesulu Marion du Frêne incheiasse amicitia cu regele Tacuri in anulu 1771. Dupa cateva septemani selbaticulu canibalu 'lu surprinse, puse man'a pe elu si pe 16 matrodi si impreuna cu complicitii sei se ospatara cu carne de Europeni. In urm'a cercetărilor, care (se intielege) au fostu insoțite de scene teribile, s'au descoperitu in palatulu regelui capatin'a fearta de omu, intrinsecile gatite si o bucata de sioldu fripta intr'o frigare de lemn. Aceste remasîtie fura recunoscute dupre camesi'a rupta si cruntata a capitanului. Locuintiele acestoru monstri erau impodobite cu capatini de ómeni.

Ungeviter, unu misionariu evangelicu, se află intr'o serbatóre in cas'a lui Pasam din Nou'a-Caledoni'a. Supusii acestui'a ii adusera la acésta ocasiune daruri: lucruri de mancare si bucate gatite. Fiifulu acestui suveranu, unu baiatiandru cá de 16 ani, observandu intre cei veniti cu darurile pe unu individu bine legatu si plinu la corpu rugă pe tatalu seu, se i-lu daruiesca. Cererea fu incuviintiata. Departandu-se ceilalti, se presentă unu individu gata a implini spaimentatorulu oficiu. Intervenirea parintelui misionariu remase fără efect. Trebui se se multiaméca cu respunsulu: „Asiá este obiceiulu tiêrii. Dintre cei ce aducu daruri unulu serva totu deauna de mancare fiifului minorenu alu regelui“. „Se fia taiatu de viu in bucati!“ strigă copilulu. Unu bratiu cadiu, dupa unu micu intervalu celalaltu si astu-feliu pe rându tôte membrele corpului. Victim'a traia inca, candu i se reteză capulu.

Candu se incepù lupt'a de rase intre colonii Europeni si Indigeni in anulu 1868 unu suveranu incepe proclamatiunea sa astu-feliu: „Eu amu mancatu impreuna cu nevast'a si copii mei carne de albi, m'am adaptat cu sângele loru, gustulu aces-

tor'a e nespusu de bunu. Gustat'am carne de omu albu; gatlajulu lui este deschisu si rosiiu. De adi inainte mórtea este amicul meu! Totu omulu albu este consacratu mortii! Cumu este ceriulu, asiá de nestramutate suntu cuvintele mele."

Locuitorii din insulele Viti si Marcues'a nu mânanca carne de omu din superstitiune séu din ura; ci fiindca le place, fundca este delicatasa (kap parec). Au si proverbulu „este asiá de buna, cá carnea de omu". Canibalismulu trece tóte marginile. Dese ori se forméza bande, prindu sute de ómeni si intre torturi, de care numai enarandule te apuca fiori, ii ucidu si ii consuma. Numerosii suverani suntu in lupte continue. Scopulu acestoru hiene nu este, decatu se 'si indestulésca stomaculu cu carne de omu si se-si stêmpere setea cu sânge de inamicu. Ranitii si prisionerii au aceeași sórte. Ceva mai infioratoriu; cá se remana carnea cu suc si prin acést'a se fie mai gustuósa, leaga uneori pe victimile fedelesiu si le frigu de vii. Dar si afara de resbelu sclavii, copii séu alte individe ce le cadu in mâna, suntu nutrimentulu celu mai bine-venitu. Este mare actu de curtenire, candu amicii 'si tramitu unulu altui'a câte o mâna séu câte unu sioldu de omu. In timpuri de fómete se manânca si amicii unulu pe altulu. De multe-ori familiiele schimba copîi intre sine, cá celu puțin se nu fie parintii ucigasii si consumatorii fiiloru proprii. Carnea de femei are preferintia. Femeile in fati'a barbatiloru n'au dreptu a se impartesi de acésta bucata delicata. De altminte si poporulu manânca numai ce se arunca din mas'a nobililoru, cându este proviantu in abundantia; are inse dreptulu de a róde ósele.

In lun'a lui Noembre anulu 1848 Navatu din Rakiraki (insulele Fidei), dupa ce primise botezulu, esí cu misionariulu Lyth pe câmpu cale de $\frac{1}{2}$ óra si ajunsera la o gramada de petri. Navatu asigurà pe parintele misionariu, ca tatalu seu, de câte ori mancá vr' unu omu, punea acolo câte o peatra (admirabila contabilitate!)

Numerulu petriloru, afara de cele risipite, erá 872. Totu dupa asigurările fiului, predecesorulu seu consumase elu singuru atâtea victime; caci candu proviantulu erá in abundantia, elu ferbea tóta carnea; apoi din timpu in timpu o resferbea si in modulu acest'a o pastrá contra putrejunii pana ce consumá si cea din urma bucatîca.

In Vitilevu, insal'a vecina cu Rakiraki, misionariulu Baker impreuna cu sotii sei fura impartiti intre capetenii. Corpurile acestoru ómeni ai Evangeliului fura afumate si servira la mesele acestoru canibali.

III. Imbracamintea.

Pe-cátu de putínu ingrijescu Negritii de locuintie si de mancare, totu atáta de putínu ingrijescu si de imbracaminte. Clim'a nu le recere acest'a de locu séu fôrte putínu. Ceî mai multi umbla asiá, precumu au esítu din man'a naturei. Femeile pórtá uneori câte o scortia de arbore séu câte o impletitura de frundie, sub care ascundu goliciunea trupului. In tienuturi muntóse o pele de chenguru data peste umeri scutesce, desi fôrte insuficientu, corpulu de ataculu elementelor naturali. Cu atátu mai intinsa este inse vapsirea corpului cu pamêntu rosíu (mai rare-ori cu alte materii negre séu albe). Formele si figurile bizare esecutate cu aceste culori distingu diferitele semintii. Ungu pêrulu cu pomada preparata din pamentu rosíu si untura de pesce. Bratiârele si legaturile de gátu suntu de dinti de animale. Une-ori si mai alesu la serbatori lipescu cu rasîna in pêrulu capului dinti de animale, pene de paseri si alte obiecte, ce trecu de ornamente. Multi au sgârciulu nasului gauritu si pórtá intr'insulu óse de chenguru séu pene de paseri. Nu arare-ori obvine obiceiulu, ca 'si scotu cu petri unulu séu doi dinti din falc'a superiora. (CREDU, ca acestea suntu prea de ajunsu, cá se scuse greati'a si disgustulu, ce le au simtitu toti calatorií Europeni, candu au privitu astu-feliu de tipuri). Oceanii si in acésta privintia suntu mai inaintati. Ei pregatescu din scórti'a unui arbore panzarie, din care

'si - facu vestminte. Ei nu si - infrumsetiéza corpulu cu vapsele, ci prin tetovare. Semnele distinctive ale semintii, ale rangului, ce 'lu ocopa individulu in societate si de multe ori faptele sale eroice se imprima cu multa maestrie pe pelea sa. Operatiunea acést'a, care este asiá de durerósa, incatu trebue intrerupta de mai multe ori, se esecuta cu instrumente de tiestu de brósca provédiute cu dinti fórté ascutíti. La inceputulu acestui actu solemnu maies-trulu invóca buna - vointi'a zeiloru. Suntu semnele favorabile, móie instrumentulu intr' unu fluidu de carbune amestecat cu apa si intiapa pelea in form'a figuriloru, ce voiesce ale produce. Spala ranele cu apa de mare séu cu alte materii, cá se se vindece curatu si se remana semnele pentru totudeuna nesterse. Figurile produse suntu: cercuri, arcuri, linii spirale, ovale, patruunghiuri si arabescuri diferite. Artea si regularitatea, cu care se esecuta, suntu admirabile. Proportiunea si simetri'a se pastréza cu atât'a esactitate, încátu nu obvinu nice odata pe o spata séu pe o mana alte figuri, decâtu pe cealalta. Ducii din Nucahiva au atâtéa figuri, încátu ti se paru imbracati in rocuri de diferite materii, séu cu camesi de feru lucrate cu multa arte. Femeile tetovéza numai mânile, barb'a, buzele si sgârciulu urechii.

Tetovarea se face intre mari solemnități, la care nu lipsescu cântecile *)

Espeditiunea de Navara aduse din Nou'a-Seelandia unu canticu de acestea. In traducere romanésca este urmatoriulu:

Pleacate, scump'a mea fíca, se te insemnâmu

Sa-ti tetovâmu barb'a,

Cá intrandu candu-va in casa straina

Se nu dica, de unde este acésta femeie urita?

Pleacate etc.

*) In calindariulu acest'a pentru auulu 1868 s'a mai scrisu ceva asupra tetovării (taiere de figuri in 'pelea omului), esplicandu-se si facandu-se evidenta prin o ilustratiune. Carii mai tiénu calindarul acelu anu, se lu-íá a-mâna la cetirea acestui articolu.

Că se te infrumășetăm,
 Vina și te tetovăm
 Că venindă cândva într'unu cercu de jucători
 Se nu dăca, de unde este această femeie cu buze urite?

IV. Staturi politice.

Negritii din Nou'a-Olanda, cari au prea puțină cunoștință de trebuințele omului, abia posedă o noțiune întințată despre proprietate. Vietiuescu sub autoritatea capului de familie. Acesta înseamnă numai până când capul familiei este în adevărul cel mai tare. Se unesc mai de multe ori bărbații între sine, că se înfruntă un pericol. Acesta trecut, societatea se destrămă de nou. Mai strinsu legați între sine sunt insulanii. Posedă obiceiuri cunoștință de drept, au suverani și în unele locuri chiar sistemul feudal. Deci se distinge regi, nobili și popor. Despotismul regelui n'are margini. Nimenea nu poate căuta în fața lui. Cuvintele lui sunt oracule și trebuiesc împlinite cu supunere orbi.

V. Religiunea.

Nimicu nu dejosese pe omul mai mult decât sclavii spirituali. Superstițiile cele mai ridicole, credința în vrajitorii și alte parascovenii, sau cultul zeității crude și resbunătoare sunt catusile, de cari este aservit sufletul acestor selbatici.

Despre Indigenii din Nou'a-Olanda abia se poate dice, că au un principiu religios. Din informațiile mai nouă rezultă că toate acestea credințe în spirite bune și rele. Au un fel de preotim, de la care primesc în deosebite împrejurări sfatul și oracule. Aceștia sunt medicii, cari vindecă de răni și de boli prin leacuri și descantece. În tot anul se ține o sărbătoare religioasă pe un loc curățat de erba. Scopul acestor se pare a fi scutirea dinților la junii, ce se declară majoreni, adică ești de sub aripile capului de familie. Mortii parte se arde, parte se îngroapă. Caletorii Oxlei și Sturt au descoperit în launtrul continentului morminte, în care

repositii erau immormentati sediendu pe unu scaunu deglii. Este fôrte intinsa credinti'a, ca Europeanii suntu sufletele mosiloru loru repositi. Totu aceste notiuni religiôse le au si insulanii din Nou'a Guinea.

Pe-catu de nevinovati suntu acestia in superstitiunile loru religiôse, pe atâtu de infricôsiatu este cultulu celoru din insulele Navigatoriloru, Viti, Marcuesa etc. Intre altii adôra pe zeulu Atua, unu canibalu nevediatu, care se desfatéza numai cu torturile si carnea ômeniloru. Acestu zeu se representa in unele locuri cá idealu in forma de scarpe, in altele cá unu trunchiu necioplitu de lemn, lungu cá de 6 urme. Preotii acestoru insulani au mare vadia, pentru-ca dupa opiniunea generala posedu cunoastintie si putere supranaturala. Ei prorocescu viitoriulu, talcuescu visurile, anuntia voi'a divina si impaca mani'a zeiloru cu jertfe omenesci. Victimile, acaroru numeru se sue de multe ori peste 5, 10, 15, 20 séu si mai multe, le rapescu semintiile un'a dela alt'a. Aceste rapiri dau ocasiune la lupte continue impreunate cu crudimi neau-dite. Se întêmpla, se cada generalulu in lupta, partit'a se descuragiéza si adeseori se risipesce. Inimicii pretindu cadavrulu impreuna cu nevast'a si copii repositului. Acestea predate se punu pe altariu si se frigu. Cateva bucati alese si desemnate de preoti se punu in cosiuri acatiate pe niste tierusi pentru zei. Apoi preotii taie si mananca ei insisi alte bucâti! In timpul acest'a capeteniile in tacere, plini de frica acoperu fati'a cu manile, cá se nu privésca aceste misterii, dela care este eschisu ochiulu profanului. Cându preotii declara jertf'a incheiata si bine primita de zei, ei se arunca asuprá cadavreloru fripte, rupu si mananca pe intrecute, nu atatu de nesatiu, catu cá se manance impreuna tari'a si curagiulu inimiciloru.

Infioratoriu, oribilu si plinu de consecuintie funeste este inse Tabul, adeca santîrea si interdictiunea sub scutul religiunii a mai multoru obiecte, cari prin acést'a esu din usulu generalu. Lucruri, persône si locuri investite cu tabul, nu potu fi profanate sub pedepsa de môrte.

Idolii, templele, regele cu famili'a sa, preotii si mobilele acestor'a sunt tabuate. Totu in acést'a categorie intra porcii, paserile, mai multe specii de pesci, precumu si tóte obiectele ce se aducu jertfa zeiloru. Afara de preoti, regi si alte putine persóne, care inca sunt tabuate, nimenea nu póte face usu de acestea fâra a cadea victima mortii. Câte o data se proclama tabul asupra unoru tienuturi, ba chiaru insule intregi. Sufletu de omu nu póte calcá aceste locuri, fâra a intrá in gur'a mortii. Cându se proclama tabul generalu, nimenea n'are voie a se ocupá de lucruri dílnice, ci toti sunt obligati a asiste dimineati'a si sér'a la rugaciuni. Cate odata taburile sunt astu-feliu, ca toti insulanii trebue se stinga focurile, ba inca mai multu latratulu cânelui, grohaitulu porcului séu cantatulu cocosiu-lui aducu mórte asupra capului, ce ii posede. Predecesorul lui Tamehameha I. avea si aspectulu tabuat, asiá catu ori cine privea pe regele dîo'a, fie si din intimplara, trebuiá se fie jertfitu. Mai greu impila tabul pe femeea. Din copilari'a sa fetiti'a nu póte mancá din bucatele ferte la foculu tata seu séu atinse de man'a acestui'a. Femeea trebuie se astepte zacêndu pe pamêntu inaintea usii, pâna cându barbatulu si feciorii, cari mananca la masa se indura de ea. Trece ea peste unu lucru tabuat séu din nebagare de séma siede pe elu, obiectulu ese din usu, éra femeea trebue se móra pentru acést'a contraventiune.

Candu lipsescu victimele de jertfa se pune tabul asupra aceluor obiecte, care sunt mai greu de incunjiuratu. Nu isbutescu cu acést'a, se enuntia tabul secretu, cá cu atátu mai usioru intimplarea, se arunce pe cineva in bratiile lui Atua. Preotii, cari pronuntia tabul au, dupa cumu se intielege de sine, putere teribila asupra tuturoru si vai de acel'a, care cade sub pedéps'a loru. Ei tabuléza venatulu, pescuitulu si alte lucruri de mancare, ba chiar si schimbulu mârfulor cu albiu.

Fiindca cadrulu unui calindariu nu-mi permite a me estinde mai multu, rezervandu-mi a mai scrie cu alta

ocasiune, că de incheere voiu mai vorbi despre obiceiulu de a ucide pe parintii imbetraniti.

Superstitiunile religioase si ignoranti'a cea mai grósa intre multe obiceiuri oribile a introdusu pe insulele Viti si datin'a acést'a.

Vilkes scrie, ca este lucru fórte comunu, că parintii se propuna fiiloru, că este timpulu, se móra, séu cá fii se gasésca acest'a de cuviintia. In ambele casuri se aduna rudeniile si amicii, tiénu sfatu, apróba resolutiunea si decidu diu'a immormentării. Persón'a incarcata de ani se intréba, déca voiesce a fi immormentata de viua, séu ca poftesce a fi sugrumata? La diu'a hotarita amicii si rudeniile aducu daruri pentru ingropatiune. Conductulu incepe, rudeniile plângu, se batu si se taie, cá si la immormentările obicinuite. Asupra mormentului dau fiacare sarutarea din urma si apoi se esecuta dorinti'a mortului.

Hunt fû martoru la mai multe scene de natur'a acést'a. Odata fû rugatu de unu tineru se inaltie rugaciuni pentru sufletulu mamei sale, care a muritu. Hunt luà insusi parte la conductu si cu mare mirare vediù pe mam'a vesela si linistita. La interventiuile misionariului tinerulu respunse: „Mam'a e betrana, a traitu destulu si cele de immormentare suntu pregatite. Eu nu facu altu ceva, decatu esecutu unu actu de pietate fiiésca. Eu sunt fiulu ei si ea trebue se móra.“ Pe mormentu, copîi, nepotii rudele si amicii dederu ultim'a sarutare. Fii strengulendu-o cu o funie, au pus'o in grópa si se reintórsera la pomana. Femeea fû uitata, cá si candu n'ar fi mai fostu.

Cá se desbracu aceste descrieri de o mica parte din odiosu si cá se producu câtu de putîna liniste in spiritele iritate, ve declaru iubiti lectori, ca prin introducerea crestinismului o parte mare din acestea au incetatu si incetéza pe tóta diu'a.

Ion C. Tacitu,

profesoru gimn. in Brasiovu.

Mediculu de casa.

Sub acésta rubrica vomu impartesi în mai multi ani urmatori tóte midilócele acele, cari la diferite morhuri (bóle) se potu aplicá în tóta credinti'a de a folosi. Multínea poporului nostru nu are la dispușetiune medici (doctori); trebue deci instruitu, ca cum are se si-ajute în unele morhuri cu midilóce de casa. Mii de nenorociri se nascu pe tóta diu'a în sinulu poporului nostru din total'a lipsa de cunoscintia a număróseloru midilóce eftine ce se potu folosi cu succesu la începutulu multoru morhuri. Carturariloru nostri, cari petrecu în midiloculu poporului, mai vertosu preotiloru si invetiatoriloru nostri, inca le lipsescu cu totulu cunoscintiele în asta privintia. Seminariele nóstre teologice si pedagogice n'au ajunsu inca a fi întocmite dupa tóte cerintiele timpului. Medicin'a pastorală, numai într'unulu din seminariele nóstre, în celu din Blasiu, este propusa. Êr în lipsa totale de scrieri populare nu este de asteptatu, cá poporulu se póta invetiá din cârti cunostinti'a amintiteloru midilóce. Êta în scurtu indemnurile la acésta rubrica în calindarulu nostru.

Spre orientare însemnâmu, ca vomu comunicá aici la fia-care casu diverse midilóce, remanêndu la voi'a respectiviloru d'a aplicá pe unulu séu altulu, séu si pe mai multe. Unde midilócele remânu fâra de efectu, trebe adusu mediculu.

Beti'a.

1. Ap'a rece ce se tórna si cu care se spala trupulu голу, mai vertosu capulu, se tiêne de cele mai bune midilóce desteptátóre din ametiél'a betiei. În Rusi'a ómenii beti întelniti pe strade se transpórta la fântân'a cea mai de aprópe, spre a torná asupra-le apa rece. S'a constatatú, cá aceste udâri reci si-au effectulu chiaru si la otraviri de opium.

2. Omulu beatu trebe pazitu de recéla. Oçetu cu

apa caldă beută, ori două linguri de *Liquor Amonii acetico* folosescu rapede.

3. Pentru evitarea ametieli, după-ce a scapatu nescine a bea multu, si pentru a promovă mistuirea beuturii spirituoase preste mesura, este bine a bea mai multisoru tea (ceiu) cu zacharu si lapte (inse fără de rumu).

4. Romanii vechi se îndătinău a bea cateva linguri de oleu, înainte de a merge la ospetie.

5. O linguritie de sare topita într'unu pacharu de apa si beuta inca folosesce contra ametiei de beutura.

6. Că midlocu în contr'a patimei beuturii se pôte privi si caféu'a. Ómenii, căroru le place caféu'a si escitatiunea usióra ce ea produce, sunt arare-ori beutori de rachiu si de vinu de professiune, si este constatat, ca de cându beutur'a cafelei s'a genaralisatu, aplecarea la betie s'a impușinatu multu.

7. Asemene buna contr'a patimei beuturii de rachiu si vinu este berea. Atari patimasi deprindîndu-se unu timpu óre-carele a bea în tóta diua bere, voru află ca acésta stêmpera setea de rachiu si vinu, se voru deprinde cu încetulu la escitatiunea domóla a ei si se voru află bine.

Mirosulu de gura.

1. Contra mirosului de gura, dacă vine dela unu dinte cariosu (mancatu) ajuta spalarea désa a gurei, mai multu inse curățitul gaurei dintelui insusi. Acést'a se face mai simplu prin o bucătica de harthie sbetóre, carea sbea fluiditatea cariósă. Dup'aceea gavanatur'a dintelui se pôte implea cu cêra. În timpul mai nou dentistii (medicii de dinti) plombéza dintii gaunosi, adica i curatia mai antaiu bine si astupa apoi gaur'a cu metalu. Cine prefara acestu midlocu, este bine se nu lase, că gaunosirea se înainteze, ci în data-ce simte stricarea la dinte se consulte pe dentistu.

2. De multe-ori mirosulu de gura se delatura prin periatulu si spălatulu cu apa rece, în care s'a pusu ceva apa de Coloni'a.

3. Dacă mirosul gurei vine din stomacu, atunci încetarea lui va urmá prin îndreptarea acestui-a. Unu medicu va scí constată totu-deuna adeverat'a cauza a mirosului, pentru a se scí ca ce este a se curá.

4. De multe-ori mirosul gurei provine din balosiarea (Verschleimung) grumazului. În acestu casu ajuta gargarisarea (spalarea în gura) c'o apa compusa din 4 uncii apa destilata si 2 grami pétra acra.

Inclinatiunea spre ingrasiatu.

1. Ómenii, cari sunt pré grasi, se-postésca; cáci, fómea usuca trupulu.

2. Unu culcusiú vertosu pentru nópte, preambulare si alergare multa, calaritulú si mai vertosu lucrulu trupescu vindeca mai bine cá ori-ce bol'a ingrasiatului.

3. Báile reci, inse numai de câte puține minute, innotatulú, beutur'a puțina, incungiurarea mancárilorú grase, a laptelui, óuelorú etc., bucatele uscate, dormitulú puținu si studiatulu multu inca sunt bune midilóce contra ingrasiatului, mai vertosu daca respectivulu se va deprinde a nu mancá mai multe rónduri de bucate, ci numai unu singuru feliu.

4. Suplinesce ceva lips'a de miscare, din care de comunu se nasce ból'a ingrasiatului, si frictiunea uscata a corpului, pe care o laudau atátu de multu cei vechi si carei ei adscriau efectu solutivu si subtietoriu. Frecarea peleí inse are a se face tare si îndelungu cu panura aspra, uscata.

5. Evita (incungiura) tóte nutremintele aromatice si berea; bea inse apa multa si manánca supe usióre.

6. La multi a folositu contra ingrasiatului propusulu firmu, de a nu cin'a sér'a, séu celu multu de a luá atunci unu te (ceaiu) fára rumu.

7. La acésta singura clasa de ómeni (la cei grasi) este de recomandatú fumatulu, pentru perderea de sacuri ce causéza acestu-a în corpulu omului.

Arsur'a.

1. Dacă arsur'a n'au produsu besîci, învelirea în bumbacu e fôrte buna. La începutu durerea e mai simtîta, dup'a- ceea înse curêndu încêta.

2. Cartofi (crumpene) crudi rasi, mere putrede, apa rece folosescu asemenea.

3. Arsuri mici d. e. la degetu trebe tîenute puçinu în apropiarea luminării aprinse, prin care durerea la începutu cresce, curêndu înse dup'aceea încêta cu totul. Se scie, ca candu unu bucatariu se arde la mîna, o tîene indată la focu fîra a considerá durerea; cîci scie, ca acêst'a încêta dup'aceea indată.

4. Apa plombósa ori apa de varu cu oleu de inu este celu mai bunu midîlocu la arsura.

5. Emblastru de rîni (Heftpflaster) pusu pe rana, evita sgancele urîte (cicatricele, Narben).

6. O buna unsóre de arsura este oleulu de macu, ori untulu de lemnu mestecatu si batutu bine cu albu-siulu unui ou si intinsu apoi pe unu petecutiú de pânza. Asemene buna e smântân'a si oleulu de inu.

7. Besîci se arata mai la tóta arsur'a ori prin ce s'ar causá acêst'a. Pune indată cataplasme (oblogele) de apa (Wasserumschläge), pana se domolesce dorerea d'antîiú, folosesc apoi o unsóre compusa din pãrti egale de oleu de inu si de âpa varósa, care se întinde pe o carpulitîa de inu si se innoiesce apoi cãtu se pôte de desu. Besicelo de arsura înse nu trebe nici-odata sparte.

8. Contr'a arsuri de sóre celu mai usioru midîlocu este udatulu cu apa rece si beutulu de apa rece.

Folosulu plânteloru de casa.

Medicii au constatatú de multu, ca aerulu pré uscatu, fia în geru de iérna, fia în arsîti'a verii, este fôrte stricatosu pentru plumâni si pentru tievea aerului si ca totu-asiá de influintia daunósa asupr'a organeloru de re-

sufiare are aerulu, ce se produce prin cuptóre cu incaldîre dinlauntru. Este adevèru, ca multi suferu de asta influ-
intia daunósa fâra se scie caus'a si fâra se cugete la de-
laturarea rîului.

Scimu adica, ca insusîrea recoritóre si restauratóre
a aerului dela tiéra, atátu de multu cautatu de câtra ce-
tieni, provine in partea ei cea mai mare dela umezél'a
aerului causata prin evaporatiunea apei si a plânteloru.

Inmultîrea evaporârii apei sta mai puçinu in puterea
nóstra, cu atátu mai multu inse putemu a ne folosí de
evaporarea plânteloru in interesulu sanetatiei nóstre. Acést'a
se face simplu prin procurarea unoru plânte de casa fra-
gede, foióse. Evaporatiunea plânteloru e fôrte mare. Unu
arbore mare frunzosu póte evaporá pe di o vadra de apa.
Plânte (florile) de casa evaporéza in proportiunea ma-
rimei loru si mai multu, ce se póte vedé din ap'a multa
ce trebe se le dâmu, daca vremu se nu vestezésca.

Daca nu vomu alege flori tare-mirositóre (ce de
altu-minte nu este greu, dupa-ce érn'a puçine plânte in-
florescu), atunci ele voru fi cu atátu mai priincióse sane-
tatii, fiindu-ca pârtile verdi ale plântei mai curatia aerulu
prin separarea oxigenului sub influinti'a luminei sórelui.

Ca svatulu de a tiené mai vertosu preste iérna câ-
tev'a plante verdi in casa séu flori puçinu mirositóre, nu
este gresítu, probéza din destulu viéti'a insasi. Cine in
atelieria, in scóla, in cancellaria se retrage pré multu din
societatea plânteloru, o platesce mai totu-deuna cu per-
dere sanetâti. Ér cine petrece partea cea mai mare a
vietii intre plânte, cum pecurarulu, plugarulu, venetorulu,
gradinarulu, este donatu dela natura cu sanetate, voia-
buna si barbatîe.

Cei, cari fâra a avé o gradina, sunteti legati prin
ocupatiunile vóstre numai de odaia, tieneti plânte in casa!
In atelieria, in cancellarie si chiaru in incaperile scólei n'ar
trebui se lipsésca nici candu cateva vase cu plânte verdi
séu flori.

Istori'a agriculturii.

Istori'a agriculturii este istori'a civilisatiunii. Cu stabilirea popórelor nomade si cu lucrarea paméntului, s'au mai imbunatatit si obiceiurile lor, s'au unit in societati, comune, orasie si state, si in vechime ori unde gasimu orasiile cele mai in florite, pe care le cunoáscem cá léganulu sciintiei si domiciliulu artelor, acolo gasimu si agricultur'a. — Chinesii, celu mai vechiu popor cunoscutu, au profesatu deja cu mii de ani inaintea erei crescine agricultur'a si crescerea vitelor, precumu si plugulu.

Din documentele religióse ale Indienilor se póte vedé, ca si ei au professatu agricultur'a. Langa Eufratu au fostu campii frumóse de cereale si livedi de pasciunatu, precum si crescere de vite inca in timpii din aintea lui Abrahamu; agricultur'a anticiloru egiptiani, merita o observare si mai atenta, unde pe pietrele din ruinele Egiptului se gasescu sculpiti ómeni cu pluguri in mána, si pe cându se aflau Israelitii in Egiptu, ei professau agricultur'a (cartea II-a Moisi, 9. 31 si 32). „Orzulu si inulu au fostu batutu de piatra, fiindu ca orzulu se coppersese si inulu se 'nodase deja, in sa gráulu si secara n'au fostu batute fiindu cá erau têrdie.“ — Si cultur'a bumbacului se vede ca au essersatu-o fórté multu egiptienii, fiindu ca momiele se gasescu in cea mai mare parte invalite in bumbacu.

Pare ca p'atunci agricultur'a — afara de China — erá prea puçinu intinsa pe la Egiptieni, si Israeliti. Dela Egiptieni s'a intinsu la Greci; chiaru israelitiloru le placea mai multu crescerea de vite de cátu lucrarea paméntului.

Ei semenau pe locurile lor: inu, orzu, gráu, pepeni, chimionu, castraveti, fasole, smochine, struguri, maşline etc. cosau cu secerea, treerau cu vitele si privéu cá o barbaria d'a opri vitelor sa manánce din producte pe timpul treeratului; de multe ori inse bateau productele

cu betie si le pastrau apoi in gropi, numite Silos. Acésta sistema de treerisiu si inmagazinare, usitatu in Orientu de mii de ani, se pastréza pâna astadi atátu p'acolo, câtu sî in Turci'a, Ungari'a, Romani'a etc. Intinderea agriculturii a fostu introdusa mai multu in Cartago, unde Cartaginesulu Mago a scrisu unu opu despre agricultura, care a fostu tradusu mai târziu in latinesce.

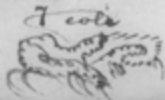
In Greci'a se vede ca agricultur'a erá bine inflorita, fiindu-ca gasimu, ca a avutu multi scriitori in acésta sciintia.

Din Greci'a, agricultur'a a trecut, cá alte multe arte, si sciintie, la Romani, cari au continuatu-o cu ingrijire si sistematicu; mai târziu insa, cându luxulu sî mândri'a devenira dominânde la Romani, negligearea agricultura, isi construi ra ville si gradini, si lucrarea pamântului o lasara pe mânele sclaviloru sub privigherea intendentiloru. Romanii insa aveau deja mai multe cunoscintie despre machine agricole de câtu celelalte state; ei posedau mai multe feliuri de pluguri si grape si chiaru treeratulu se facea prin machine, insa neperfecte.

Scriitorii cei mai insemnati in acésta sciintia au fostu: Coto, Saserna, Tremelius, Vorro, Virgiliu, Hyginu, Celsu, Atticu, Traccinu si Columella.

Prin concuist'a Romaniloru in Gali'a, Spani'a, Portugali'a etc., a fostu naturale, cá Cohortii, unde au fostu dusi ei — sa introduca cultur'a lor, semanându masline, cânepa, struguri etc. si favorisându agricultur'a; numai unde nu strebatura Romanii, agricultur'a a ramasu inapoiata. Germanii, cari traieau in cea mai mare parte prin paduri din vênatu, au avutu numai crescere de vite, ingrigeau fórté puçinu de lucrarea pamântului, lasandu-o pe sém'a femeiloru si a sclaviloru, prntru ca liberulu barbatu dispretiuiá agricultur'a.

Prin religiunea crescina obiceiurile germaniloru se mai indreptara, padurile incepura a se luminá din cându in cându; in locul lor se facura câmpii de semenatu, de fenatie, gradini; la acésta progresare au luat monas-

tirile partea cea mai activa, si fiindu-ca in monastiri se aflau multi calugari italieni, ei au adusu multe semanturi si plante din Itali'a.

Insa popórele slave au posedatu agricultur'a cu multu mai inaintea germaniloru.

Déra fórté incetu a mersu cultur'a inainte, si pre lînga dîns'a a mersu fórté incetu si agricultur'a, si in cursu de sute de ani nu a facutu mai nici unu progresu.

Nomadisarea popóreloru, feudalismulu, continuele resbele si certe, unde numai nobleti'a posedá mosii si numai sclavii lucrau pamêntulu, cari nu aveau nici o proprietate si cari erau impovarati numai cu clâci si cu servicie de resbelu, n'au lasatu cá progresulu sa inainteze.

Câtu-va inaintea nascerei lui Cristu, Romanii incepura a face conquiste in Panoni'a si Daci'a si a asiediá colonii. Se vede ca ei erau deja bine progressati in agricultura, fiindu-ca se vede inca astadi in carpati, unde acumu se afla paduri seculare, urme de pamêntu muncitu; ca acestea datéza de cându cu Romanii, se constata prin ruinele canaluriloru de sistemu romanu.

Déra nici aci agricultur'a n'a avutu timpu a progresá. Atrasi de dulcea clima si de bogati'a teritoriului, venira hordele selbatice din Asi'a de vest, cari nu cunosceau nici de cumu agricultur'a, luara in stapanire unele pârti, se luptau, se goneau seau se nimiceau unii pe altii; Ilirieni, Vandali, Bulgari, Huni, Marcomani, Goti si alte popóre remasera unu timpu mai lungu seau mai scurtu, se hraneau insa mai multu din vênaturi si pescuiri. Pe cându magyarii venira in aceste locuri, din tóte popórele citate mai susu nu remasera de câtu Bulgarii, Chasarii si Romanii. Cultur'a Romaniloru fu nimicita si fórté incetu se dedara cu agricultur'a atâtu invingatorii, câtu si invinsii.

Insa continuele resbele interióre au inpedecatu partialu progresulu, cu tóte acestea bunulu teritoriu a produsu producte bune chiaru fâra multa ingrijire.

Déra luându-se mereu dintr'unu obiectu si nepunându-se nimicu la locu, se întielege ca trebue din ce in ce sa se micşioreze, pâna ce in cele din urma nu rămâne nimicu. Totu astfeliu s'a urmatu si cu pamântulu; es-ploatându-se mereu fără a se mai îmbunătăţi, puterea pri-mitiva s'a mai secatu. Acést'a a silitu pe ómeni, a se gândi mai seriosu la ceva îmbunătăţiri, ast-felu ca din anu in anu agricultur'a merge acum înainte. Multele machine de diferitele lucrari agricole dau o dovada destulu de buna despre progresulu acestei ramure.

Si in tiér'a nóstra agricultur'a a luat de câti-va ani unu mare aventu spre progresu, cu tóte acestea lasa inca multu de doritu. Insa nou'a era ce se va creea prin dru-murile ferate va animá si acésta bransia cá pe multe altele.

„Mercant.“

Notitie economice.

Fructe marcate. Gradinariii englesi lipescu pe póm'a inca necópta littere din charthie négra, care apoi, cându póm'a s'a coptu, se spala. Litter'a va remané ve-diuta pe póma, cá firma a gradinarului.

Contr'a furniceloru. Apa de varu turnata in cuiburile si pe urmele furniceloru, le alunga pe aceste, daca nu le omóra. — Furnicele fugu de varu. Cá ele deci se nu se suie in pomu, tragemu unu cercu cu varu impregiurulu pomului, cá de 2 policari latu.

Nutremêntu pentru albine. Unu chilo de zacharu se ferbe c'o fluiditate compusa din $\frac{3}{4}$ litru apa si $\frac{1}{4}$ litru oşetu de celu mai bunu atâtu timpu, pana cându capeta colórea galbina. Mass'a se tórna apoi in-tr'unu blidu latu (taieriu) unsu mai antâiu cu grasime, si înainte d'a se reci, se taie in bucâti lunguretie, cari se punu in cosiurile albineloru. Cându mass'a dupa sleire s'ar cristalisá, acést'a este semnu, ca n'au fertu de-ajunsu

si in acestu casu o punemu érași in topitóre (fâra apa), cá se férba de nou.

Coptulu pereloru. Multe sorturi de pere, daca remânu multu in pomu, se malaieiéza, ori se sbercescu si astu-modu remanu fâra de gustu si nu se potu folosi. Daca inse le vomu culege inainte d'a fi deplinu cópte si le vomu depune la unu locu temperatu, remanu gustóse si mustóse. Timpulu, cându sunt a se culege spre acestu csopu este, candu incepu a si-schimbá colórea.

Ólele nóue de flori. Tóte plânte de casa suferu, daca se punu in vasu nou. Lutulu arsu trage in sine ap'a din pamêntu, prin ce pamêntulu se contrage si se forméza impregiurulu vasului inlauntru unu spatiu golu intre vasu si pamêntu. Radacinile plânteii sunt prin acést'a espuse, ap'a nu petrunde bine la ele, ci se stracóra pre la marginea vasului in-josu. Plânt'a se usuca apoi. Pentru a delaturá acestu reu, ori-ce vasu nou de flori trebe pusu mai antâiu óre câtu timpu in apa si numai dup'aceea asiezatú pamêntulu si flórea in elu.

Contra pureciloru la plânte. Ferbe pelinulu (plânt'a) in apa si daca s'a recitu bine, uda cu acést'a apa plântele sér'a.

Otravirea sióreciloru. Pune intr'unu blidu cu apa o scatula de lemnusie (aprindióre, chibrituri) si o mâna de ovesu, care se stea in acea apa 12 óre. Dup'aceea scóte ovesulu si lu-usca si lu-risipe pe unde scí ca vinu siórecii. Vei grigí inse, cá se nu apuce a mancá din acelu ovesu alte animale de casa (gaini etc.).

A scutí pomii de góngé stricatóre. Prin afumatulu cu puciósa se potu alungá din pomu omidele, gandacii de maiu si multe alte góngé. Spre acestu scopu ne folosimu d'o tigae pusa intr'o prajina. Presaramu puciós'a pe carbuni si tienemu tigaea sub crengi d'arondulu. De multe-ori e de ajunsu, a pune vasulu cu puciósa la radacin'a pomului josu.

Gainele, cari manânce óuele, se potu curá in modulu urmatoriu: luâmu unu ou, i facemu dóue gauri câtu se póte de mici la ambele vêrfuri, suffâmu pe o gaurice cá intregu cuprinsulu oului se ésa pe ceealalta. Umplemu apoi oulu cu apa piparata tare. Astupâmu apoi gaurile cu ceva gipsu ori varu si lu-punemu la gaina, cá se lu-sparga si manânce. Totu asiá se curéza câinii, cari s'au invetiatu a furá óuele. Nici gain'a, nici cânele nu va mai cercá se guste vre unu ou a dóu'a óra.

A cunósce falsificarea cafelei cu cicóre. Tórna o linguritia de cafea macinata intr'unu pocalu cu apa; daca e mestecata cu cicóre (Cichorie), acést'a indata se lasa la fundu si coloréza ap'a galbinu; din contra cafeu'a curata remane catu-va timpu inotându d'asupra apei.

Unu surrogatu bunu de cafea dau castaniele dulci, cari prin caldura se descója, apoi se prajescu si se macina. O lingura plina ajunge la 4 tave.

Alungarea insectelor sburatóre din odâi. Acatia d'asupra unei lampe aprinse o bucatîca de camforu, inse asiá, cá se nu se aprinda. Camforulu afumatoriu alunga din casa la momentu insectele sburatóre.

Vermii de brânza se scotu, daca presarâmu pe brânza de-asupr'a piperiu negru si lasâmu vasulu in care se afla brânz'a deschisu. In cateva óre toti vermiu se departa din vasu, stropimu dup'aceea branz'a cu rachi curatu de bucate, inchidemu vasulu éراسi si lu-legamu de-asupra cu o cârpa. In acea brânza nu se voru mai face vermi.

A pastrá crastavetii verdi pana la Craciunu. Crastavetii verdi se iau frumosu de pe vitia si indata se ungu cu albusiu de ou preste totu, se lasa a se uscá si se pastréza apoi la locu sventatu.

Femei'a româna *)

Unulu dintre invetiatii nostri contimpurani, celebrulu istoricu Hajdâu in cercetările sale dupa acele midilóce seculare si providentiale, prin cari Romanii preste totu au pututu se si-pastreze cu atât'a persistintia limb'a, datinele, traditiunile, caracterulu, fisionomi'a, intr'unu cuvântu tóte elementele din complecslu cârora se forméza corpulu compactu numitu nationalitate — vine la rezultatulu: ca pâna acum ângerulu pazitoriu alu Romanismului a fostu la Romanii de preste Dunare femei'a, in Romani'a propriá de adi—pusetiunea geografica, ér in Transilvani'a — cartea.

Este antâiu disu femei'a, câci dintre toti factorii mai multu ea este mantuitoarea nationalitâti romane in totu loculu.

Se vede, ca Atotuputintele, spre a perpetuá nationalitatea nóstra pe pamântulu acestu-a multu cercatu, a saditu in femei'a româna mai multe vertuti de-câtu in tóte alte femei.

In tóte stările vietii, de josu dela colibuti'a tieranului, pâna susu la palatulu domnescu, femei'a romana si-a implinitu in toti timpii de minune asta missiune a ei providentiala.

*) Cá rectificare a erorei comise la pagin'a 75 a acestui calindariu pentru anulu 1873 prin publicarea articolului intitlatu: „Despre femei.“

Pe-cându mai ará d'a se culege cól'a din urma a calindarului p'acelu anu, trebuindu se placa intr'o caletoria neamenabila in afacerile institutului de creditu „Albina“, amu incredintiata lucrulu unui tēneru cu adaosulu, ca daca ar mai lipsí manuscriptu la cól'a din urma se compuna densulu ceva pentru rubric'a „varietâti.“ La reintórcere vediui cu multa parere de reu trecuta in calindarulu meu traductiunea unui articulasiu: „Despre femei“ de cuprinsu cu totulul contrariu simtiemintelor si convictiunilor mele. Inse ce erá se facu? Calindarulu erá dejá tiparitu, legatu si in parte espedatu. Indreptarea nu mai erá cu putintia.

Vêngiosî'a si tenacitatea in munca, prin care român'a tierana asuda alaturea cu barbatul ei de diminéti'a pâna sér'a la lucrulu greu ala paméntului mai implinindu pre-lânga aceea tôte celelalte detorintie casnice, — sunt cunoscute. Român'a tierana este mai muncitóre dintre tôte femeile globului.

Ur'a a totu ce nu este romanu, neaplecarea de a se casatori cu straini — au fostu in toti timpîi caracteristic'a romanei tierane, a fostu arm'a nóstra de aperare contr'a assimilatiunei straine in timpul celu lungu de sclavia, prin care amu trecut.

Cu tari'a si perseverarea in suferintie femeile române au intrecutu de-multu si cu multu pe barbatii loru. Pre-cându in timpîi de trista aducere a-minte, curêndu dupa rapirea drepturilorle nóstre politice, aristocratî'a inalta romanésca din-cóce de carpati a trecut mai tóta in castrele straine, român'a tierana a preferitu mai bine miseri'a si sclavi'a pe viétia cu unu consórte elu vietii românu, decâtu drepturi, libertate si stare cu unu soçiú strainu.

Se scie, ca religiositatea, moralitatea a domnitu totu-deun'a la poporulu nostru tieranu, câci român'a tierana a fostu in toti timpîi modelu de moralitate. Sciti intemplantu lui Stefanu celu mare c'o fetitia de tieranu, carea i-a refusatu cu statornicia tôte darurile ce i-apromitea acelu-a si 'n urma la amenintiarea, ca o va legá de unu calu ce sbóra si o va espune mortii celei mai torturatóre, ea i-a respunsu:

„De cód'a unui calu tu me vei legá,
Dar pre tine, Dómnne, nu te-oiu sarutá!“

Audíti, tôte darurile paméntului, de cari dispune unu domnitoriu nu fura in stare se induplece la unu sarutatu p'o simpla fetitia de tieranu, carea s'a dechiaratu mai gat'a a primí mórtea cu cele mai mari chinuri, decâtu se suferi cea mai mica pata in curatieni'a ei ângerésca.

Femeile române au desvoltatu in toti timpîi si unu eroismu de admiratu alature cu barbatii loru, ce dîcu? de multe-ori i-a intrecutu p'acesti-a.

Uniculu si celu mai stralucitu faptu istoricu de eroismu, cu care se falescu astadi femeile germane, este, ca intr'o cetate a loru ôre-unde, aflandu-se barbatii loru cu ele impreuna impresurati si inchisi de inamicu, comandantele acestui-a a datu voia femeiloru, se ésa din cetate, avêndu voia a luá cu sine fia-carea unu singuru obiectu ce va voi. Femeile germâne si-luara atunci fia-carea barbatulu in spate si esîndu dísera: „éta obiectulu celu mai scumpu alu nostru!“ si cu acést'a scapara viéti'a barbatiloru loru.

Cu totulu altu-felu ne infacisiéze istori'a eroismulu romaneloru. Pre-cându consórt'a germana si-iá pe spate barbatulu, cá se lu-scape de mórte, mam'a romana inchide usile castelulu fiului ei Stefanu, se lapeda de elu, daca nu scie invinge.

„Daca tu esti fiulu meu, nuti sunt muma eu.

Celu-ce pentru tiéra nu scie se móra

E c'acele paseri, ce in nópte sbóra,

Mergi, te lupta, pentru tiéra mori

Si ti-va fi mormentulu coronatu cu flori!“

Asiá s'au educatu la noi eroii nationali. Astu-modu fiulu românei eroice ajunse a se numi „Celu-mare“.

Asiá mam'a româna!

Ér' amant'a romana si-conditionéza alipirea si amorulu ei dela faptele eroice ale amantului. Unu trândavu nu este demnu de man'a si inim'a unei romance.

Cându unu amantu infacisiá alesei sale câmpulu de batalie privitu printr'unu inelu alu ei, o întrebà:

„Ah, spune-mi frumusica, cu pèrulu aurelu

Au tie nuti-e frica, de vedi prin inelu?

Ce respunde fetiti'a?

„Ba frica de robie mi-este mie zeu,

Dar' mergi in batalie, de vrei se fi alu meu.“

Si istori'a ne mai dá inca numeróse esemple de aceste. Faptele soçiei lui Mihaiu-bravulu si a domnitiei Floric'a sunt cunoscute. Cine nu scie de eroismulu unei Dómnne Ruxanda a Lapusneanului, a Dómnnei Chiajna a lui Mircea-Voda, a unei Aneta Ipatésca, carea inarmata cu dóue pistóle incuragiá la 1848

poporul Bucurescianu la aperiarea libertăților democratice, pre-candu in muntii apuseni ai Transilvaniei femeile tierane luptau alature cu barbatii lor prin multa bravura? Care natiune pôte se produca din istori'a ei dovedi mai frumoșe si mai numeroșe despre eroismulu femeiloru ei?

Daca in secululu nostru arm'a, pôterea bratiului, cá factoru alu inaintării nationale si alu pregressulu unui poporu, sunt inlocuite prin cultura, si daca secolulu nostru se dice alu reuniuniloru: atunci in Transilvani'a femeile au fostu, cari au infiintiatu la romani cea d'antâiu reuniune in Brasiovu pentru crescerea fetitieloru sermane. „Asociatiunea“ noastră transilvana, a barbatiloru, dată cu multu mai dincóce. Totu asiá in Moldova femeile infiintia atare reuniune. In sîrulu invetiatiiloru recunoscuti si de alte popóre, avemu o Dora d'Istria, carea prin eruditieuna si scrierile ei este de renume european.

Multe sunt dara virtutile si proprietățile eminente ale femeiei romane, prin care ea devine conservátorea cea mai potinte a elementulu nationalu. Eruditulu nostru de pia memoria J. Maioreescu ne spuse, ca in caletori'a sa la acele mici fractiuni de Romani din Boemi'a, Istri'a si alte pârți numai la femei a gasitu pastrate datinele si numirile nationale in tóte obiectele lor de casa, éra barbatii nu mai sunt de cunoscutu. Caletorulu anglesu Martin Leake a scrisu inca pela inceputulu secolulu pre-sinte de fratii nostri de preste Dunare: „Cele mai multe femei nu intielegu nici o alta limba, afara de cea romanesca, pre-candu toti barbatii vorbescu grecesce.“

Éta deci, cum femei'a romana este ângerulu pazitoru alu romanismulu in totu loculu, in totu timpulu, sub tóte impregiurările si cu tóte midilócele, in-cátu D. Bolintianu avuse mare dreptate, cându scrise: „Daca vre o data acestu poporu (romanescu) va scapá de a fi cotropitu, va avé o limba cultivata, o literatura, o istoria, unu nume in sfersîtu, elu va fi detoriu acést'a numai femeiei române.“

Din Regulamentele Institutului de creditu si de economii „Albina“ din Sibiu.

Pâna acum institutul „Albina“ face următoarele operatiuni: Depuneri, imprumuturi ipotecari, escomptu, lombardu, schimbu de moneta, comisiuni.

I. Depunerile.

Pentru depuneri de capitale spre fructificare (cu crescerea dobândii) la institutu sunt următoarele dispușetuni:

1. Cea mai mica depunere, ce se pôte face la institutu este de 50 cruceri.

2. Pentru depozitele urmate la institutu se dau interese; marimea acestoru-a se fipséza din cându-in-cându prin Consiliulu de administratiune.

3. Interesele se essolvu decursive la fia-care semestru si la ridicarea capitalului de-o-data cu acestu-a.

4. La finea fia-carui semestru interesele neridicate se capitaliséza, adica s' adaugu la capitalu pentru fructificare mai departe.

5. Schimbarea interesselu se publica cu 30 dîle mai nainte d'a se pune in lucrare.

6. Deponentulu primesce unu libelu, in care se însémna summele depuse cum si essolvirile interesselu si capitalului.

7. Ver-ce depositu (inlocare) ori essolvire se confirma prin dóue subscrieri din partea institutului.

8. Institutulu computa tôte depunerile si esolvirile dupa valuta austriaca.

9. Interesele depunerilor incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii si incéta cu diu'a premergátóre dîle, in care se ridica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pușinu 15 dîle.

10. Ridicarea depunerilor, cum si raspunderea interesselu urméza numai prelânga producerea libelului

sunatoriu despre acele depuneri. Producatorul unui atare libelu este legitimat la primirea esolvirei prin posedarea lui, încâtu această esolvire nu este impededată prin vre-o amortisare pornită a libelului de depunere respectiv, ori prin vre-o opréla judecatorésca, ori încatu celu scrisu în cârtile institutului cá proprietaru alu summei depuse, nu si-a rezervatu în acelesi prin subscrierea sa dreptulu, cá banii depusi se se numere cessionarului, ori plenipotentiatului seu înscrisu. Asemeni conditiuni se însémna în respectivulu libelu de depunere, cum si în cartea institutului.

11. Presentantulu unui libelu de depunere, ce contine rezerv'a amintita sub p. 10., are a se legitimá asupr'a personalității sale. Cessiunea depunerilor facute cu această reserva, cum si plenipotinti'a pentru ridicarea loru, are a se face în însusi libelulu de depunere prin subscrierea propria a deponentului primitivu, ori a plenipotentiatului seu, cu subscrierea a doi martori.

12. Amortisarea libeleloru de depunere perdute are a se efectuí în sensulu legiloru în vigóre.

13. Directiunea institutului este în dreptu, a refusá primirea de cutare depunere si, dupa premers'a incunoscintiare de trei luni, d'a redá deponentului chiaru si fâra vointi'a lui, ver-ce despositu banalu. Candu locuinti'a acestui-a n'ar fi cunoscuta, atunci incunoscintiarea urméza prin inserare de trei ori în foile publice, si daca capitalulu nu se ridica la terminulu pusu, interesele încéta.

14. Deposite banali pana la summ'a de 100 fl. se potu ridicá dela cass'a institutului ori-candu. La summe mai mari inse, daca, dupa aflarea directiunei, starea cassei nu concede raspunderea momentana, se cere premergereá unei insciintiári, si anume pana la summ'a de 500 fl. de 15 dile, si dela această summa în susu de 30 dile. Ér' candu starea cassei concede, se esolvu îndata si depuneri mai mari. Cu tóte aste unulu si acelasiu deponentu nu póte se pretinda, a i se replatí în cursu de trei luni un'a dupa alt'a mai multu, cá 6000 fl. din cass'a institutului.

15. La dorinți'a deponentului se potu stabili in dîu'a depunerii capitalului, cu abatere dela punctu 14., si conditiuni speciali de essolvire, cari se însémna apoi in libelu si in cartea depoziteloru institutului. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalități speciali.

16. Dupa capitalele anunciate si neridicate, din dîu'a espirării terminului nu se mai computa interese.

17. Ridicarea depunerilor dela institutu se adeveresce prin subscrierea pârții.

18. Depunerile tramise prin posta, pre-lînga comunicarea adresei deponentului se resolu totu-deuna in dîu'a primirei. Asemene se potu efectui prin posta anunțări si ridicări de capitale.

19. De presentu institutulu da pentru depuneri următoarele interese:

- a) pre-lînga anunțarea ridicării in sensulu statuteoru 6%
- b) sub conditiune, d'a se anunțá institutului ridicarea depunerii cu 3 luni inainte 6½%
- c) sub conditiune, d'a se anunțá institutului ridicarea depunerii cu 6 luni inainte 7%.

II. Imprumuturi ipotecari.

1. Summ'a minimala a unui imprumutu ipotecaru e de fl. 200 ér' terminulu celu mai lungu pentru accordarea lui de cinci ani.

2. La fia-care casu de imprumutu se stabilesc prin Directiune dupa impregiurări si invoiéla, modalitatea respunderii imprumutului, conformu §. 128 din statute séu de-o-data, séu in anumite rate, séu in annuitati.

3. Tóte imprumuturile ipotecari se accórdá sub conditiunea abdicerii reciproce de 6 luni.

4. Ipotec'a oferita se póte insarciná numai pâna la ⅓ a pretiului constatatu.

5. Interesele se platescu anticipative pe câte unu anu, ori ½ anu.

6. Cererile de imprumutu se facu in scrisu si sunt a

se adresă francate către Direcțiunea „Institutului de credit și de economii Albina” în Sibiiu. Acele au să conțină a) numele, caracterul și locuința petintelui, b) postea cea din urmă, c) jurisdicțiunea politică și judecătorească de care se ține petintele, d) suma împrumutului cerut, e) timpul pe cât se cere împrumutul și modalitățile, sub cari se dovedește răspunderea lui, f) numirea și descrierea ipotecii, g) modul, în care petintele vrea să asigure contribuirea la fondul de garanție în sensul §. 118 lit. h. și 119 din statute.

7. La cerere e să se aducă a) cel mai nou extract autentic din cartea fundală despre realitățile oferite de ipoteca, afară de aceea b) la moșii, fîi'ă catastrală său extract autentic din cartea catastrului de venit și, dacă se poate, conspecte de venit de pe mai mulți ani, c) la case, fașsiunile de chiria pe cei din urmă 6 ani, adeverite în mod demn de credință, d) dovada dela oficiul de contribuție despre contribuțiunea anuală după realitățile oferite de ipoteca, din care se să poată vedea atît ordinariul său contribuțiunea directă, cât și diferitele aruncături de ori-ce nume și categorii, e) libelul de dare, f) 20 cruceri pentru coperirea portului cu corespondința.

8. Împrumuturile ipotecare se acordă în sume divisibile prin 100.

Ramului acestui-a înse se va putea da dezvoltarea mai mare numai, după ce institutul va fi în stare, d'a emite în sensul statutorilor sale scrisurile fonciare (Pfand-briefe).

Pînă atunci înse institutul e avisat, să pună pondul principalu asupra escomptului.

III. Escomptul de schimburi.

1. Institutul escomptea de-o-camdata numai schimburi (politie, cambie, Wechsel) locali și domiciliu, cari sunt de plată în Sibiiu.

2. Schimburile au să fie garantate prin cel puțin trei subscrieri.

3. Se escomtéza si schimburi cu mai puşinu de trei subscrieri pre langa pemnorare (zalogire) de harthie de valóre, ori de moneta in pretiu correspundietoriu garanţiei recerute.

Dupa §. 161 alu legii commerciale unguresci nu este permissu societatiloru, a primi de pemnu (zalogu) actiunile loru proprie.

4. Schimburile se escomptéza la institutu pe terminu de celu multu 6 luni.

Schimburi despre summe mai mici cá 200 fiorini nu se escomptéza.

5. Pentru inlesnirea publicului la cass'a institutului se gasescu in totu timpulu blanchete (tiparituri) de schimburi.

6. Subscrierile pe schimburi séu trebe se fia firme cunoscute, séu se se faca in localulu cassei institutului, séu se fia legalisate prin notariu publicu ori prin judecatoria, séu in fine schimbulu are se fia propusu pentru escomptare prin vre-unu omu de incredere alu institutului dupa instructiunile urmate in asta privintia.

7. Schimburile pentru escomptare se predau in persóna la cass'a institutului, despre predare oferentulu primisce o adeverintia interimale, care la primirea valutei, ori la restituirea schimbului, este a se inapoiá cassei institutului.

Se potu inse tramite schimburile si prin posta la adres'a Directiunei.

8. Cându concedu referintiele cassei, se accórda la imprumuturi cambiali si prolongatiuni, pre langa raspunderea de celu puşinu a 5-a parte din capitalu. Despre restu se da schimbu nou cu subscrierile de mai 'nainte.

A 5-a parte din capitalu vine a se luá la tóte prolongirile dela summ'a primitiva a imprumutului. Schimbulu nou de prolongire are a se predá institutului inainte de espirarea schimbului vechiu.

9. Interesele de escomtu sunt 10⁰/₀, afara de aceea se mai incasséza o provisiune:

pana la 100 fl. de — fl. 10 cr.
 dela 100 fl. " " 500 " " — " 30 "
 " 500 " " " 800 " " — " 50 "
 " 800 " " " 1000 " " 1 " — "
 ér dela 1000 fl. insusu de fia-care 500 fl. câte 50 cruceri.

Asta provisiune vine a se respunde de fia-care schimbu cu respiru pâna la 4 luni fâra privire, daca acelu-asiu este nou, ori de prolongire; ér la schimburile cu respiru preste 4—6 luni provisiunea de susu se respunde duplu.

Afara d'aceea la schimburi, a câroru valuta nu se ridica in persóna la cass'a institutului, ci se tramite in calea corespondintiei prin posta, se platesce si o compe-tintia de scrisu de câte 20 cruceri de fia-care schimbu.

10. Schimbulu nerescumperatu la dîu'a scadintiei, se protestéza si multu in 7 dîle dupa aceea se preda ad-vocatului institutului pentru incassare prin intrevenirea judecatoriei.

11. Dupa-ce institutulu a stabilitu si in ramulu es-comptului cele mai usióre conditiuni, va starui necondi-tionatu si cu tóta rigórea la tienerea termineloru cu punc-tualitate.

De aceea nu mai capata imprumutu dela institutu acelu-a, respective nu se voru mai escomptá de institutu schimburile cu subscrierea acelu-a, carele a fostu incu-satu la judecatorie de dóue ori pentru pretensiuni ale in-stitutului, séu dela care institutulu a fostu necessitatu vre-o-data a si-scóte pretensiunea prin esecutiune, fia fostu elu subscrisu pe schimbu in ori-ce calitate (cá ac-ceptantu, ori trassantu, ori indossantu etc.)

IV. Lombardu.

Institutulu dá imprumuturi pre-linga zalagire de ar-gintu, auru, si charthie de valóre notate la bursele publice.

Fiindu-ca nu tóte charthiele de valóre notate la burse se primescu de institutu cá coperire la imprumuturi de lombardu, pentru evitarea de spese, va fi bine la fia-

care casu a se întrebă mai întâiu la Directiunea institutului.

V. Alte affaceri.

1. Institutulu Albin'a escomptéza (rescumpera) si înainte de scadintia (expirare) cuponii dela charthiele de statu, dela actiunile proprii, cum si dela alte charthie de valóre, daca pretiulu cuponiloru este ficsatu, pre-langa subtragerea procenteloru sale; ingrigesce de incassarea schimburiloru in contulu altor'a, de cumperarea si vendiarea charthieloru de statu si a altoru charthie de valóre si midilocesce ori-ce alte affaceri de banca si de comissiune in sensulu statuteloru sale.

2. Institutulu este autorisatu a cumperá si a vinde-immobiliu (realități, mosie). Se dau multe occasiuni favoritoare pentru acésta operatiune, a căroru comunicare institutului din ori-ce parte va fi binevenita. Se vându de multe ori mosie mici si mari din mâna libera si mai vertosu prin licitatiune la termenele din urma cu pretiuri scadiute. Propunerile de acésta natura institutulu le va considerá mai vertosu in casuri, candu sunt prospecte sigure de curênd'a vendiarea cu profitu a realității ori mosiei cumperate, fia in intregu ori prin parcellare. Institutulu va compensá cumperatoriloru profitulu prin conditiuni si modalități usióre la respunderea pretiului de cumperare.

3. Interesele la tóte imprumuturile ce accorda institutulu sunt pana la alte impregiurări 10%.

4. Scrisorile nefrancate nu se primescu la institutu. La scrisori, prin care se cere dela institutu in ori-ce afaceri respunsu in scrisu, este a se alaturá pentru copierea portului o marca de 5 cruceri.

Statutele institutului, se vându cu 20 cruceri esemplarulu.

POESII.

Vrajitórea.

I.

Feti frumosi, veniti la mine,
Ca mi-dau bobii astadi bine!
Se dea mam'a cu ghioculu
Se ve gâcesca noroculu!
Ve descântu de obrocéla,
De năjitu, de zapacéla,
De deochi, de bube rele,
De cutitu si d'ale iele;
Chiaru de dragoste ve facu
Si cu mândrele ve 'mpacu!

II.

Are mam'a lécuri multe,
Maritu chiaru pe cele slute,
Facu flacâii de suspina,
Si incalecu pe prăgina.
Prin descântecele mele,
Inchegu ap'a, rupu din stele;
Facu frumosulu de i-uritu
Si frumosu pe celu uritu,
Oprescu plói'a, opresu vântulu,
Restornu ceriulu si pamântulu.

III.

Vino 'ncóci draga fetitia,
Cu flori rosii pe guritia,
Vinu cu mam'a nu mai plânge,
Inimiór'a nu-ti mai frânge,
Vin' se vada maiculiti'a
Care ti-este suferinti'a;
Se ti-dau lécuri ce se cere
Se ti-aline a ta durere.
Se ti-dau léculu celu mai bunu
Pentr'o fata de românu.

IV.

— Valeo! draga maiculitia!
Fi-va óre cu putintia,
Se-mi mai capetu veseli'a,
Veseli'a si juni'a?
Suferu tare, betranica,

Inimiór'a mi se strica,
Ca sunt fata de Romanu,
Si me 'nsiéla unu pagânu,
Unu streinu ce de barbatu,
Din pecate mi-amu luat.

V.

Nu mai plânge mandrulitia!
Da-mi trei fire din cositia,
Da-mi si-o flóre de pe plaiu,
Si pâna la sfersitu de Maiu,
Va veni vântulu celu mare,
Si c'o singura suflare
Spulbera-va totu in cale
Dela munte pâna 'n vale:
Si scapate-va de dânsulu
Alinâti-se-va plânsulu.

VI.

Si mai da-mi unu semnisiору
Dela mandru-ti sinisiору,
Se facu chiaru pe sântulu sóre,
L' acea di de serbatóre.
Se stea 'n locu, se te privésca,
Si-unu nou mire se ti-gasésca;
Mire bunu si omu de bine
Totu d' unu sânge cá si tine
Mire dulce dragalasiu,
Mândru puiu de Romanasiu.

VII.

Feti frumosi, veniti la mine
Ca mi-dau bobii astadi bine
Se dea mam'a cu ghioculu,
Se ve gâcesca noroculu!
Ve descântu de obrocéla,
De najitu, de zapacéla,
De deochi, de bube rele,
De cutitu si d'ale iele;
Chiaru de dragoste ve facu,
Si cu mândrele ve 'mpacu.

(„Telegrafulu“ din Romani'a).

Ieri si astadi.

Ieri pamântulu erá verde,
 Adi pamântulu e 'nalbitu,
 Si prin negura se perde
 Sórele ingalbinitu.

Ieri caldura, adi zapada,
 Si din codrii pudruti
 Esu in graba, dupa prada
 Uli si ursii flamenditi.

Ieri voiós'a ciocarlie
 Sburá 'n sóre ciripindu;
 Adi pe vested'a campie
 S'audu corbii croncaindu.

Ieri natur'a 'n tineretia
 Erá dulce la privitu;

Adi urit'a betranetia
 Peste frunte-i s'a latitu!

Ce durere vie, crunta,
 A stersu mândrele-i colori,
 S'a facutu a fi carunta
 Din amurgalu pâna 'n dñori?

O natura! Cá si tine
 Omulu verde si 'nfloritu
 Intr'o clipa, vai! devine
 O ruina de jelitu.

Si elu nici ca mai zaresce
 Dupa timpulu de ninsori
 Primaver'a ce zimbesce
 Intre sóre si 'ntre flori!

V. Alecsandri.

Iérn'a la satu.

Fulgisiori de nea, cadeti!
 Se me 'nchidu intre paretii:
 Scannulu la focu se-mi tragu,
 Se privescu la voi cu dragu.

Cadeti, fulgisiori de nea!
 Si-mi aduceti érna grea:
 Ca la vétrea me facu ghemu,
 Si de érna nu me temu.

Siedu la focu de-me 'ncaldiescu,
 Si cu ochii retacescu,
 Preste dealuri si campii,
 Ce zacu triste si pustii.

Si vedu arborii carunti,
 Albé culmile de munti;
 Audu vântulu siuerându,
 Cânele de frigu urlându.

Si mai punu lemnu pre focu,
 Contemplându unu veselu jocu,
 Joculu veselu de schintei,
 Ce desfata ochii mei.

In pribegele-mi gândiri
 Far' de numeru suveniru,

Cá schinteile resaru,
 Si cá ele totu disparu.

Totu gândescu, gândescu mereu,
 Si rechiámu trecutul meu, —
 Si traescu intr'unu minutu,
 Anii toti, cati au trecutu!

De gânditu asiu totu gándi...
 Dar' inceptu a se trezi,
 Pe la vétrea, pe la usi,
 Cântaretii greerusi.

Éta sér'a c'a sositu,
 Ochiulu dilei c'adormitu:
 Lun'a pasa pintre nori,
 Fete mergu in siedietori.

Fulgisiorii cadu mereu,
 Néu'a-i mare, geru-i greu;
 Si vinu cioici si huhurezi,
 De-si facu cuiburi prin jiredi.

Fia ghiatia, fia geru,
 Eu sciu bine, ca nu pieru:
 Langa focu mânilé 'mi frecu,
 Si cu puic'a totu petrecu.

Nu mai âmbļu pre la porti,
Cându dormu ômenii cá morti,
Dupa mândre se oftezu,
Degeratu se fantasezu.

Ci cá omulu cu norocu,
Cátu e sér'a stau pre locu,
Cu puicuti'a totu glumescu,
Basne lungi îi povestescu.

Totu însîru la margariti,
De voinici nenorociti,
Si de fete de 'mperati,
Si de smeii infricosiati.

Basnuescu de Fêtu-frumosu,
Cum in codru recorosu,
Cu Ilén'a se 'ntêlniá,
Si cositi'a-i neteziá.

Basnuescu de-unu Paunasiu,
Voinicelu si dragalasiu,
Dragalasiu si voinicelu,
De 'ti perdi mintea dupa elu...!

1873.

Fia chiar in carnavalu:
Nu-mi batu capulu dupa balu,
Nu-mi punu masca pe obrazu,
Se facu altor'a necazu... .

Cadeti mândri fulgisiori,
Ca mai este pâna 'n zori!
Se mai punu lemne pre focu,
Si cu puic'a se me jocu.

Si se-mi cânte puic'a mea,
Cânteculu cu dragostea;
De cându noi erâmu copii,
Si 'nvetiamu a ne iubi.

— Cânta-ti cânteculu de totu!
Si mi-lu fa mai lungu d'unu cotu,
Dupa datin'a lui Panu:
Ca-mi e sér'a câtu unu anu, —

Fia sér'a câtu unu vécu!
Ca uritulu are lécu,
Déca-i omulu multiamitu,
Cându la vétra sta sgulitu.

J. Al. Lapedatu.

Dorulu mamei.

Sburat-ai între ângeri
O! copilasiu iubitu,
Si m'ai lasatu in plângerii
Cu doru nemarginitu.

De-atunci in flori, in stele,
In totu ce i-luminosu
Prin lacramile mele
Vêdu chipulu têu frumosu.

De-atunci pe lânga mine
Te simtu adesu sburându,
Si doru-mi dupa tine
Alearga suspinându.

Tu ratacesci prin lume
Cautându neincetatu

Iubirea unei mume
Si-unu dulce sarutatu.

Cá tine 'n retacire
De candu eu te-amu perdutu,
Te-asteptu cu-a mea iubire,
Cá se te mai sarutu.

Ah! sbori, ah! fugi, ah! vina
De lânga Dumnedieu,
Cu-a ta zimbiere lina
Se 'mpaci sufletulu meu;

Câci m'ai lasatu in plângerii
Cu sufletulu cernitu,
Sburându tu pintre ângeri,
O! copilasiu iubitu!

V. Alecsandri.

Sosirea primaverei.

Triumfându sosesc éra,
Dragalasi'a primavéra;

Si natur'a se noesce,
Totu in farmece zimbesce

Si tresaru desamortite,
Mii de Animi fericite,
Cându acum de nou se scalda,
In lumin'a dilei calda.

Cu albin'a dimpreuna,
Omulu plinu de voia buna,
Ese-afara la verdétia,
Si se bucura de viétia;

Cà e timpu de bucuria,
Cându in codrii si campia,
Sufletulu de flori se 'mbata,
Frundie verdi ochiulu desfata.

Duce-m'asiu si eu, m'asiu duce
Se vedu sórele cum luce,

Preste verdile coline,
Preste lunci cu ape line;

S'audu paserea cum cânta,
Cându prin aeru puru s'avênta;
S'ascultu fremete 'n padure,
Si din riuri dulci susure.

Dar n'am ânimei ce face
Ca nimica nu-i mai place;
Si ea nu-si mai vine 'n fire,
Dintr'a iernei amortire.

Numai frundi'a vestejita,
Numai flórea ofilita,
Mai sunt dragi ânemei mele,
Si-alu ei doru e totu la ele....

J. Al. Lapedatu.

F a n t â n ' a.

Pe cararea inflorita, care duce la fontâna
In stergaru si in catrintia merge-o sprintena româna;
Ea la brêu-i pórtă furca si la sinu unu pruncusioru
Cu guriti'a lui lipita de alu laptelui isvoru.

Nevastuti'a trece iute torcându lân'a din fuióre
Si sucindu fasulu vèrtelnicu ce-o atinge la pricióre.
Paserelele 'mpregiuru-i sboru voióse si cantându,
Ea zimbesce si totu merge, pruncusioru-i sarutându.

Ét' ajunge la fontâna si-acolo se intelnesc
C' unu drumetiu din lumea ntréga, care lungu la cea privesce,
Apoi cumpan'a o pléca, apoi scóte la lumina
Si vecinei sale 'ntinde o cofítia, alba, plina.

Romancuti'a multiumesce, sufla 'ncetu peste cofítia
Si cu ap'a ne 'nceputa uda ramen'a-i guritia;
Ér drumetiulu dupa dèns'a bea, fugarulu si-adapa
Si se jura ca pe lume nu-i asiá de dulce apa.

V. Alecsandri.

Nóptea consolátore.

Nópte, mai lungesce-ti calea,
Nu grabi se treci curêndu;
Stâi, se-ti dau intréga jalea,
Se n'ajungu diu'a plângându!

In tempestele vietii,
Tu-mi esci singurulu limanu;
Mai resista diminotii,
Fí mai lunga, fa-te anu!

Ale tale tainici ôre,
Mai placute mi se paru,
Decâtu radiele de sôre,
Ce totu vesele resaru:

Că eu fugu de veselia,
Si tristeti'a cantu merenj;
Dar nu voiu lumea se scie,
Cătu imi e chinulu de greu.

Deci ascunde-me mai bine,
Nópte, 'n sinuti recorosu —
Indoesce-ti preste mine,
Velulu desu si tenebrosu!

Se-mi oftezu durere tóta,
Si din sufletu se mi-o scotu,

Si-ai mei ochi ce 'n plânsu inóta,
Se-i usucu se-i stergu de totu,

Si pe carulu de lumina,
Cându Apolo va sosí;
Se am fati'a ér' senina,
Si se 'nsetu d'a mai jalí.

Că nu cumva se gâcésca,
Vr'unu dusmanu durerea mea,
Si ridiendu se mi-o marésca,
Si se-si bata jocu de ea . . .

Mai lungesce-ti, nópte, calea,
Nu grabí se treci curêndu:
Iea-mi si chinulu, du-mi si jalea,
Se n'ajungu diu'a plângându!

J. Al. Lapedatu.

Speculatiunea unui Barbieru.

Pe la inceputulu acestui secolu, traiá in orasiulu maritimu si comercialu Danzig unu bogatu comerciantu anume François. Elu putea fi cu dreptu cuventu numitu unu Principe-comerciantu, pentru ca atátu in orasiu, cătu si pe proprietatea sea dela tiéra ducea o viétia princiaru. Tienea o multime de servitori, posedá o capela proprie a sea, si nu esea la preumblare decâtu cu trasura cu patru cai. Caii sei erau orgoliulu sên, si intre caii sei de calarie erá unulu albu, care erá privitu de totu orasiulu cá celu mai frumosu. Intr'o nópte acestu calu se inbolnavi, si cu tóte adjutórele posibile intrebuintiate, nu a pututu fi scapatu, astu-felu, ca a dou'a di dimineti'a visitiulu a fostu fortiatu a aduce stapânului sên trist'a nu vela, ca calulu a murit. Acésta nuvela a facutu Domnului François o impressiune fôrte durerósa, ceea ce facu ca barbierulu, care indata dupa acésta veste veni la densulu, sa'lu-gasésca cu totulu indispu. Elu, care servea pe Domnulu François de mai multi ani, se bucurá de o ôre care favóre, din caus'a viuiciunei séle, si de multe

ori isbutise chiar, prin glumele s le, de a scóte pe betrânulu Domnu din indispositiunea sea; asta-di insa t te incercările sele erau in vanu, si indata ce Domnulu Fran ois ii spuse, ca caus'a indispositiunei s le este perderea celui mai frumosu calu alu s u, elu incep  a regretă f rte multu acésta perdere, calific ndu-o că o perdere nu numai pentru D. Fran ois, ci si pentru intregulu orasiu, care nu posed  unu alu douilea asemenea calu.

Dupa ce barbierulu 'si termină lucrarea sea, pregatindu-se a plecă, ii veni ideea ca: nu va putea elu  re face pe stap nulu s u sa'i darui sca lui calulu celu mortu?

Cu fineti'a care ilu caracterisă, aduse acésta cestiupe pe tapetu, care nu'i f  refusata. Cer  d ra unu biletu catra servitorulu grajdului, care i se dete, si care sună in modulu urmatoru: „Amu daruitu barbierului Jean, calulu meu de calarie, care i se va liberă.” Dat'a si iscalitur'a nu se omise.

Multumitu si plinu de bucurie se depart  barbierulu, spre a'si urm  functiunea sea, care ilu conduse intr'o locanda. Dupa ce termină lucrarea sea cu aceia cari aveau necesitate de serviciile s le, intr  in camer'a a dou'a, unde se aflau f rte multi sateni, caci er  tocmai di de t rgu, si acésta locanda se află in apropierea pietiei. Veselu si bine dispusu, cer  se i se aduca o butelia de vinu, mai invit ndu si pe c ti-va din cunoscutii sei cari se aflau aci. Amicii lui, cari nu'lu vediusera nici o data b ndu vinu in locanda, se mirara f rte multu, presupu ndu, ca a datu de vr'unu norocu. Dupa acésta elu le si spuse pe data, ca bogatulu Domnu Fran ois i-a daruitu calulu seu de calarie. Pe la inceputu niminea voi  sa'i dea crediem ntu, insa indata ce scóse biletulu Domnului Fran ois, toti amut ra si se mirara; cu t te acestea unii si altii mai adaogau, ca aci trebue sa fie ascunsu ceva. Barbierulu, care er  bănu de gura, le explică acésta prin urmatórea poveste:

„Veti fi auditu de siguru, ca unu vasu plutitoru alu D lui Fran ois, care trecea de multu timpu c  perdutu,

a stationatu eri in portu. Ve puteti dera inchipui in ce dispositiuni bune se afla betranulu meu in asta diminétia, de care eu amu sciutu sa me profitu. Venindu vorba, intre altele, despre balanulu sêu, elu dise ca è camu iute. Atunci indata me gândiiu eu: „cine risca, castiga!“ si imi luaiu curagiulu a i-lu cere se mi-lu daruiésca mie. Pe la inceputu nu prea pareá dispusu a mi-lu dá, insa neslabindu-lu cu rugaciunile mele, isbutiu a-lu induplecă, precumu ve constatu prin negru pe albu. Acumu me voiú duce dera se-lu vëndu.“

Vorbindu ast-felu isi goli paharulu, pregatindu-se a plecă. Dela usia insa se întörse, dicându: „Ascultati, mie imi veni o ideeá; asiu putea pune la loteria acestu calu, si spre a capatá banii mai repede, asiu face 20 de numere, numai de câte unu galbenu. Cine iea unu numeru?“

La acésta propunere toti fura gata, si in mai puşinu de o jumetate ora, tóte numerile fura vendute. Tragerea se efectui si noroculu cazú asupra unui saténu. Barbierulu se areta gata a-i dá calulu, si ambii plecara catre grajdulu Domnului François. Calulu erá intinsu pe pumentu; barbierulu vëndiendu, ca nu are de gându a se sculá, luá biciulu in mâna, spre a-lu pune pe picióre. Insa calulu nu se miscá nici de cumu. Barbierulu atunci se supara fórt tare, croindu calului bice din tóta puterea sea. La aceste strigate si racnete, se ivi servitoriulu grajdului, si vëndiendu pe barbierulu cu biciulu in mâna, ilu întrebá de e smintitu, câci nu vede óre, ca calulu e mortu? Barbierulu audindu, ca calulu, care ilu daruise Domnu François este mortu, pareá a sari din pele. Insa narându'i servitorulu, cumu calulu a muritu asta nópte, elu începú a se mai potoli.

Barbierulu si saténulu se aflau amendoi fórt desperati si in cea mai adânca tacere, pe care barbierulu o întrepruse cu urmatórele cuvinte: „Amiculu meu, eu nú suntu nici de-cumu vinovatu, daca calulu a muritu. Insa eu nu voescu cá Dumniat'a sa pagubesci; poftimu galbenulu

Dumnilale si du-te cu Dumnedieu." Terminându aceste cuvinte, elu se si departa.

Saténulu isi baga galbenulu in punga, indreptându-se spre casa. Ajunsu aici, elu povestí cumu dete in orasiu de unu norocu, cumu ii scapà din mâna si cumu in cele din urm isbuti a nu esi pagubasiu.

Éra barbierulu remasé cu profitulu de 19 galbini in punga.

Sentintie si adevêruri.

Este numai o filosofia a vietii, de si scólele ei sunt inmiíte, numele ei este constanti'a.

A portá sórtea sa, insemnéza a o invinge.

Modulu, cum privimu sórtea, e de mai mare insemnatate, de cum este ea.

Omulu devine mai mare in mesur'a, in care invétia a se cunósce pre sine si puterile sale. Dati omului consciint'i'a de ce este elu si curêndu va invetiá a fi, ce trebue se fia.

A implini voi'a tuturoru este o maiestrie, pe care inca nimeni n'a invetiat'o.

Suvenirulu fericirei de ieri astadi e dejá de o suta ani Inse amintirea suferintiei vechi remâne pururea nóua.

Inocenti'a e numai léganu virtutea este stânca.

Pericolulu nu causéza totu-deun'a frica; dar fric'a aduce totu-deun'a pericolu.

O parte din fericirea vietii sta in aceste trei vorbe: fi tacutu, trézu si punctualu.

Cine in tineretia nu urméza virtutea, cá crêscutu nu va poté evitá pecatulu.

Nebuniile tineretiei sunt parerea-de-reu a betranetiei.

Celu mai bunu sistemu de educutiune e: d'a instrui prin esemplu bunu.

Fuduli'a e o cersítóre cá si lips'a, inca de-multe-ori mai nêrusinata.

Omu liberu este numai acelu-a, care se su-pune mintii.

Viéti'a activa e sentinel'a cea mai sigura a virtutii si conservatorea cea mai buna a sanetătii.

Cine nu imprumuta si nu lingusiesce e destulu de avutu.

Intieptulu invétia si dela cei neinvetiati.

Scopulu bunu nu justifica fapt'a rea.

A imprumutá, ce nu poti plati — este hotie.

In durere si in desperatiune unu omu face mai multu cá diece.

Cine nu si-face bine trebile sale proprii, nu e capabilu si nu merita a i se incredintiá affaceri d'ale altora.

Nu uitati, ca obiceiurile copilariei se prefacu in natur'a barbatiei.

Nesatiosulu in placeri e unu ucigatoru de sine, lenesiulu de lucru e unu furu de sine. Celu-a si-rapesce viéti'a, acestu-a averea.

Omulu modestu meritatu e asemenea pomului; cu câtu este mai bogatu de frupte, cu atâtu se pléca mai multu. Spiculu golu si-tiène capulu susu. Paharulu golu suna totu-deuna mai tare cá celu plinu.

Pazesce-te d'a intreprinde ceva, ce intrece puterile tale. Nu sburá mai nainte de a ti-cresce penele. Sarianturile mari, a-nevoie esu bine.

Nu fi impacientu, candu vre unu lucru nu ti-ese curêndu la socotéla. Din o lovitura nu cade nici unu arbore.

Scóla-te de diminétia; fugi de lene cá de unu sierpe veninosu. Lenesi tineri, cersitori betrâni.

Unu omu fâra pasiuni este o locomotiva fâra aburi.

Unu celibataru e o carte rea trasa intr'unu singuru esemplaru.

Ce este o femee frumósa? Paradisulu ochiloru, infernulu sufletului si purgatoriulu pungi.

Posne.

„Mestere“ dîse o calfa de croitoru cîtra spepînulul sîu, „ai opritu din materi'a Domnului S. doi cîti, cî se o-tainuesci. Nu ti-faci D-ta nici unu scrupulu din acîst'a?“

— „N'o se mi-facu din ea scrupulu, baiete, ci o pareche de pantaloni,“ respunse croitorulu depravatu.

Doi crescuti conversîza de un'a si alt'a. Unu baiatu cî de 10 ani asculta la ei si vrea se intre si elu in vorba. „Ce ai se te mesteci in vorb'a nîstra, baiete?“ i dîse unulu. „Ce pîte scî unu copilu cî tine? Sciu ca candu eramu in vîrst'a ta, eramu inca magariu.“

— „Apoi bine te-ai conservatu, nene,“ respunse baiatulul.

(S'a intemplatul nu demultu in Sibîiu). Domnii T. si H. stau intr'unu procesu alu loru inaintea judetîului. Dîcîndu unulu un'a, altulu alt'a se infuria amîndoi.

— „Taci, dîse T. cîtra H., se nu ti-dîcu aci inaintea Dlui judetiu unu ce, ce inca de candu esci nu ti-a dîsu nimeni.“

— H. „Spune-mi, se te vîdu, ca aci pe locu te acusu pentru vatemarea onîrei!“

— T. „Ei bine, daca poftesci éca ti-spunu: Esti omu de omenia!“

Unu ospetariu avutu merse la avocatulu X. sî i-dîse: „Domnule, avocatulu P. mi-a dîsu ieri intr'o societate „magariule!“ Te rogu incusa-lu la judecata se si-iá pedîps'a. Ti-voiu plîti bine lucrulu.“

— „Eu ti-asîu dá inse svatulu, respunse X., cî se nu te prîndi cu advocutulu acelu-a, elu este omu iscusitu si dar' daca i vá succede a dovedî, ce a dîsu?“

Servitîrea. Amu auditu, dîmna, ca ti-trebue o servitîre, eu asîu venî bucurosu la D-vîstra.

Dómn'a casei. Mi-trebe dara, daca poti veni cu 2 fiorini pe luna simbrie, te primescu.

Servitórea. Voiu veni, dómna, de-sî unde sunt amu mai multu.

Dómn'a casei. Apoi dara pentru-ce esi de acolo?

Servitórea. Din jalusie, dómna. Amu unu amorezu, acestu-a in tóte dîle me supera cu vorbele: „Tu, draga, ce frumósá e stepâna-ta asta.“ Aci la D-ta, Dómna sciu ca nu mi-va mai puté díce vorb'a asta blastamata.“

Inscriptiune, ce desu se vede pe case in Tirolu:

Qui vult aedificare an der Strassen,
Debet stultum dicere lassen;
Optat mihi quisque was er will
Opto ei noch so viel.

Unu advocatu a lasatu tóta averea sa la nêrodi. Caus'a pentru care lasà averea sa nerodiloru, erá notata in testamentu in modulu urmatoru: „Lasu tóta averea mea nerodiloru, cari o voru intrebuintiá dupa placerea loru; acést'a din punctulu de vedere alu dreptátii, pentru-ca ei sunt sorgintea averei mele, dela ei amu adunat-o.“

Pentru-ce nu mai sunt casetorii in raiu? Dupa dreptulu de resplatire, fiindu-ca nici in casetorii nu mai este raiu.

Unu betívu intelnesce unu cersîtoru, care i-ntinde mân'a:

— Ah! Domnule, i díce cersîtorulu, dâ-mi ceva, ca moriu de fóme.

— Hm! fóme! . . . Mê, mancarea e fudulie, beutur'a respunde.

O întrebare juridica. Este obligatu nescine a rescumperá o politia (schimbu) platibila la trei dîle dupa vedere, daca respectivulu orbise din intemplanare cu trei septemâni inainte d'a i se presentá politi'a?

Unu domnu vediendu trecându pe mediculu seu, se ascunse, spre a nu fi vediutu. Intrebatu fiindu de caus'a acestei purtări, elu response:

— Mi-e rusîne de elu, de doi ani n'amu mai fostu bolnavu . . .

Proverbe si dicatori,

(culese de D. Constantinu Giurgescu parocu gr.-or. in Runcu*).

Cuculu cânta pana-e frunz'a verde, ér' nu candu pica de betrâna.

Siórecele speréza scapare si cându e in gur'a pisiceii.

Urm'a lupului de urm'a canelui puçinu se osebesce.

Cânele latra, ér lupulu tace si face.

Orologiulu la ór'a a 12 bate mai multu.

Vasulu golu cânta a fóme.

Traist'a góla te omóra.

Oglind'a mica inca arata persón'a 'ntréga.

Clopotulu numai atunci suna, cându lu-tragi.

Scaunulu cu unu picioru numai, nu póte stá dreptu.

Córd'a la violina candu e mai intinsa da sunetulu celu mai bunu, dar atunci se si rupe.

Din paharu bei si dulce si amaru.

Ap'a lina face multu noroiu, ér cea rapede si petrile la spala.

Sumanulu albu se póte negri, ér celu negru nu se póte albi.

Totu din grâu se face si secar'a.

Scaunulu totu din picióre si-are perirea.

*) DD. C. Giurgescu si J. Popu sunt cei antái, carii avura bunatatea, a urmá provocárilor repetite de multe ori la acestu locu pentru culegerea si publicarea in acestu calindariu a numeróseloru proverbe, dicatori, posne, chiuituri, gacituri, anecdote etc. din gur'a poporului nostru. Sperámu inse ca in venitoriu vomu fi in pusetiune a impartesi mai numeróse atari collectiuni. Ne rogámu, cá in-catu se va poté se se adaoge la proverbe si espicarea loru in parentasa, asiá pre-cumu facuremu d. e. la pagin'a 116 a acestui calindariu din anulu 1875. Cu gaciturile (cimiliturile) de-o-data sunt a ni se tramite si deslegárele loru.

Omulu cerbicosu, cá merulu vermenosu.
 Saculu plinu curêndu se varsa.
 Omulu laudosu cá pusíc'a fâra cocosiu.
 Limb'a lunga, usioru se scurta.
 Scaunulu inaltu in picióre curêndu se restórna.
 In cas'a cu bîrne subtîri in paretî, nu locuesce omu de primariu.
 La paserea libera nu i-face colivie.
 Din pruna cunésca nu faci zama dulce.
 Porumbeii facu strugurei, dar s'ar ochii de ei.
 Brînz'a de capra strica si pe cea de óue.
 Bate nucile pâna nu pica frunz'a.
 Póm'a buna, e cea din urma.
 Tacu, tacu, cá nucile 'n sacu.
 Póm'a cea mai buna pica 'n gur'a porcului.
 Mai lunga e festil'a, de-cum ajunge cér'a.
 In pomulu mare affi si crengi uscate.
 Nici unu suisiu, fara coborîsiu.

Cântece si chiuituri populare de pe câmpie.

(Culese de Ioane Popu teologu in Uliesiulu mare.)

Inaltiate imperate
 Nu me 'nstrainá departe
 Ca n'amu parinti se me caute.
 Surorile su-tinerele
 Nu sciu cararile mele.

Asiá mi-vine cate-odata
 Se me suiu in munti cu pétra,
 Se mai vedu maica si tata

Asiá mi-vine uneori
 Se me suiu in munti cu flori
 Se mai vedu frati si surori

Padurice-désa esci,
 Tiér'a mea — departe esci.

Strainu-su cá cucu 'n codru
 Necasitu-su fâra modru,
 Strainu-su cá paserea
 N'amu mila nicairea,

Strainu-su cá puiu de cucu,
 N'amu mila unde me ducu.
 Nu bate Domne pe mine,
 Cu ce mai batutu pe mine.

Dela gura voia' mi-facu,
 La inima plângu si tacu.

Trandafiru brasiovenescu
 Vai de mine multu dorescu
 Cu mândr'a se me 'ntalnescu
 Dóue vorbe se i-graescu
 Apói se me despartiescu.

Lelitia cu ochii mici
 Ce me faci se viu p' aici?
 Lelitia cu ochii verdi
 Esi afara de me vedi,
 Esi afara pana 'n pórtá
 De vedi dorulu cum me pórtá.

Sarutatul.

Nu faceti fația rea, pré stimate Dómne si Domni, căci me incumetu aci, a cercetá sarutatul din punctu scientificu! Asiá e, ca dejá toti ati gustatu sarutatul cá p'unu peptu de gâsca, cá p'o friptura buna — ma, póte si intorsu: cá p'o medicina amara, cá p'unu mêru acru — dupa cum adica sarutatul datu ori primitu va fi fostu din placere, ori din oblegatiune ori din necesitate pentru a ascunde simtiemêntulu contrariu? Destulu ca Dvóstra ati sarutatu, fâra a cugetá vre o data la originea si insemnatatea acestui lucru etericu, fugitivu.

Cui i-a datu óre in gându pentru prim'a óra de a sarutá? Au cunoscutu si usatu acést'a stramosiulu nostru Adam cu stramósia nóstra Eva inca in Pardisu, séu este acésta o inventiune a timpului modernu?

Aceste intrebari, pe care de siguru multi fericiti si nefericiti si-le au pusu inainte, fâra a putea gasi respunsulu, a incercatu a le deslegá unu betrânu istoricu in modulu urmatoriu:

In Rom'a se oprise femeiloru, printr'o anume lege, de a bea vinu. Spre a se putea cunósce daca ele pazescu acésta lege s'a pusu indatorire barbatiloru, de a cere gur'a femeiloru lor, consangeniloru aceea a consangenelor, tineri si betreni, si cu modulu acesta se se afle daca ele mirósa a vinu.

Acele membre ale secului frumosu, care se cuno-sceau inocente, care voiau a se aretá catre socii lor ca respecta legile, cá ast-felu se devie mai iubite de catre socii lor, ofereau mereu si fôrte desu guritiile lor.

Acestu usu a deventiu din ce in ce mai interesantu din ambele parti. Scopulu legiei s'a uitatu cu totul si astfelu a remasu — si chiar pâna in diu'a de astadi — numai acea agrementia.

Dupa o alta istorie, érase veche, originea sarutului este ast-feliu:

Dupa daramarea orasiului Trojá, remasesera cativa

Trojani si Trojane fără nice unu asilu. Acestia se adunara si decisera a se duce cu corabii se gasésca alta tiéra de locuitu. Sosira in Itali'a, intrara in Tibru si oprira corabiile aci. Insa pe cându barbatii se dusera se caute unu locu nemeritu, unde se se póta colonisá, femeile, carora li se urise voiagiulu pe apa, tienura unu consiliu ce ar fi de facutu, cá se inpedece pe barbatii loru se nu mai póta continuá acestu neplacutu voiagiu. Ele se unira indata a arde corabiile, si inainte de a se departá barbatii, cumu se cade, de tiermu, corabiile se aflau tóte într'o flacara.

Fórte speriatu se întórsera de graba spre a dá ajutoru la scapare.

Femeile insa, spre a scapá de inversiunatul necazu alu barbatiloru loru, se unira a le estí inainte cu bratiile deschise, a-i inbratisiá si a inchide cu gurile loru acelea ale sořiloru loru.

Acésta neobicinuita, déra placuta priimire si tandretí'a femeiloru loru, facù pe barbati a remáné in acele locuri si a-si zidi unu orasiu, acela care este inca astadi cunoscutu sub renumitul nume de Roma.

Cá unu suveniru alu trandetiei femeiloru Trojane s'a introdusu in Roma — dice betrânulu nostru scriitoriu — obiceiulu de sarutare, care se vede ca a venitu pe la noi impreuna cu alte obiceiuri romane.

Acum remâne la voi'a amabililoru loctori a-si alege, câreia din aceste doue istorii voescu a dá mai multu crediamêntu; noi insa voimu numai a observá, ca dupa cum constata ambele naratiuni, gentil'a arta a sarutatului pare a fi inventata mai antâiu de către secsulu frumosu; daca nu cumva frumusiielele nóstre aru voi se se scuture astadi de acésta inventiune, sub cuvêntu de inconvenientia. Pe câtu se pare, sexulu frumosu staruesce mai multu a se debarasá de originea istoriei a dou'a.

Insa ori cumu aru fi, sarutatulu remâne totu ceea ce este, adeca: una din cele mai spirituale, sensibile si tandre inventiuni ale tuturor secoliloru. Nu e asiá, tine-rele mele Dómne si Domni? . . .

Dupa-ce cunóscemu originea, se trecemu acum la definitiunea sarutatului din punctu de vedere istoricu naturalu, medicinicu, filologicu, teologicu, filosoficu si juridicu.

Naturalistulu lu-definéza asiá: sarutatulu este impreunarea a doi poli opusi, din carea elu ese apoi cá si o schintea electrica.

Mediculu: Sarutatulu este acea miscare a muschiloru labiali, prin care buzele antâiu se strêngu, apoi rapide se desfacu: sarutatulu e asiá-dara unu feliu de sgârciu (spasmu).

Filologulu: Sarutatulu este e vorba onomato-poetica, fiindu-ca in aceeași iutiél'a faptei se imita nimeritu prin vocal'a scurta „pup“.

Preotulu: Sarutatulu este o fapta simbolica, in carea se represinta plecarea ceriului spre pamêntu.

Filosofulu: Sarutatulu este conceptulu miscării buzeloru, prin care o diferintia cantitativa a estintiei se pune asiá in diferinti'a cantitativa a altei estintie, in câtu din aceea resulta o identitate a obiectului subiectu si a realului idealu.

Iuristulu. Sarutatulu e o nimic'a, fiindu ca nu se pôte considerá nici cá dreptu realu, nici cá „obligatio“. Unii voira alu numerá la dreptulu familiei si a lu-trată dupa analôgi'a lui „Dos“, inse acést'a dupa dreptulu modernu nu se pôte nici cum aplicá asupr'a sarutatului. Acestu-a celu multu se pôte privi cá „donatio inter vivos“.

Humoristulu: Sarutatulu este versarea unui sufletu intr'altulu. Strênsulu buzeloru este storsulu lamâiei in limonad'a sarbeda a vietii. Pressiunea acést'a este espressiunea impressiunei ce a primitu inim'a. Este unic'a imprimaria ce dup'aceea nu e supusa censurei.

Inamoratulu: Sarutatulu e — ceriulu!

Cărtile cele mai de lipsa.

Au esitu din tipariu si se afla de vëndiare la editorulu loru **Visarionu Romanu** in Sibiiu următoarele opuri:

„**Sistemulu metricu**“ manualu pentru invetiatori si toti carturarii nostri de Basiliu Petri 128 pagine 8°.

Contiène: Prefația, introducere, despre mesuri si ponduri in genere, sistemulu diecimalu său decadicu, sistemulu metricu francesu, preferintiele sistemului metricu, sistemulu metricu la noi, computulu cu numeri diecimali, computulu cu numeri metrici, transcomputarea mesuriloru vechi in noue si viceversa si a pretiuriloru lor, metoduulu computulu in scôla populara in urm'a introducerei mesuriloru metriche.

Pretiu!u: 1 esemplaru costa 50⁰⁰ cruceri, cu tramitere francata prin posta 56 cr. 10 esemplare costa 4 fl. 50 cr. — 25 esemplare 10 fl., — 50⁰⁰ esemplare 18 fl. 50 cr., — 100 esemplare 35 fiorini.

„**Sistemulu metricu**“ manualu pentru scolari (invetiacei) de Basiliu Petri 71 pagine in 8°.

Contiène: Numerarea, scrierea numeriloru cu cifre, frangeri diecimali, scrierea frângeriloru diecimali, cetirea frangeriloru diecimali, resolvirea si reducerea frangeriloru diecimali, additiunea, subtractiunea, multiplicatiunea si divisiunea cu numeri diecimali, straformarea frângeriloru vulgare in frangeri diecimali si viceversa, sistemulu metricu, computulu cu numeri metrici etc.

Din acestu cuprinsu alu manualulu se pôte vedé, ca elu nu este numai pentru mesurile metriche, ci dupa-ce la calcularea cu numeri diecimali se lucrêza cu cifre întregi, carticie'a suplinesce preste totu lips'a multu simtita a unui manualu de aritmetica pentru scôlele nôstre populare.

Costa 20 cruceri esemplarulu si dela fia-care 10 esemplare se dau 2 esemplare rabatu.

21-218-1
-2-2281